

คำแนะนำและ ชุดเครื่องมือ

สำหรับการประเมินผลกระทบด้านต่างๆ

ในบริบทของแหล่งมรดกโลก

จัดพิมพ์ปี ค.ศ. 2025 โดยองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO), 7, place de Fontenoy, 75352 Paris 07 SP, France; สำนักงานยูเนสโกส่วนภูมิภาค ณ กรุงเทพฯ (UNESCO Regional Office in Bangkok), อาคารรอยยิ้มหม่อมหลวง ปิ่นมาลากุล 920 ถนนสุขุมวิท, พระขนิษฐา, คลองเตย, กรุงเทพฯ 10110, ประเทศไทย; ศูนย์ระหว่างชาติว่าด้วยการศึกษา การอนุรักษ์และ ภูมิทัศน์สมมติทางวัฒนธรรม (ICCROM), Via di San Michele 13, Rome, Italy; สภาการโบราณสถานระหว่างประเทศ (ICOMOS), 11 rue du Séminaire de Conflans, 94220 Charenton-le-Pont; France; องค์การระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ (IUCN), Rue Mauverney 28, 1196 Gland, Switzerland. และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ONEP), 60/1 ซอยพิบูลวัฒนา 7, ถนนพระรามที่ 6, แขวงพญาไท, เขตพญาไท, กรุงเทพฯ 10400.

© UNESCO, ICCROM, ICOMOS, IUCN และ ONEP, 2025

ISBN 978-92-3-000251-0

DOI: <https://doi.org/10.58337/CUXL1556>

การเผยแพร่ครั้งนี้เป็นการเผยแพร่แบบเสรี (Open Access) ภายใต้ใบอนุญาต Attribution-NonCommercial-ShareAlike 3.0 IGO (CC-BY-NC-SA 3.0 IGO) (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/igo/>) หากผู้ใช้นำเนื้อหาของเอกสารฉบับนี้ไปใช้ จะถือว่าผู้ใช้ยอมรับที่จะผูกพันตามเงื่อนไขการใช้งานของ UNESCO Open Access Repository (www.unesco.org/en/open-access/cc-nc-sa)

ชื่อตามต้นฉบับ Guidance and Toolkit for Impact Assessments in a World Heritage Context

จัดพิมพ์ปี ค.ศ. 2022 โดยองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO), ICCROM, ICOMOS และ IUCN.

การกำหนดและการนำเสนอเนื้อหาในเอกสารเผยแพร่ฉบับนี้ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับความคิดเห็นใดๆ ขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO), ศูนย์ระหว่างชาติว่าด้วยการศึกษา การอนุรักษ์และภูมิทัศน์สมมติทางวัฒนธรรม (ICCROM), สภาการโบราณสถานระหว่างประเทศ (ICOMOS) หรือองค์การระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ (IUCN) ที่เกี่ยวข้องสถานะทาง กฎหมายของประเทศ ดินแดน เมืองหรือพื้นที่ หรือหน่วยงานของรัฐ หรือที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตแดนพรมแดน หรือเขตแดน

แนวความคิดและความคิดเห็นที่แสดงในเอกสารนี้เป็นของกลุ่มผู้เขียน ไม่ใช่ขององค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่ง สหประชาชาติ (UNESCO), ศูนย์ระหว่างชาติว่าด้วยการศึกษา การอนุรักษ์และภูมิทัศน์สมมติทางวัฒนธรรม (ICCROM), สภาการโบราณ สถานระหว่างประเทศ (ICOMOS) หรือ องค์การระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ (IUCN) และไม่มีผลผูกมัดกับกลุ่มองค์กรดังกล่าว

ผู้ประสานงานสิ่งพิมพ์: Laura Frank (UNESCO), Eugene Jo (ICCROM)

ผู้แต่ง: Sarah Court (ICCROM), Eugene Jo (ICCROM), Richard Mackay (ICOMOS), Mizuki Murai (IUCN), Riki Therivel (Impact Assessment Specialist)

ภาพหน้าปก: ผู้เข้าร่วมหลักสูตร “People, Nature, Culture ICCROM course” ประจำปี ค.ศ. 2018 ณ พิพิธภัณฑ์รอล์ฟฟิงส์ตัน

สาธารณรัฐแซมเบีย © Sarah Court

ออกแบบกราฟฟิคต้นฉบับ: Guildler Design

ออกแบบปกและภาพประกอบ: Felipe Echeverri Velasco and Alberto José Moncayo

แหล่งที่มาของรูปทั้งหมดในคู่มือนี้จาก UNESCO/ICCROM/ICOMOS/IUCN 2022. คำแนะนำและชุดเครื่องมือสำหรับการประเมินผลกระทบ ในบริบทมรดกโลก. ปารีส, UNESCO

คณะทำงานแปลภาษาไทย

ที่ปรึกษา: กิตติมา ยินเจริญ, กรพินธุ์ พัยคมประการณ์, สอนิต เทียมทินกฤต, อรุณี อ้าวเจริญ

ผู้ตรวจแก้เอกสาร: ปันรัฐ ภาณุจันชิตติ, มณฑิรา อุณากุล

ผู้ประสานงานฉบับภาษาไทย: มณฑิรา อุณากุล, กรภัทร์ ประพติธรรม

คณะผู้แปล: เกรียงไกร เกิดศิริ, ภูมิภัทร นรภูมิพิทักษ์, พิสุทธิลักษณ์ บุญโต, และอิสริยา บุรณะอรุณ

ออกแบบกราฟฟิคฉบับภาษาไทย: ภูมิภัทร นรภูมิพิทักษ์, เกรียงไกร เกิดศิริ

หน่วยวิจัยแบบบูรณาการเพื่อความเป็นเลิศด้านมรดกโลก เมืองสร้างสรรค์ และภูมิทัศน์เมืองประวัติศาสตร์แห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

หลักสูตรการจัดการมรดกสถาปัตยกรรม อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ และการท่องเที่ยว คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

**NORWEGIAN MINISTRY OF
CLIMATE AND ENVIRONMENT**

ต้นฉบับจัดพิมพ์ด้วยงบประมาณจากกระทรวงสภาพภูมิอากาศและ สิ่งแวดล้อมแห่งราชอาณาจักรนอร์เวย์

ฉบับภาษาไทยจัดพิมพ์ด้วยงบประมาณจากสำนักงานนโยบายและ แผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เนื้อหาโดยย่อ

แหล่งมรดกโลกของเรากำลังเผชิญกับภัยคุกคาม - การประเมินผลกระทบคือทางออก

ในโอกาสที่อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกครบรอบ 50 ปี ในปี ค.ศ. 2022 ซึ่งมีสถานที่ต่าง ๆ ทั่วโลกกว่า 1,100 แห่ง ได้รับการยกย่องในฐานะแหล่งมรดกโลก การอนุรักษ์แหล่งที่มีคุณค่าสำหรับมวลมนุษยชาติเหล่านี้จึงถือว่าเป็นหน้าที่รับผิดชอบร่วมกันของเรา ในสถานการณ์ปัจจุบันมีสถานที่ที่มีคุณค่าโดดเด่นเช่นนี้อีกมากมายที่ต้องเผชิญกับแรงกดดันที่เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาประเภทต่างๆ ทั้งโครงการที่เกิดขึ้นภายในแหล่ง และบริเวณโดยรอบ เช่นนี้แล้วการประเมินผลกระทบของโครงการดังกล่าว ก่อนการตัดสินใจดำเนินการเป็นสิ่งสำคัญในการป้องกันความเสียหายต่อมรดกโลก และชี้ให้เห็นถึงทางเลือกที่ยั่งยืน

หนังสือ *คำแนะนำและชุดเครื่องมือสำหรับการประเมินผลกระทบด้านต่างๆ ในบริบทของแหล่งมรดกโลก* เป็นแหล่งข้อมูลอ้างอิงที่อธิบายกระบวนการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว คู่มือนี้ นำเสนอข้อแนะนำในการปฏิบัติและเครื่องมือต่างๆ รวมถึงรายการตรวจสอบและอภิธานศัพท์ โดยสามารถใช้เป็นกรอบการทำงานสำหรับการประเมินผลกระทบแหล่งทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ

คู่มือฉบับนี้ ได้รับการพัฒนาขึ้นโดย UNESCO และองค์กรที่ปรึกษาของคณะกรรมการมรดกโลก ได้แก่ ICCROM ICOMOS และ IUCN โดยส่งเสริมความร่วมมือข้ามภาคส่วน และการทำงานร่วมกันของสหสาขาวิชาชีพต่างๆ เพื่อระบุแนวทางการปกป้องแหล่งมรดกโลกและสนับสนุนการพัฒนาที่มีคุณภาพและเหมาะสมสำหรับรัฐภาคีอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ผู้จัดการแหล่ง ผู้มีอำนาจตัดสินใจ นักวางแผน และนักพัฒนาสามารถใช้คู่มือนี้ เพื่อช่วยให้บรรลุความมุ่งมั่นของพวกเรา ที่จะส่งต่อมรดกอันล้ำค่าของเราให้แก่คนรุ่นหลังในอนาคต

การประเมิน
ผลกระทบได้รับการร้องขอ
จากคณะกรรมการมรดกโลก
ในอัตรา
1 ใน 8
แหล่ง

คำแนะนำและ ชุดเครื่องมือ สำหรับการประเมินผลกระทบด้านต่างๆ ในบริบทของแหล่งมรดกโลก

เกี่ยวกับชุดคู่มือเพื่อการอ้างอิงสำหรับมรดกโลก

นับตั้งแต่มีการให้สัตยาบันรับรองอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกในปี ค.ศ. 1972 การดำเนินการประกาศแหล่งในบัญชีมรดกโลกได้มีการดำเนินการและมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดความจำเป็นในการสร้างแนวทางในการปฏิบัติตามอนุสัญญาให้แก่กลุ่มรัฐภาคีในอนุสัญญา ทั้งนี้ ผลลัพธ์จากการประชุมผู้เชี่ยวชาญหลายครั้ง และการรายงานผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่องได้ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการจัดการฝึกอบรมเชิงลึก และการพัฒนาศักยภาพขีดความสามารถเฉพาะด้าน โดยเฉพาะด้านที่รัฐภาคีและผู้จัดการแหล่งมรดกโลกต้องการความสนับสนุนมากเป็นพิเศษ เพื่อเป็นการตอบรับความจำเป็นดังกล่าว จึงได้มีการพัฒนาชุดคู่มือทรัพยากรมรดกโลกขึ้น

การเผยแพร่เอกสารชุดนี้ เป็นผลมาจากการดำเนินงานร่วมกันระหว่างองค์การการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Educational Scientific and Cultural Organization) หรือ ยูเนสโก (UNESCO) ดำรงตำแหน่งเลขาธิการของอนุสัญญา และองค์กรที่ปรึกษาของคณะกรรมการมรดกโลก 3 องค์กร ได้แก่ ICCROM, ICOMOS และ IUCN โดยคณะกรรมการมรดกโลกในการประชุมสามัญครั้งที่ 30 (Vilnius, Lithuania, July 2006) เป็นผู้สนับสนุนและขอความร่วมมือให้องค์กรที่ปรึกษาต่างๆ รวมถึง UNESCO ดำเนินการเตรียมความพร้อมและเผยแพร่ตีพิมพ์ชุดคู่มือทรัพยากรตามจำนวนที่กำหนด

ชุดคู่มือทรัพยากรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คำแนะนำแก่ รัฐภาคี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองแหล่งมรดก หน่วยงานส่วนท้องถิ่น ผู้จัดการแหล่ง ตลอดจนชุมชนท้องถิ่นที่มีความเกี่ยวข้องกับแหล่งมรดกโลก รวมไปถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ที่อยู่ภายในกระบวนการระบุ และการอนุรักษ์ (identification and conservation process) ในการนำแนวทางของอนุสัญญาไปปฏิบัติใช้ ชุดคู่มือดังกล่าวมีเป้าหมายที่จะให้ความรู้และความช่วยเหลือเพื่อสร้างความเชื่อมั่นว่าแหล่งมรดกโลกที่ขึ้นทะเบียนไว้ได้รับการปกป้องอย่างดีเยี่ยมรวมทั้งได้รับการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ

คู่มือเหล่านี้กำลังถูกพัฒนาให้กลายเป็นเครื่องมือสำหรับการสร้างขีดความสามารถและความตระหนักเกี่ยวกับอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกที่ใช้งานง่าย และยังสามารถนำไปใช้เพื่อการศึกษาด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ และส่งเสริมความเข้าใจพื้นฐานของอนุสัญญาและแนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง

คู่มือแต่ละฉบับในชุดคู่มือทรัพยากรนี้จัดทำเป็นเอกสารออนไลน์ในรูปแบบ PDF ซึ่งสามารถดาวน์โหลดได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย และเข้าถึงได้ที่ <https://whc.unesco.org/en/resourcemanuals/>

คำนำโดยผู้อำนวยการศูนย์มรดกโลก

ตลอดระยะเวลา 75 ปี ที่ผ่านมานับตั้งแต่การก่อตั้งองค์การ UNESCO ได้พัฒนาเครื่องมือที่เป็นมาตรฐานสากลเพื่อการปกป้องความหลากหลายทางความคิดสร้างสรรค์ในระดับโลก ทั้งอนุสัญญาภายใต้ปฏิญญาและข้อเสนอแนะที่ครอบคลุมทุกแง่มุมของมรดกทางวัฒนธรรม ทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ จนก่อให้เกิดเครือข่ายของเครื่องมือทางกฎหมายที่ออกมาเพื่อสนับสนุนความพยายามปกป้องมรดกและความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่มประเทศสมาชิกทุกภูมิภาคทั่วโลก

อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติปี ค.ศ. 1972 หรือที่รู้จักอย่างกว้างขวางในชื่ออนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ถือเป็นหนึ่งในเครื่องมือระดับสากลที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดในการอนุรักษ์แหล่งมรดก เนื่องจากเป็นเครื่องมือทางกฎหมายระดับสากลฉบับแรกที่ครอบคลุมการอนุรักษ์ทั้งมรดกทางธรรมชาติ และวัฒนธรรม อนุสัญญาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึง ความเชื่อมโยงอันเป็นเอกลักษณ์และทรงพลังระหว่างเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการมรดกทางวัฒนธรรมกับเครื่องมือที่มุ่งเน้นการให้ความสำคัญต่อปัญหาอื่น ๆ เช่น การอนุรักษ์มรดกทางธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ หรือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ นอกจากนี้ เครือข่ายแหล่งมรดกกว่า 1,154 แหล่งที่ปัจจุบันได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งมรดกโลกแล้วยังสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของมรดก จนกลายเป็นพื้นที่ทดสอบสำคัญสำหรับการอนุรักษ์มรดกในทุกด้าน

ในวาระการเฉลิมฉลองครบรอบ 50 ปีของอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ในปี ค.ศ. 2022 กลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับมรดกโลกได้ทำการทบทวนผลการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จในอดีต นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1972 และพิจารณาผลลัพธ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตอย่างละเอียดถี่ถ้วน ภายใต้แนวความคิด “The Next 50: World Heritage as a source of resilience, humanity and innovation.” เอกสารฉบับนี้จะกล่าวถึงประเด็นสำคัญหลายประการจากการพิจารณาการทำงานด้านมรดกโลกกว่าครึ่งศตวรรษ ซึ่งประเด็นดังกล่าวประกอบไปด้วย การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการอนุรักษ์แหล่งมรดก การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน บทบาทที่เพิ่มขึ้นของการสื่อสารดิจิทัล และความยืดหยุ่นโดยธรรมชาติของมรดกที่โดดเด่นที่มีบทบาทต่อชีวิตของชุมชน

หนึ่งในประเด็นที่คณะกรรมการมรดกโลกให้ความสำคัญ ซึ่งเป็นประเด็นที่มักจะเกิดขึ้นเป็นประจำในการพิจารณาตรวจสอบรายงานสถานภาพการอนุรักษ์แหล่งมรดก คือ ประเด็นด้านความน่าเชื่อถือและความเหมาะสมกับเวลาของการประเมินโครงการซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกโลก การระบุให้เห็นถึงประเด็นความต้องการด้านการพัฒนาความยั่งยืนที่ดีของชุมชนและการปกป้องแหล่งอาจเป็นเรื่องที่ท้าทาย และจำเป็นต้องใช้เครื่องมือเฉพาะทางเพื่อช่วยให้รัฐภาคีอนุสัญญา สามารถปฏิบัติตามหน้าที่ของตนได้ตามมาตรฐานสูงสุด

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา องค์กรที่ปรึกษาของคณะกรรมการมรดกโลก (ICCROM, ICOMOS, IUCN) ได้พัฒนาเอกสารคำแนะนำเฉพาะทาง เพื่อช่วยเหลือรัฐภาคีในการปฏิบัติตามแนวทางการอนุรักษ์แหล่งที่ดีที่สุด ได้แก่ คู่มือ “ICOMOS Guidance on Impact Assessment for Cultural World Heritage Properties” ปี ค.ศ. 2011 และคู่มือ “IUCN World Heritage Advice Note on Environmental Assessment” ปี ค.ศ. 2013 นับตั้งแต่มีการตีพิมพ์เผยแพร่เอกสารดังกล่าว คณะกรรมการมรดกโลกได้ขอความร่วมมือรัฐภาคีใช้ประโยชน์จากเอกสารคำแนะนำเหล่านี้ เมื่อคณะกรรมการมรดกโลกร้องขอให้มีการมอบหมายและพิจารณาทบทวนการประเมินผลกระทบ

คำแนะนำและชุดคู่มือฉบับนี้ เป็นการเผยแพร่ร่วมกันระหว่าง UNESCO และองค์กรที่ปรึกษาของคณะกรรมการมรดกโลก ผลงานชุดนี้เป็นประโยชน์ให้แก่วงการมรดกเป็นพิเศษ โดยมุ่งเน้นที่จะให้ผู้อ่านรู้จักขั้นตอนที่จำเป็นสำหรับการประเมินผลกระทบต่อแหล่งมรดกโลกสำหรับโครงการทุกประเภทและทุกขอบเขต ไม่ว่าจะเป็นแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม ทางธรรมชาติ หรือแบบผสม โดยมีพื้นฐานอยู่บนกรอบการใช้งานที่มีความยืดหยุ่น ทั้งนี้ การเผยแพร่เอกสารฉบับนี้จะไม่สามารถทำได้เลยหากปราศจากผู้เชี่ยวชาญทางเทคนิค โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนร่วมอย่างเข้มข้นและต่อเนื่องขององค์กรที่ปรึกษา

กรอบการทำงานในเล่มนี้ ซึ่งได้รับการคิดค้นและพัฒนามาเป็นเวลาหลายปี มีความสอดคล้องกันกับมาตรฐานสูงสุดของกระบวนการในปัจจุบัน และเป็นแนวทางสำคัญให้แก่รัฐภาคี ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการ และผู้เชี่ยวชาญอิสระ ในการดำเนินงานจัดการและทบทวนการประเมินผลกระทบต่อแหล่ง เมื่อพิจารณาตามเจตนารมณ์ของข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติในระดับชาติ โดย UNESCO ปี ค.ศ. 1972 จะเห็นได้ว่า กระบวนการนี้ยังได้รับการออกแบบมาเพื่อให้สามารถนำไปใช้กับแหล่งมรดกในทุกรูปแบบ รวมถึงแหล่งมรดกที่ไม่ได้อยู่ในบัญชีมรดกโลก

ข้าพเจ้ามีความยินดีอย่างยิ่งที่คำแนะนำฉบับปรับปรุงนี้ ยังได้เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการเสริมสร้างศักยภาพ และการสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งมรดกโลก ซึ่งสามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมการฝึกอบรมรูปแบบกลุ่ม หรือสำหรับการศึกษาด้วยตนเอง เครื่องมือเพิ่มเติมเหล่านี้ ซึ่งได้รับแรงบันดาลใจโดยจากแนวทาง และหลักการของอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกโดยตรง ถูกออกแบบมาเพื่อให้ใช้งานได้ง่ายและมีความยืดหยุ่นมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และสามารถสร้างผลกระทบที่ดีต่อแหล่งที่โดดเด่นทั่วโลกได้อย่างแน่นอน

สุดท้ายนี้ ข้าพเจ้าขอส่งคำขอบคุณจากองค์กร UNESCO ไปถึงกระทรวงสภาพอากาศ และสิ่งแวดล้อม ราชอาณาจักรนอร์เวย์ ที่ได้สนับสนุนการพัฒนาแนวทางนี้ผ่านโครงการ “ICCROM-IUCN World Heritage Leadership Programme” ข้าพเจ้ามั่นใจว่าเมื่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจำนวนมากได้ใช้ประโยชน์จากคำแนะนำ และชุดเครื่องมือแล้ว พวกเขาจะให้การสนับสนุนและดำเนินการปกป้องและปกป้องมรดกที่เราเป็นเจ้าของร่วมกัน เพื่อประโยชน์ของคนรุ่นต่อไปในอนาคต

Lazare Eloundou Assomo

ผู้อำนวยการศูนย์มรดกโลก

คำนำโดยองค์กรที่ปรึกษาของคณะกรรมการมรดกโลก

คำแนะนำและชุดเครื่องมือนี้ เป็นเอกสารที่เผยแพร่โดยความร่วมมือกันระหว่างองค์กรการ UNESCO ศูนย์ระหว่างชาติว่าด้วยการศึกษา การอนุรักษ์และปฏิสังขรณ์สมบัติทางวัฒนธรรม (ICCROM) สภาการโบราณสถานระหว่างประเทศ (ICOMOS) และองค์การระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ (IUCN) โดยได้รับการสนับสนุนจากกระทรวงสภาพอากาศ และสิ่งแวดล้อม ราชอาณาจักรนอร์เวย์ ผ่านกรอบการทำงานภายใต้โครงการ “ICCROM-IUCN World Heritage Leadership Programme”

เอกสารฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้แนวทางการประเมินผลกระทบสำหรับแหล่งมรดกโลก โดยใช้กรอบการทำงานที่นำไปปรับใช้ได้กับทั้งแหล่งมรดกทางธรรมชาติและทางวัฒนธรรม โครงการขนาดเล็ก หรือใหญ่ และสามารถรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมและสังคม (ESIA) ในภาพรวม หรือใช้ในการจัดทำการศึกษาผลกระทบต่อแหล่งมรดก (HIA) แบบแยกเดี่ยวก็ได้

กระบวนการร่างขอบเขตการทำงาน การวิจัย และความร่วมมือในการร่างเอกสารรวมถึงการประชุมและการประชุมเชิงปฏิบัติการหลายครั้งที่จัดขึ้นในหลายพื้นที่ทั่วโลก เริ่มต้นขึ้นในเดือนกันยายนปี ค.ศ. 2018 คำแนะนำนี้จัดทำขึ้นโดยใช้แนวทางแบบบูรณาการ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) ของวิธีการประเมินผลกระทบในปัจจุบัน โดยมีการคำนึงถึงคำร้องและความต้องการจำนวนมากจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลายกลุ่มของอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ผ่านกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพของ ICCROM คำแนะนำเล่มนี้ได้ผนวกและใช้แทน เอกสาร 2 ฉบับเดิม ได้แก่ เอกสาร “ICOMOS Guidance on Impact Assessment for Cultural World Heritage Properties” ปี ค.ศ. 2011 และเอกสาร “IUCN World Heritage Advice Note on Environmental Assessment” ปี ค.ศ. 2013 จนกลายเป็นข้อมูลอ้างอิงที่มีความเป็นปัจจุบันที่สุดสำหรับการดำเนินการและพิจารณาการประเมินผลกระทบสำหรับแหล่งมรดกโลกทั้งหมด นอกจากนี้ กระบวนการและวิธีการในคำแนะนำเล่มนี้ยังสามารถนำไปปรับใช้กับแหล่งอื่นได้อีกหลายประเภท

เอกสารฉบับนี้ ประกอบไปด้วยข้อมูลสรุปเกี่ยวกับระบบมรดกโลก หลักการเชิงลึก และคำอธิบายกระบวนการจัดทำ HIA หรือ ESIA นอกจากนี้ ยังมีกรณีศึกษา ชุดเครื่องมือแนะนำ และรายการตรวจสอบสำหรับแหล่งมรดกโลก คำแนะนำฉบับใหม่นี้จะช่วยให้รัฐภาคี ผู้จัดการมรดก ผู้มีอำนาจตัดสินใจ ผู้เสนอโครงการ ชุมชน และบุคคลอื่น ๆ ในการจัดการแหล่งมรดกโลกที่มีการเสนอการเปลี่ยนแปลง หรือกำลังเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและโดยรอบแหล่งมรดก และอาจส่งผลกระทบต่อคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล (OUV) ของแหล่งมรดกนั้น ๆ

นอกจากการจัดเตรียมกรอบการทำงานในการประเมินผลกระทบในบริบทของแหล่งมรดกโลกแล้ว คำแนะนำเล่มนี้ ยังมีหน้าที่เป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการสร้างศักยภาพ และความตระหนักรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งมรดกโลก โดยใช้เป็นพื้นฐานในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพที่เกี่ยวข้องที่ศูนย์มรดกโลก องค์กรที่ปรึกษา และศูนย์ประเภทที่ 2 ของ UNESCO เป็นผู้จัด และสามารถนำไปใช้ในการเรียนรู้ด้วยตนเองอีกด้วย คำแนะนำนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ควบคู่ไปกับเอกสารแนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก

องค์กรที่ปรึกษามีความเห็นว่าคำแนะนำจะเป็นประโยชน์กับทุกคนที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลก เพื่อนำไปใช้ในการระบุแนวทางแก้ไขสำหรับทั้งการปกป้องแหล่งมรดกโลก สนับสนุนการดำเนินการที่มีคุณภาพ ตลอดจนการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ICCROM, ICOMOS, IUCN

สารบัญ

คำนำโดยผู้อำนวยการศูนย์มรดกโลก.....	2
คำนำโดยองค์กรที่ปรึกษาของคณะกรรมการมรดกโลก.....	4
บทที่ 1 บทนำ.....	6
บทที่ 2 หลักการ.....	7
บทที่ 3 บริบทของมรดกโลกสำหรับการประเมินผลกระทบ.....	10
3.1 อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก.....	10
3.2 แหล่งมรดกโลก.....	12
3.3 การบริหารจัดการและหลักธรรมาภิบาลของมรดกโลกอันเป็นรากฐานในการประเมินผลกระทบ.....	15
3.4 การบูรณาการแนวคิดในมุมมองการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้าสู่กระบวนการอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก.....	16
บทที่ 4 การประเมินผลกระทบสำหรับแหล่งมรดกโลก.....	17
4.1 การประเมินผลกระทบ.....	17
4.2 ประเภทของการประเมินผลกระทบ.....	20
4.3 การประเมินผลกระทบต่อมรดกโลก.....	22
4.4 การกำหนดประเภทของการประเมินผลกระทบที่จำเป็น.....	22
บทที่ 5 การประเมินผลกระทบต่อมรดกโลกซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมในวงที่กว้างขึ้น.....	24
บทที่ 6 การประเมินผลกระทบต่อคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลแบบแยกเดี่ยว.....	29
6.1 การประเมินผลกระทบแบบแยกเดี่ยวคืออะไร?.....	29
6.2 การมีส่วนร่วม: ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์ ชุมชนท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นควรมีส่วนร่วมอย่างไร?.....	30
6.3 การแก้ปัญหาเชิงรุก.....	32
6.4 การคัดกรอง: จำเป็นต้องมีการประเมินผลกระทบหรือไม่?.....	32
6.5 การกำหนดขอบเขต: สิ่งที่จะต้องประเมิน.....	34
6.6 การประเมินขั้นพื้นฐาน.....	36
6.7 แผนงานที่ถูกระบุและทางเลือกอื่น.....	38
6.8 การระบุและการคาดการณ์ผลกระทบ.....	40
6.9 การประเมินผลกระทบ.....	44
6.10 การบรรเทาผลกระทบและการเพิ่มประสิทธิภาพ.....	45
6.11 การรายงาน.....	48
6.12 การทบทวนรายงาน.....	50
6.13 การตัดสินใจ.....	51
6.14 การติดตามผล.....	52
อักษรย่อ.....	54
อภิธานศัพท์.....	55
บรรณานุกรม.....	64
กิตติกรรมประกาศ.....	67
ภาคผนวก: เครื่องมือ.....	68
ข้อมูลการติดต่อ.....	87

บทที่ 1: บทนำ

คำแนะนำเล่มนี้ อธิบายวิธีการนำการประเมินผลกระทบไปใช้ในการปกป้องคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกโลก เพื่อจัดการความสับสนและความเปลี่ยนแปลงเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจอย่างชาญฉลาด ในบริบทของอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก (UNESCO, 1972) ขององค์การ UNESCO การรับรองอนุสัญญาดังกล่าวเริ่มในช่วงเวลาที่เกิดกระแสความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่เกิดขึ้นในโลกสมัยใหม่ ทำให้สืบต่อมา อนุสัญญาดังกล่าวได้รับการรับรองโดยรัฐภาคี 194 ประเทศ ซึ่งได้เสนอแหล่งมรดกโลกที่ได้รับการยกย่องว่ามีคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลเพื่อนำขึ้นบัญชีมรดกโลกไปแล้วมากกว่า 1,000 แห่ง ในช่วงเวลาเดียวกันนี้ การเปลี่ยนแปลงภายใต้สภาวะกดดันที่มีมากขึ้นดูเหมือนว่าจะไม่ส่งผลดีต่อการรักษามรดกทางวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและวัฒนธรรมเสมอไป มรดกทางธรรมชาติ และทางวัฒนธรรมนั้นต่างเป็นสิ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อทุกคนบนโลก ความร่วมมือในระดับนานาชาติจึงเป็นปัจจัยสำคัญในการทำให้แหล่งไม่เพียงแต่จะได้รับการคุ้มครอง แต่ยังคงมีบทบาทหน้าที่ในสังคมร่วมสมัยและจะถูกส่งมอบให้กับคนรุ่นต่อไปในอนาคตในสภาพที่ดีที่สุด

การเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกแหล่งมรดกโลกจำเป็นต้องได้รับการจัดการให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของอนุสัญญา การประเมินผลกระทบจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง และได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในบริบทของแหล่งมรดกโลกมาอย่างยาวนาน คณะกรรมการมรดกโลกได้ร้องขอให้ในการประเมินผลกระทบควรคำนึงถึงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกโลกให้มากขึ้นเพื่อเป็นการสนับสนุนรัฐภาคีในการปฏิบัติตามเงื่อนไขภายใต้อนุสัญญา

คำแนะนำฉบับนี้มุ่งเน้นสำหรับบุคคลที่มีประสบการณ์ในการประเมินผลกระทบ และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการและกำกับดูแลมรดกโลก โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- **บทที่ 2** ประกอบด้วยหลักการพื้นฐานสำหรับการประเมินผลกระทบในบริบทของมรดกโลก
- **บทที่ 3** เป็นคำอธิบายเกี่ยวกับมรดกโลก และแนวความคิดที่เป็นรากฐานของมรดกโลก
- **บทที่ 4** กล่าวถึงความจำเป็นในการประเมินผลกระทบ และอธิบายประเภทของการประเมิน
- **บทที่ 5** กล่าวถึงกรณีที่ต้องมีการประเมินผลกระทบภายในกรอบระดับชาติหรือกรอบอื่น ๆ และมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มข้อพิจารณาของมรดกโลกด้วย
- **บทที่ 6** กล่าวถึงกรณีที่ต้องมีการประเมินผลกระทบเพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขของมรดกโลก แต่ไม่จำเป็นต้องดำเนินการภายในกรอบระดับชาติ ('การประเมินแบบแยกเดี่ยว')
- **อภิธานศัพท์** อธิบายคำศัพท์ทางเทคนิคที่ใช้ในคำแนะนำฉบับนี้
- **ภาคผนวก** ประกอบด้วยเครื่องมือที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้ในการประเมินผลกระทบในพื้นที่แหล่งมรดกโลกได้ เครื่องมือดังกล่าวถูกจัดไว้ให้ในรูปแบบของเทมเพลตพื้นฐาน ซึ่งจะแสดงหนึ่งตัวอย่างในหลาย ๆ แนวทางที่สามารถนำไปปรับใช้ในการทำงานจริงและสามารถนำไปแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

บทที่ 2: หลักการ

เนื้อหาส่วนนี้กล่าวถึงหลักการที่เป็นพื้นฐานในการประเมินผลกระทบทั้งหมดของแผนงานที่ถูกเสนอ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อแหล่งมรดกโลกและคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล

1. การลงนามในอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติของ UNESCO เป็นการแสดงให้เห็นว่ารัฐภาคีแต่ละประเทศให้คำมั่นสัญญาในการปกป้องและอนุรักษ์มรดกโลก

รัฐภาคีภายใต้อนุสัญญามีหน้าที่ในการระบุ คุ้มครอง อนุรักษ์ นำเสนอ และส่งต่อมรดกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติไปยังคนรุ่นหลัง และทำให้แหล่งดังกล่าวมีบทบาทในวิถีชีวิตของชุมชน การตัดสินใจที่เกี่ยวข้องกับแผนงานที่ถูกเสนอนั้น ควรคำนึงถึงการคุ้มครองและอนุรักษ์คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดก และในบางครั้งก็มีความจำเป็นที่จะต้องมีการปกป้องแหล่ง/คุณค่าด้านการอนุรักษ์อื่นด้วยเช่นกัน หากแหล่งมรดกโลกความเสื่อมโทรมลงจนสูญเสียคุณลักษณะที่จำเป็น ต้องมีในการรักษาสถานะของแหล่งให้คงอยู่ในบัญชีมรดกโลก คณะกรรมการมรดกโลกสามารถมีมติให้ถอนชื่อแหล่งมรดกดังกล่าวออกจากบัญชีได้

→ อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก มาตรา 4, 5 เป็นต้น

2. การประเมินผลกระทบสามารถช่วยให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งถือเป็นประเด็นที่สอดคล้องกับการคุ้มครอง และอนุรักษ์มรดกโลก

รัฐภาคีให้คำมั่นที่จะปกป้องและอนุรักษ์มรดกโลกไปพร้อมกับการเพิ่มศักยภาพสูงสุดของมรดกเพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน การประเมินผลกระทบสามารถนำไปใช้ในการประเมินความจำเป็นของแผนงานที่ถูกเสนอและผลที่ตามมา เพื่อให้สามารถบรรลุผลลัพธ์ด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจโดยไม่ทำลายคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล นอกจากนี้ การการประเมินผลกระทบยังสามารถชี้ให้เห็นถึงความขัดแย้งกันระหว่างแผนงานที่ถูกเสนอและความสำคัญของการปกป้องคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล

→ แนวทางการอนวัตตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ย่อหน้า. 14 ทวิ; นโยบายการบูรณาการมุมมองการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้าสู่กระบวนการของอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก วาระ UN 2030 เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

3. รัฐภาคีจะต้องแจ้งศูนย์มรดกโลกของ UNESCO ให้ทราบล่วงหน้าก่อนที่จะมีการพิจารณาการดำเนินการใด ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อมรดกโลก

กระบวนการนี้ จะใช้กับแผนงานที่ถูกเสนอ ที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกโลก ไม่ว่าจะเป็นในตัวแหล่งพื้นที่กันชน หรือบริบทโดยรอบ คณะกรรมการมรดกโลก หรือศูนย์มรดกโลกของ UNESCO อาจร้องขอให้จัดทำและส่งการประเมินผลกระทบ ซึ่งควรดำเนินการก่อนที่จะมีการตัดสินใจที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้เกิดขึ้น การประเมินผลกระทบควรให้ข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจว่าจะดำเนินการตามแผนงานที่ถูกเสนอหรือไม่ ดังนั้นการตัดสินใจจึงไม่ควรเกิดก่อนการประเมินหรือมีอิทธิพลต่อผลลัพธ์ของการประเมิน

→ แนวทางการอนวัตตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ย่อหน้า 110, 112, 118ทวิ, 172

4. การประเมินผลกระทบใด ๆ ต่อแหล่งมรดกโลกควรระบุถึงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล เช่นเดียวกับกับคุณค่าอื่นของแหล่งและการอนุรักษ์

ในหลายประเทศ แผนงานที่ถูกละเลยที่อาจส่งผลกระทบต่อมรดกโลก จะได้รับการประเมินผ่านกรอบการทำงานระดับชาติ หรือกรอบการทำงานอื่นที่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสังคม (Environmental and Social Impact Assessment) หรือการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment) ในกรณีดังกล่าว แหล่งมรดกโลกควรถูกพิจารณาด้วยกรอบการประเมินที่กว้างมากขึ้น แต่ในกรณีที่แผนงานที่ถูกละเลยไม่ได้อยู่ภายใต้กรอบการทำงานที่กล่าวไปข้างต้น ควรจัดให้มีการดำเนินการประเมินผลกระทบของแหล่งแบบแยกเดี่ยว ทั้งนี้ การประเมินในทั้งสองกรณีจะต้องชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่างชัดเจนต่อองค์ประกอบของแหล่งที่แสดงถึงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล และคุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น

→ แนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ย่อหน้า 110, 118 ทวิ

5. การประเมินผลกระทบควรเริ่มต้นตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจที่อาจส่งผลกระทบต่อมรดกโลก และควรดำเนินต่อไปในระหว่าง และหลังการดำเนินการพัฒนาและการดำเนินการ

การตัดสินใจว่าโครงการจำเป็นต้องดำเนินการประเมินผลกระทบหรือไม่ (กระบวนการคัดกรอง) ควรพึงระลึกไว้เสมอว่า แหล่งมรดกโลกทุกแห่งมีความละเอียดอ่อนและเป็นสิ่งที่ทรงคุณค่า จึงควรใช้หลักของการระงับไว้ก่อน (precautionary approach) กล่าวคือควรมีการประเมินผลกระทบเสมอ เว้นเสียแต่ในกรณีที่สามารถแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าแผนงานที่ถูกละเลยจะไม่ส่งผลกระทบต่อแหล่งมรดกโลกและคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล แม้ว่า แผนงานที่ถูกละเลยจะไม่มีผลกระทบในด้านอื่นก็ตาม กระบวนการนี้ ช่วยให้การตัดสินใจได้รับการพิจารณาอย่างเหมาะสม และช่วยให้แผนงานที่เสนอนั้นได้รับการปรับเปลี่ยน ย้าย หรือถูกยับยั้งไม่ให้ดำเนินการ ก่อนที่จะเกิดภาวะผูกพันหรือผลกระทบที่แก้ไขไม่ได้ขึ้น หากแผนงานที่เสนอนำไปดำเนินการ จะต้องมีการติดตามผลระหว่างและหลังการดำเนินการ และในระหว่างการรื้อถอนและการฟื้นฟูคืนสภาพด้วยหากมีความจำเป็น การตรวจสอบจะชี้ให้เห็นว่าจำเป็นต้องมีการดำเนินการเพิ่มเติมหรือไม่และเมื่อใด เพื่อให้แน่ใจว่ามรดกโลกได้รับการคุ้มครองอย่างต่อเนื่อง

→ แนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ย่อหน้า 110, 118 ทวิ, 172

6. การประเมินผลกระทบควรดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางที่เกี่ยวข้อง

คณะผู้เชี่ยวชาญที่ดำเนินการประเมินผลกระทบร่วมกันควรมีความเชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ดังนี้

- อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก
- แหล่งมรดกที่ต้องทำการประเมิน (รวมถึงองค์ประกอบที่อาจได้รับผลกระทบ)
- แผนงานที่ถูกละเลย

แม้ว่าอาจจะมีข้อยกเว้นบางประการ แต่การประเมินจำเป็นต้องดำเนินการโดยคณะผู้ประเมินอิสระซึ่งประกอบไปด้วยภาคส่วนที่หลากหลาย และสหสาขาวิชา

→ แนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ย่อหน้า 14

7. การประเมินผลกระทบควรส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุม และเท่าเทียมกันของผู้มีสิทธิ ซึ่งรวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์ ชุมชนท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ

หนึ่งในวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ของคณะกรรมการมรดกโลก คือ “ส่งเสริมบทบาทของชุมชนในการดำเนินการตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก” ควรมีการระบุและปรึกษาร่วมกับผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดตั้งแต่เริ่มต้น เพื่อให้มุมมองและความคิดเห็นทั้งหมดได้รับการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนในการประเมิน “The United Nations 2007 Declaration on the Rights of Indigenous Peoples” ยังระบุด้วยว่ากลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่จะต้องได้รับสิทธิที่จะได้รับฉันทานุมัติที่ได้รับการรับรู้ บอกรับล่วงหน้า และเป็นอิสระ (Free, prior and informed consent: FPIC) ก่อนที่จะมีการอนุมัติให้ดำเนินโครงการที่มีผลกระทบต่อพื้นที่หรือดินแดนตลอดจนทรัพยากรอื่นของกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าว รัฐภาคีได้รับการส่งเสริมให้ใช้วิธีการที่ยึดหลักสิทธิมนุษยชนและขอฉันทานุมัติที่ได้รับการรับรู้ บอกรับล่วงหน้า และเป็นอิสระ (Free, prior and informed consent: FPIC) จากผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์อย่างเหมาะสม

→ แนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ย่อหน้า 12, 14 ทวิ, 39, 119

→ นโยบายการมีส่วนร่วมกับกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมของ UNESCO ปี ค.ศ. 2018

8. การประเมินผลกระทบควรระบุทางเลือกที่เหมาะสมและประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

การประเมินผลกระทบควรพิจารณาทั้งผลกระทบด้านลบ และด้านบวกของแผนงานที่ถูกเสนอ พร้อมกันกับทางเลือกอื่น ๆ เพื่อกำหนดทางเลือกที่ยั่งยืนที่สุด ที่จะสามารถปกป้องคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกโลกและบรรลุนิติบุคคลของแผนงานที่ถูกเสนอได้พร้อมกัน ทางเลือกดังกล่าวอาจรวมถึงการกำหนดตำแหน่ง ขนาด กระบวนการ ผังบริเวณของพื้นที่สภาพการทำงาน และอื่น ๆ เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่โครงการ ที่สำคัญคือต้องพิจารณาทางเลือกที่จะยับยั้งการดำเนินการของโครงการด้วย

→ แนวทางการปฏิบัติตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ย่อหน้า 118ทวิ

9. การประเมินผลกระทบควรประเมินแนวโน้มในวงกว้างและผลกระทบสะสม

แผนงานที่ถูกนำเสนอควรได้รับการประเมินภายใต้บริบทที่กว้างขึ้นและได้รับการประเมินอย่างเป็นองค์รวม โครงการประเภทเดียวกันหลายโครงการหรือโครงการที่แตกต่างกันหลายโครงการในระยะยาว ประกอบกับผลกระทบอันเกิดจากแผนงานที่ถูกเสนอ อาจก่อให้เกิดผลกระทบที่สะสมได้ ปัจจัยอื่น ๆ รวมถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอาจทำให้แหล่งมรดกโลกได้รับความเสี่ยงและผลกระทบของแผนงานที่ถูกเสนอเพิ่มมากยิ่งขึ้น การประเมินจึงจำเป็นต้องพิจารณาปัจจัยอื่นที่อาจส่งผลกระทบต่อแหล่งมรดกโลก ทั้งในอดีต ปัจจุบัน หรืออนาคตที่คาดการณ์ได้ตามหลักเหตุและผล หลังจากพิจารณาผลกระทบเฉพาะด้านอย่างละเอียดแล้วการประเมินควรแสดงผลการวิเคราะห์ผลกระทบทั้งหมดที่อาจเกิดขึ้นในขั้นสุดท้ายไว้ด้วย

→ แนวทางการปฏิบัติตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ย่อหน้า 111d, 112

10. การประเมินผลกระทบเป็นกระบวนการแบบวัฏจักร ไม่เป็นกระบวนการที่เป็นเส้นตรง

การประเมินผลกระทบในหลายขั้นตอนจำเป็นต้องอ้างอิงผลลัพธ์จากขั้นตอนอื่น ๆ และมีการปรับปรุงหากจำเป็น ตัวอย่างเช่น หลังจากประเมินผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นจากแผนงานที่ถูกเสนอ และระบุมাত্রการบรรเทาผลกระทบที่เป็นไปได้แล้ว จะต้องทำการประเมินผลกระทบใหม่อีกครั้ง เพื่อสร้างความมั่นใจว่าคุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์ยังคงได้รับการปกป้องโดยมาตรการบรรเทาผลกระทบที่นำไปปรับใช้ ในขณะเดียวกัน ผลการปรึกษาหารือรับฟังความคิดเห็นสาธารณะเกี่ยวกับร่างรายงานกำหนดขอบเขตการศึกษา ก็อาจนำไปสู่การพิจารณาทางเลือกใหม่เช่นกัน

→ แนวทางการปฏิบัติตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ย่อหน้า 111c, d

11. กระบวนการประเมินผลกระทบควรอยู่ในระบบการจัดการของแหล่งมรดกโลก

ข้อเสนอแนะของการประเมินผลกระทบควรให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพื่อประกอบการตัดสินใจของการจัดการ และในทางกลับกันข้อเสนอแนะดังกล่าวก็สามารถใช้ประโยชน์จากกรอบและกระบวนการจัดการเดิมที่มีอยู่ (เช่น คำแถลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล การระบุคุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น การทำแผนที่องค์ประกอบ การรวบรวมข้อมูล) ในกระบวนการที่มีการทำงานเป็นระบบ ระบบวัฏจักรสามารถนำไปสู่การจัดการ การตรวจสอบ การลดความเสี่ยง และข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการประเมินผลกระทบที่ดีขึ้นในอนาคต

→ แนวทางการปฏิบัติตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ย่อหน้า 108, 110

บทที่ 3: บริบทของมรดกโลกสำหรับการประเมินผลกระทบ

เนื้อหาส่วนนี้ให้ข้อมูลในเรื่องของภาพรวมของระบบมรดกโลก ได้แก่ **อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก** แหล่งมรดกโลกกับ **คุณค่า** และ **องค์ประกอบ** ของแหล่งมรดก หลักธรรมาภิบาลกับการจัดการมรดกโลก และการเชื่อมโยงไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

3.1 อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก

อนุสัญญา UNESCO ว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ¹ ตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งมรดกทางธรรมชาติ และทางวัฒนธรรม ตลอดจนความจำเป็นในการปกป้องและอนุรักษ์แหล่งมรดกเหล่านี้ในโลกที่กำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และถึงแม้ว่าเนื้อหาของอนุสัญญาจะประกอบด้วยการให้คำมั่นสัญญาจากรัฐภาคีในการดำเนินการอนุรักษ์มรดกทั้งหมดภายในดินแดนของตน แต่องค์ประกอบเป็นที่รู้จักกันมากที่สุดของอนุสัญญา คือ **บัญชีมรดกโลก** ซึ่งจารึกรายชื่อแหล่งมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมที่ได้รับการยกย่องว่ามี**คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล** การที่แหล่งมรดกจะถูกนำมาพิจารณาเพื่อขึ้นทะเบียนไว้ในบัญชีได้นั้น แหล่งจะต้องมีคุณสมบัติต้องเป็นไปตามเกณฑ์อย่างน้อยหนึ่งในสิบเกณฑ์ของ**คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล** (กล่องข้อความที่ 3.1) และข้อกำหนดสำหรับ **ความเป็นของแท้ดั้งเดิม ความครบถ้วนสมบูรณ์** และการปกป้องและการจัดการ (กล่องข้อความที่ 3.2)² แหล่งมรดกโลกทั้งทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาตินั้นมีหลายประเภท อาทิเช่น สถานที่ที่สามารถมองเห็นลักษณะหรือกระบวนการทางธรณีวิทยา ภูมิทัศน์ทางธรรมชาติและภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรม ระบบนิเวศและที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ สถาปัตยกรรม การตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ แหล่งโบราณคดี มรดกทางอุตสาหกรรม สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ เส้นทางมรดก และอื่น ๆ อีกมากมาย แหล่งมรดกเหล่านี้ อาจมีองค์ประกอบที่จับต้องไม่ได้ (Intangible) เข้ามาเกี่ยวข้อง อาทิเช่น การปฏิบัติทางจิตวิญญาณที่สำคัญหรือประเพณีทางวัฒนธรรมซึ่งสะท้อนให้เห็นอยู่ในองค์ประกอบทางกายภาพประเภทต่าง ๆ ของแหล่งมรดกนั้น

เนื่องจากแหล่งมรดกจากทั่วทุกมุมโลกนั้นมีความหลากหลาย ผลกระทบที่อาจส่งผลกระทบต่อแหล่งมรดกโลกเหล่านั้น จึงมีผลกระทบที่หลากหลายเช่นเดียวกัน ตัวอย่างเช่น งานระบายน้ำของพื้นที่ต้นน้ำที่ส่งผลกระทบต่อระดับน้ำในพื้นที่น้ำจืด อาคารขนาดใหญ่ที่ส่งผลกระทบต่อมุมมองทัศนียภาพทั้งที่อยู่ภายในและภายนอก**พื้นที่แหล่งมรดกโลก** การเปลี่ยนแปลงต่อเติมผังเมืองที่เป็นตัวอย่างของช่วงเวลาใดช่วงเวลาหนึ่งในประวัติศาสตร์ การปิดกั้นเส้นทางอพยพของสิ่งมีชีวิตชนิดพันธุ์ที่สำคัญ หรือการพัฒนาใด ๆ ในพื้นที่อันเป็นศูนย์กลางของประเพณีวัฒนธรรมที่สำคัญ **การประเมินผลกระทบ**จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการระบุ หลีกเลี่ยง และลดผลกระทบเชิงลบเหล่านี้

อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกได้จัดตั้ง**คณะกรรมการมรดกโลก**ซึ่งเป็นองค์กรระหว่างรัฐบาลที่ประกอบด้วยรัฐภาคีซึ่งมีหน้าที่คอยกำกับดูแลบัญชีมรดกโลก อนุสัญญาดังกล่าวได้รับการสนับสนุนโดยสำนักเลขาธิการภายในองค์การ UNESCO หรือที่รู้จักกันในนาม **ศูนย์มรดกโลก**ขององค์การ UNESCO และมีองค์กรระหว่างประเทศสามองค์กรที่เป็น**องค์กรที่ปรึกษา** ของคณะกรรมการมรดกโลกตามมาตราที่ 8.3 ของอนุสัญญา ได้แก่ ICCROM, ICOMOS และ IUCN คณะกรรมการมรดกโลกจะจัดการประชุมเป็นประจำทุกปีเพื่อกำกับดูแล และชี้แนะแนวทางการดำเนินการตามอนุสัญญา ซึ่งรวมถึงการตัดสินใจว่าจะขึ้นทะเบียน หรือถอดถอนแหล่งออกจากบัญชีมรดกโลก นอกจากนี้ คณะกรรมการจะทำการตรวจสอบรายงาน **สถานภาพการอนุรักษ์**ของแหล่งมรดกที่ขึ้นทะเบียนมรดกโลก และอาจร้องขอให้รัฐภาคีดำเนินการบางอย่างเมื่อพบประเด็น ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อแหล่ง ซึ่งอาจรวมถึงการร้องขอให้มีการจัดทำการศึกษาประเมินผลกระทบด้วย ทั้งนี้ มติของคณะกรรมการมรดกโลก “39 COM 7” มีการกล่าวถึงประโยชน์ที่รัฐภาคีพึงได้รับจากนำกระบวนการประเมินผลกระทบมาใช้ในการจัดการความต่อเนื่องและความเปลี่ยนแปลง และสนับสนุนให้รัฐภาคีบูรณาการกระบวนการประเมินผลกระทบไปในข้อกำหนด กลไกการวางแผน และการวางแผนการจัดการ

¹ <https://whc.unesco.org/en/convention/>

² หากรัฐภาคีตั้งใจที่จะเสนอชื่อมรดกโลกในอนาคต จะต้องบรรจุแหล่งมรดกเหล่านั้นไว้ในบัญชีรายชื่อเบื้องต้น หลักการและวิธีการของคำแนะนำฉบับนี้ ยังสามารถช่วยปกป้องและจัดการแหล่งมรดกในบัญชีรายชื่อเบื้องต้นได้อีกด้วย

กล่องข้อความที่ 3.1 เกณฑ์คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล

แหล่งต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. เป็นตัวแทนของผลงานชิ้นเอกที่เกิดจากอัจฉริยภาพด้านการสร้างสรรค์ของมนุษย์
2. แสดงออกถึงการแลกเปลี่ยนอันสำคัญในคุณค่าต่าง ๆ ของมนุษย์ต่อการพัฒนาการทางสถาปัตยกรรม หรือเทคโนโลยี ต่อผลงานทางศิลปะที่แสดงถึงความยิ่งใหญ่ ต่อการวางผังเมืองหรือการออกแบบภูมิทัศน์ ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาหนึ่ง หรือในพื้นที่วัฒนธรรมแห่งหนึ่งแห่งใดของโลก
3. เป็นประจักษ์พยานที่แสดงให้เห็นความเป็นเอกลักษณ์ หรือที่อย่างน้อยมีความสำคัญเป็นพิเศษต่อขนบธรรมเนียมประเพณี หรืออารยธรรมที่ยังดำรงอยู่หรือสาบสูญไปแล้ว
4. เป็นตัวอย่างที่โดดเด่นของประเภทสิ่งปลูกสร้าง กลุ่มสถาปัตยกรรมหรือเทคโนโลยี หรือภูมิทัศน์ ซึ่งแสดงถึงช่วงเวลาที่สำคัญช่วงหนึ่ง หรือหลายช่วง ในประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ
5. เป็นตัวอย่างที่โดดเด่นของการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์ การใช้ประโยชน์ที่ดินหรือห้วงทะเลที่สืบทอดกันมา ซึ่งเป็นตัวแทนของวัฒนธรรมหนึ่ง (หรือหลายวัฒนธรรม) หรือปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อสิ่งแวดล้อมนั้นมีความเปราะบางจากผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่ไม่อาจแก้ไขให้กลับคืนได้
6. มีความสัมพันธ์โดยตรงหรือความสัมพันธ์อย่างเป็นรูปธรรมกับเหตุการณ์หรือประเพณีที่ดำรงอยู่ กับความคิด หรือกับความเชื่อ กับงานศิลปะกรรมและวรรณกรรมที่มีคุณค่าความโดดเด่นเป็นสากล (ทั้งนี้ คณะกรรมการมรดกโลกมีความเห็นว่าถ้าเป็นไปได้ควรจะใช้เกณฑ์ในข้อนี้ร่วมกับเกณฑ์ข้ออื่น)
7. มีปรากฏการณ์ธรรมชาติที่โดดเด่นสูงสุด หรือเป็นพื้นที่ที่มีความงามตามธรรมชาติหรือมีความสำคัญทางสุนทรียศาสตร์เป็นพิเศษเฉพาะตัว
8. เป็นตัวอย่างที่โดดเด่นอันเป็นตัวแทนช่วงเวลาสำคัญในประวัติศาสตร์ของโลก ทั้งนี้ ให้หมายรวมถึงร่องรอยการดำรงอยู่ของสิ่งมีชีวิต หรือกระบวนการทางธรณีวิทยาที่สำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงธรณีสัณฐาน หรือลักษณะทางธรณีสัณฐาน หรือภูมิศาสตร์กายภาพที่สำคัญ
9. เป็นตัวอย่างอันโดดเด่นที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการทางนิเวศวิทยาและชีววิทยาที่สำคัญต่อเนื่องในวิวัฒนาการ และการพัฒนาของระบบนิเวศ และสังคมนิเวศของพรรณพืชและสัตว์บนบก ในแหล่งน้ำจืด ตามแนวชายฝั่ง และในทะเล
10. เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติที่มีความสำคัญ และมีคุณค่ามากที่สุดต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในแหล่ง ทั้งนี้ ให้หมายรวมถึงถิ่นที่อยู่อาศัย ของสิ่งมีชีวิตสายพันธุ์ต่าง ๆ ที่อยู่ในภาวะคุกคาม ซึ่งมีความโดดเด่นในด้านวิทยาศาสตร์ หรือการอนุรักษ์

ที่มา: UNESCO, กรมศิลปากร, กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ค.ศ. 2024.

กล่องข้อความที่ 3.2 ความเป็นของแท้ดั้งเดิม ความครบถ้วนสมบูรณ์ การปกป้องคุ้มครอง และการจัดการ

ความเป็นของแท้ดั้งเดิม เป็นคำศัพท์ที่ใช้กับมรดกทางวัฒนธรรม หมายถึง ระดับความเข้าใจและความน่าเชื่อถือของคุณค่าทางมรดกของแหล่งมรดกนั้น ๆ กล่าวคือ คุณค่าทางวัฒนธรรมของแหล่งดังกล่าว ได้ถูกนำเสนอผ่านทางองค์ประกอบต่าง ๆ อย่างถูกต้องตามความเป็นจริงและน่าเชื่อถือมากน้อยเพียงใด องค์ประกอบดังกล่าวอาจหมายถึง รูปลักษณ์และการออกแบบ วัสดุทั่วไปและวัสดุที่มีคุณสมบัติเฉพาะตัว การใช้งานและประโยชน์ใช้สอย ประเพณี เทคนิค และระบบการจัดการ ตำแหน่งที่ตั้งและสภาพแวดล้อม ภาษาและมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้อื่น ๆ จิตวิญญาณและความรู้สึก และปัจจัยภายในและนอกอื่น ๆ

ความครบถ้วนสมบูรณ์ เป็นเครื่องบ่งชี้ความเป็นองค์รวม และความสมบูรณ์ของมรดกทางธรรมชาติ และ/หรือ ทางวัฒนธรรม และองค์ประกอบ กล่าวคือ มีความครบถ้วนขององค์ประกอบที่จำเป็นในการแสดงให้เห็นถึงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลมากน้อยเพียงใด มีขนาดเพียงพอที่จะแสดงองค์ประกอบ และกระบวนการซึ่งถ่ายทอดคุณค่าความสำคัญของแหล่ง อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ และได้รับการปกป้องจากผลกระทบเชิงลบของการพัฒนาหรือการละเลย

การปกป้องคุ้มครองและการจัดการ เกี่ยวข้องกับคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่ง ซึ่งรวมถึงการดำรงรักษาความครบถ้วนสมบูรณ์และ/หรือความเป็นของแท้ดั้งเดิม

ที่มา: UNESCO, ค.ศ. 2021.

3.2 แหล่งมรดกโลก

3.2.1 คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล

การถูกขึ้นทะเบียนในบัญชีมรดกโลกแสดงให้เห็นว่า**แหล่งมรดก**ดังกล่าวได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการว่ามี**คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล (OUV)** แนวคิดของคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลและรายละเอียดเงื่อนไขของ**ความเป็นของแท้ดั้งเดิม** และ**ความครบถ้วนสมบูรณ์**เป็นรากฐานของ**อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก** และกิจกรรมทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับแหล่งมรดกในบัญชี ซึ่งรวมถึงการประเมินผลกระทบ (รูปที่ 3.1) แหล่งมรดกแต่ละแหล่งในบัญชีจะมี**ค่าแกลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล** ซึ่งกล่าวถึงเหตุผลที่ทำให้แหล่งมรดกได้รับการขึ้นทะเบียนไว้ในบัญชีมรดกโลกและทำหน้าที่เป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับคุณค่าของแหล่ง และการอนุรักษ์ของแหล่งอันเป็นที่ยอมรับกันในระดับสากล ค่าแกลงดังกล่าวจะปรากฏอยู่บนเว็บไซต์ของ**ศูนย์มรดกโลก UNESCO** พร้อมกันเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้อง อาทิเช่น เอกสารการเสนอรายชื่อแหล่งมรดก แผนการจัดการ และรายงานการปฏิบัติการกิจ เป็นต้น

รูปที่ 3.1 ‘สามเสาหลัก’ ของคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล

3.2.2 คุณค่าและองค์ประกอบ

ค่าแกลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลได้รวมเอาคำอธิบายเกี่ยวกับคุณค่า และองค์ประกอบของ**แหล่งมรดกโลก**ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนไว้ในบัญชีมรดกโลก **OUV** รวมถึง **ความเป็นของแท้ดั้งเดิม** และ **ความครบถ้วนสมบูรณ์** จะต้องได้รับการคุ้มครองอย่างต่อเนื่อง แนวคิดเหล่านี้มีความสำคัญต่อการดำเนินการ**ประเมินผลกระทบ**ในบริบทของมรดกโลก

คุณค่า คือ สิ่งที่ทำให้แหล่งนั้นมีความพิเศษ ความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์จะช่วยอธิบายว่า เหตุใดสถานที่นั้น ๆ จึงมีความสำคัญ ในกรณีของแหล่งมรดกโลก OUV จะหมายถึงคุณค่าใดก็ตามที่ “มีความสำคัญต่อมนุษยชาติทั้งมวลในปัจจุบันและอนาคต” (ดูตัวอย่างในกล่องข้อความที่ 3.3) แหล่งมรดกโลก อาจมี**คุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น** ที่ต้องนำไปพิจารณาในกระบวนการประเมินผลกระทบ เช่น คุณค่าที่กำหนดความเป็นแหล่งมรดกของชาติและท้องถิ่น และ/หรือ คุณค่าที่กำหนดและยึดถือโดยกลุ่มชาติพันธุ์และชุมชนที่เกี่ยวข้อง คุณค่าเหล่านี้อาจถูกระบุไว้อย่างเป็นทางการหรือได้รับการรับรู้อย่างไม่เป็นทางการก็ได้

องค์ประกอบ คือ ส่วนประกอบใดก็ตามของแหล่งมรดกที่สามารถถ่ายทอดและสร้างความรู้ความเข้าใจต่อคุณค่าของแหล่ง นอกจากองค์ประกอบจะอยู่ในรูปแบบของคุณสมบัติทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างวัสดุ และคุณสมบัติที่จับต้องได้อื่นแล้ว องค์ประกอบยังสามารถอยู่ในรูปแบบที่จับต้องไม่ได้ อาทิเช่น กระบวนการ การจัดการทางสังคมหรือวัฒนธรรม ปฏิบัติ ตลอดจนความเกี่ยวโยงและความสัมพันธ์ที่สะท้อนให้เห็นในองค์ประกอบทางกายภาพของแหล่ง

ในกรณีของ**แหล่งมรดกทางวัฒนธรรม** องค์ประกอบดังกล่าวอาจหมายถึงอาคารหรือสิ่งก่อสร้างอื่น และรูปแบบ วัสดุ การออกแบบ การใช้งานและประโยชน์ใช้สอยของอาคารหรือสิ่งก่อสร้างดังกล่าว รวมไปถึงผังเมือง กระบวนการเกษตรกรรม พิธีกรรมทางศาสนา เทคนิคการก่อสร้าง ความสัมพันธ์ทางทัศนียภาพ และความเชื่อมโยงทางจิตวิญญาณ สำหรับพื้นที่มรดกทางธรรมชาติ องค์ประกอบอาจเป็นลักษณะเฉพาะของภูมิประเทศ พื้นที่ที่อยู่อาศัย ชนิดเรือธง (flagship species) ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพสิ่งแวดล้อม (เช่น ความสมบูรณ์ คุณภาพสิ่งแวดล้อมสูง/บริสุทธิ์) ขนาดและความ เป็นธรรมชาติของแหล่งที่อยู่อาศัย ขนาดและความสามารถในการดำรงอยู่ของประชากรสัตว์ป่า องค์ประกอบอาจขยายออกไปจนกินพื้นที่เป็นวงกว้างและอาจเกี่ยวโยงกันกับกระบวนการที่เกิดขึ้นภายนอกแหล่งมรดกโลก

องค์ประกอบและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบควรเป็นจุดสำคัญของแผนงานป้องกัน อนุรักษ์ และการจัดการ คำว่า “องค์ประกอบ” จะเจาะจงใช้กับแหล่งมรดกโลกเพื่ออธิบายกระบวนการระบุและถ่ายทอดคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล และความเข้าใจในองค์ประกอบที่สื่อถึงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกอย่างชัดเจนเป็นสิ่งสำคัญต่อการปกป้องแหล่งมรดกในระยะยาว การกระจายตัวขององค์ประกอบเชิงพื้นที่และข้อกำหนดในการป้องกันที่เกี่ยวข้องควรให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดขอบเขตของแหล่ง พื้นที่กันชน และแผนงานการจัดการอื่น

ในกรณีแหล่งมรดกโลก คำว่า “องค์ประกอบ” จะใช้สำหรับอธิบายการระบุและถ่ายทอดคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล (กล่องข้อความที่ 3.3)

กล่องข้อความที่ 3.3 ตัวอย่าง คำแถลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล (สรุปบางส่วน)

อุทยานทางทะเลบลูซี และเมืองเก่าของเฮริโตโปลิส (Blue Sea Marine Park and the Old Town of Heritopolis)
แหล่งนี้ตั้งอยู่ในบลูซี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความโดดเด่นทางนิเวศวิทยาและความโดดเด่นระดับโลก ครอบคลุมพื้นที่ 400,000 เฮกตาร์ โดยมีพื้นที่กันชน 600,000 เฮกตาร์ ประกอบด้วยพื้นที่ทางทะเลและพื้นที่ภาคพื้นดิน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่ เปลี่ยนผ่านขนาดใหญ่ที่อยู่ระหว่างเขตชีวภูมิศาสตร์ทางตอนเหนือและตอนใต้ ทั้งนี้ ระบบทางทะเลมีการพัฒนาระบบนิเวศ และสายพันธุ์สิ่งมีชีวิตจนเป็นเอกลักษณ์และมีความหลากหลาย โดยรวมถึงสังคมนิเวศที่ใกล้สูญพันธุ์ แหล่งที่อยู่อาศัยของ สัตว์น้ำส่วนใหญ่ซึ่งไม่ถูกรบกวน และตัวอย่างที่หายากยิ่ง และเป็นเอกลักษณ์ของระบบ แนวปะการังเขตร้อน และสายพันธุ์ ปะการังอ่อน แหล่งและพื้นที่โดยรอบยังประกอบไปด้วยทุ่งหญ้าทะเลและป่าชายเลน ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของนกทะเล สัตว์ เลี้ยงลูกด้วยนมในทะเล ปลา ปะการัง ฉลาม ปลากระเบนราหู และเต่าทะเล อีกทั้งยังเป็น แหล่งอาหารที่สำคัญของพะยูน สีส้ม ที่ใกล้สูญพันธุ์ อุทยานทางทะเลบลูซี เป็นพื้นที่สำคัญสำหรับการพักตัวอ่อน และการวางไข่ของปลาสายพันธุ์เชิง พาณิพย์...

เมืองท่าประวัติศาสตร์เฮริโตโปลิส ตั้งอยู่บนชายฝั่งทะเลบลูซี ซึ่งเป็นเมืองที่มีบทบาทอย่างต่อเนื่องในฐานะเป็นสถานที่ แลกเปลี่ยนระหว่างวัฒนธรรมในประวัติศาสตร์ แม้ว่า สถาปัตยกรรมส่วนใหญ่จะสะท้อนให้เห็นถึงยุคทองของความมั่งคั่ง ของเมืองในฐานะท่าเรือการค้าในศตวรรษที่ 18 แต่อาคารเหล่านี้ก็สัมพันธ์กับผังเมืองที่เก่าแก่กว่ามาก ซึ่งมีอายุย้อนไปถึง ศตวรรษที่ 6 ผังเมืองในสมัยศตวรรษที่ 18 ให้ความสำคัญกับสิ่งก่อสร้างเช่นเดียวกับพื้นที่สีเขียวสาธารณะใจกลางเมือง นอกจากนี้ ภายในเมืองยังมีโบราณสถานที่สำคัญจำนวนมากจากแต่ละช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ของเมือง: สุสานยูจีนัส (Eugenius), มหาวิหารเซนต์เฮเลนาและมัสยิดใหญ่ที่มีโรงเรียนสอนศาสนาอิสลาม (madrasa) และโรงอาบน้ำ (bath) เหล่า นี้ล้วนแต่เป็นผลงานชิ้นเอกทางสถาปัตยกรรมที่สำคัญของช่วงเวลาที่แตกต่างกัน การผสมผสานของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น และโบราณสถานที่สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของชุมชนซึ่งอาศัยอยู่ในเมืองเป็นระยะเวลากว่าหนึ่งพันห้าร้อยปี และ ยังคงปฏิบัติตามประเพณีมาจนถึงปัจจุบัน...

ที่มา: World Heritage Leadership

หมายเหตุ: ในข้อความที่ตัดออกมานี้ คุณค่าจะถูกขีดเส้นใต้ (คุณค่า: เพราะเหตุใดแหล่งนี้จึงมีความพิเศษ) และ องค์ประกอบ จะเป็นพิมพ์เป็นตัวเอียง (องค์ประกอบ: เมื่อเราเดินทางไปยังแหล่งมรดก เราจะสามารถมองเห็นคุณค่าเหล่านั้นได้อย่างไร?)

คุณค่าระดับชาติและระดับท้องถิ่นยังสามารถถูกถ่ายทอดโดยองค์ประกอบที่อาจมีส่วนช่วยในการปกป้อง**ความเป็นของแท้ดั้งเดิม** และ **ความครบถ้วนสมบูรณ์** ของแหล่งมรดกโลกได้ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบและคุณค่าต่าง ๆ อาจมีความซับซ้อน องค์ประกอบหนึ่งอาจสื่อถึงคุณค่าหลายด้าน และคุณค่าหนึ่งอาจสื่อผ่านหลายองค์ประกอบ ด้วยเหตุผลดังกล่าว แม้ว่าการระบุคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล คุณค่าและองค์ประกอบทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นจะเป็นประโยชน์ แต่**การประเมินผลกระทบ**ก็ควรจะต้องเข้าใจว่าทุกองค์ประกอบที่กล่าวมานั้นมีความเชื่อมโยงเป็นระบบที่เกี่ยวข้องกัน และ**แผนงานที่ถูksenoid** ๆ อาจส่งผลกระทบต่อระบบโดยรวมได้

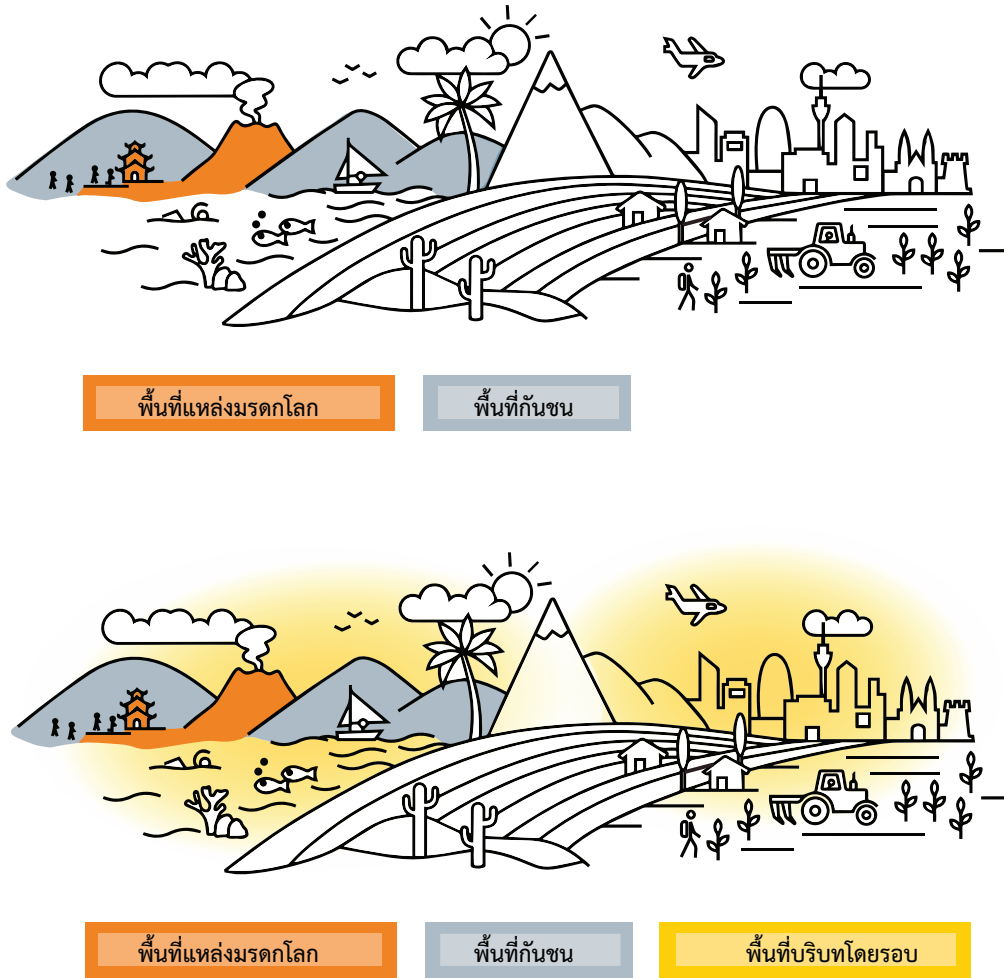
3.2.3 ขอบเขต พื้นที่กันชน และบริบทโดยรอบ

แหล่งมรดกโลกจะถูกกำกับด้วย**ขอบเขต** และตามหลักการแล้ว**องค์ประกอบ**ทั้งหมดของคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลจะตั้งอยู่ภายในขอบเขตดังกล่าว โดยส่วนมากแหล่งมรดกโลกควรถูกล้อมรอบด้วย**พื้นที่กันชน** (bufferzone) ที่กำหนดไว้อย่างเป็นทางการ พื้นที่กันชนจะช่วยสนับสนุนการปกป้องคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล และองค์ประกอบของแหล่งมรดก ตัวอย่างเช่น การเปิดมุมมองท้องฟ้าให้เห็นเส้นขอบฟ้าที่มีความสำคัญ หรือการเชื่อมต่อส่วนประกอบของแหล่งมรดกโลก พื้นที่กันชนจะมีข้อกำหนดทางกฎหมายเพิ่มเติมในด้านการใช้งานและการพัฒนา เพื่อเพิ่มชั้นกลไกการป้องกันให้กับแหล่งมรดกโลก แผนที่แสดงขอบเขตและพื้นที่กันชนของแหล่งมรดกที่ปรากฏอยู่ในเว็บไซต์มรดกโลกถือเป็นหนึ่งในเงื่อนไขการยื่นเสนอแหล่งเพื่อขึ้นทะเบียน กรอบกฎหมาย นโยบาย และการจัดการที่แตกต่างกันจะถูกนำไปปรับใช้ตามความเหมาะสมต่อบริบทของแหล่งมรดกโลกและพื้นที่กันชนในแต่ละประเทศ

แหล่งมรดกโลกทุกแห่งจะถูกล้อมรอบด้วย**พื้นที่บริบทโดยรอบ** ซึ่งหมายถึง สภาพแวดล้อมที่อยู่ใกล้เคียงและพื้นที่ต่อเนื่องอันเป็นส่วนหนึ่งของหรือเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ และลักษณะเฉพาะของแหล่งมรดก โดยอาจเกี่ยวข้องกับภูมิประเทศของแหล่ง สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและที่สร้างขึ้น และองค์ประกอบอื่น ๆ เช่น โครงสร้างพื้นฐาน รูปแบบการใช้ที่ดิน การจัดพื้นที่ และความสัมพันธ์ทางทัศนภาพ ซึ่งอาจรวมถึงความเชื่อมโยงทางนิเวศวิทยาและอุทกวิทยาที่เกี่ยวข้อง การปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรม กระบวนการทางเศรษฐกิจ และมิติอื่น ๆ ที่จับต้องไม่ได้ของ**มรดก** เช่น การรับรู้และการเชื่อมโยง พื้นที่บริบทโดยรอบนี้อาจมีบทบาทสำคัญในการปกป้อง **ความเป็นของแท้ดั้งเดิม** และ **ความครบถ้วนสมบูรณ์** ของแหล่งมรดก และการบริหารจัดการบริบทโดยรอบดังกล่าวก็มีบทบาทในการสนับสนุน**คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล**³

แม้ว่าโดยทั่วไปแล้วพื้นที่กันชนจะครอบคลุมพื้นที่ใกล้เคียงรอบแหล่งมรดกโลก แต่พื้นที่บริบทโดยรอบนั้นอาจไม่ได้รับการคุ้มครองหรือได้รับการคุ้มครองโดยกฎหมายที่ต่างกันออกไป สิ่งนี้อาจนำไปสู่ความเสี่ยงที่แผนงานที่ถูksenoidอาจถูกวางแผนไว้ให้มีการดำเนินการในพื้นที่บริบทโดยรอบโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับแหล่งมรดกโลก แม้ว่าพื้นที่บริบทโดยรอบของแหล่งมรดกอาจจะถูกแสดงไว้บนแผนที่อยู่แล้ว แต่ในหลายกรณีมีความจำเป็นที่จะต้องระบุพื้นที่ดังกล่าวเพื่อผนวกเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของ**กระบวนการกำหนดขอบเขต**ของการประเมินผลกระทบด้วย พื้นที่บริบทโดยรอบอาจมีขนาดเล็กหรือถูกจำกัดอยู่ภายในเขตพื้นที่กันชน อาทิเช่น กรณีที่เมื่อมุมมองถูกจำกัดในกรณีของแหล่งมรดกที่มีคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลเกี่ยวข้องกับสถาปัตยกรรม หรืออาจมีขนาดใหญ่ เช่นในกรณีที่จำเป็นต้องมีทางเดินอพยพแก่สัตว์ป่าที่กว้างเพียงพอสำหรับสัตว์ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่ง (ดูรูปที่ 3.2) เนื่องจากแหล่งมรดกโลกมีความสัมพันธ์กับพื้นที่บริบทโดยรอบ การดำเนินการตามแผนงานที่ถูksenoidบางอย่างจึงอาจส่งผลกระทบต่อคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญที่**การประเมินผลกระทบ**จะต้องคำนึงถึงบริบทโดยรอบของแหล่งมรดกโลกด้วย

³ อ้างอิงบางส่วนมาจาก: <https://www.icomos.org/charters/xian-declaration.pdf>

รูปที่ 3.2 ตัวอย่างแหล่งมรดกโลก (สีส้ม) พื้นที่กันชน (สีเทา) และบริบทโดยรอบ (สีเหลือง)

3.3 การจัดการและหลักธรรมาภิบาลของมรดกโลกอันเป็นรากฐานในการประเมินผลกระทบ

3.3.1 การจัดการและการกำกับดูแล

ขั้นตอนการจัดการแหล่งมรดกที่ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกได้ถูกกำหนดไว้ใน “แนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก”⁴ รัฐบาลแต่ละประเทศจะมีอำนาจภายในพื้นที่ของตนและมี “หน่วยงานระดับชาติ” พร้อมกับ “หน่วยประสานงานกลาง (National Focal Point)” ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อช่วยดำเนินการตามอนุสัญญาในระดับประเทศ แม้ว่าลักษณะการปกครองในแต่ละท้องถิ่นจะแตกต่างกัน แต่โดยทั่วไปผู้จัดการแหล่งมรดก หรือคณะบริหารจัดการจะมีหน้าที่รับผิดชอบต่อ **แหล่งมรดกโลก** แต่ในและแห่ง **ศูนย์มรดกโลก** ของ UNESCO สามารถให้รายละเอียดในการติดต่อแก่หน่วยประสานงานกลาง และผู้จัดการแหล่งมรดกให้ข้อมูลและคำแนะนำเพิ่มเติมเกี่ยวกับการจัดการแหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติ และวัฒนธรรมบนเว็บไซต์

3.3.2 กระบวนการขอรับการประเมินผลกระทบ

ตามปกติแล้ว **หน่วยประสานงานกลาง** จะมีหน้าที่รับผิดชอบในการแจ้งศูนย์มรดกโลกของ UNESCO เกี่ยวกับ **แผนงานที่ถูกเสนอ** ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อแหล่งมรดกก่อนที่การดำเนินการที่ไม่สามารถแก้ไขได้จะเกิดขึ้น ดังที่ระบุไว้ใน **ย่อหน้าที่ 172** ของแนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ทีมบริหารจัดการแหล่งมรดกอาจต้องพิจารณาการดำเนินการดังกล่าว และระบุว่าจำเป็นต้องแจ้งศูนย์มรดกโลกของ UNESCO และดำเนินการประเมินผลกระทบหรือไม่ ตัวแทนภาคประชาสังคมและกลุ่มอื่น ที่มีความกังวลเกี่ยวกับผลกระทบต่อแหล่งมรดกโลกอาจดำเนินการติดต่อศูนย์มรดกโลกของ

⁴ จัดพิมพ์โดย UNESCO ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1997 แก้ไขล่าสุดในขณะที่ยื่นเอกสารนี้: ปี ค.ศ. 2021 <https://whc.unesco.org/en/guidelines/>

UNESCO ตามดังที่ระบุไว้ใน **ย่อหน้าที่ 174** ของแนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ศูนย์มรดกโลกของ UNESCO อาจตอบสนองโดยการขอข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับแผนงานที่ถูกเสนอจากรัฐภาคี รวมถึงข้อมูลการประเมินผลกระทบที่ประเมินไว้ก่อนเริ่มการดำเนินการ ศูนย์จะตรวจสอบข้อมูลนี้โดยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับ **องค์กรที่ปรึกษา** และหากตรวจพบสถานการณ์ในแหล่งมรดกโลกที่มีความจำเป็นต้องนำเข้าคณะกรรมการมรดกโลกเพื่อตรวจสอบพิจารณา ศูนย์มรดกโลกจะยื่นเสนอรายงาน **สถานะภาพการอนุรักษ์** ของแหล่งภายในการประชุมครั้งต่อไปของคณะกรรมการ เมื่อดำเนินการตรวจสอบแล้ว คณะกรรมการอาจมีมติร้องขอให้มีการประเมินผลกระทบ แนะนำให้แก้ไขรายงานประเมินผลกระทบเดิม หรือแสดงจุดยืนต่อแผนงานที่ถูกเสนอ ทั้งนี้ หากคณะกรรมการร้องขอการประเมินผลกระทบจะถือเป็นความรับผิดชอบของรัฐภาคีที่จะต้องดำเนินการและส่งการประเมินผลกระทบกลับไปให้คณะกรรมการตรวจสอบ ตามคำร้องขอของคณะกรรมการด้วยแนวทางที่เป็นปัจจุบัน

โดยทั่วไปแล้วการดำเนินการ **ประเมินผลกระทบ** จะง่ายและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นหากมีระบบการจัดการที่เข้มแข็งพร้อมกันกับมาตรการกำกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ การรวบรวมข้อมูลจะมีความตรงไปตรงมามากขึ้น การจัดการการรับข้อมูลจากสาธารณะจะง่ายขึ้น และผลกระทบจะง่ายต่อการตรวจสอบและจัดการ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่า **แหล่งมรดกโลก** จะยังไม่มีระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพเพียงพอ การประเมินผลกระทบก็ยังสามารถช่วยปรับปรุงแผนงานที่ถูกเสนอได้ ตัวอย่างเช่น ข้อมูลพื้นฐานที่รวบรวมผ่านกระบวนการประเมินผลกระทบสามารถนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการจัดการอื่น เช่น สามารถทำหน้าที่เป็นตัวช่วยที่จะทำให้ **ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย** รวมตัวกันและส่งเสริมการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น นอกจากนี้ ยังสามารถช่วยกำหนดได้ว่าแผนงานที่ถูกเสนอประเภทใดมีความเหมาะสมต่อแหล่งมรดกโลกนั้น ๆ ได้อีกด้วย

3.4 การบูรณาการแนวคิดมุมมองการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้าสู่กระบวนการอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก

นโยบายการบูรณาการแนวคิดเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้ากับกระบวนการของแหล่งมรดกโลก (Policy for the Integration of a Sustainable Development Perspective into the Processes of the World Heritage Convention) ปี ค.ศ. 2015 ของ UNESCO อธิบายไว้ว่าแหล่งมรดกโลกนั้นสามารถมีส่วนร่วมในแผนพัฒนาของสหประชาชาติจากการพัฒนาที่ยั่งยืนปี ค.ศ. 2030 (2015) (United Nations 2030 Agenda for Sustainable Development (2015)) ได้ (ดูกล่องข้อความที่ 3.4) นโยบายดังกล่าวเน้นย้ำถึงความต้องการในการปกป้อง **คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล** ในขณะเดียวกันก็คำนึงถึงมิติของการพัฒนาที่ยั่งยืน (ความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม การพัฒนาสังคมสำหรับทุกคน และการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม) ควบคู่กับสันติภาพและความมั่นคง มิติด้านต่าง ๆ เหล่านี้ต่างมีความเกี่ยวข้องและส่งเสริมซึ่งกันและกัน ไม่ควรมิด้ด้านใดด้านหนึ่งสำคัญไปกว่าอีกด้านและควรมีการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ แนวปฏิบัติแบบคู่ขนาน (dual approach) ที่กล่าวมานี้สามารถนำไปใช้กับการประเมินผลกระทบในบริบทของมรดกโลก และ **รัฐภาคี** ควรใช้แนวทางเชิงรุกในการจัดการมรดกโลกและปกป้องคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล และการมุ่งเน้นไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

กล่องข้อความที่ 3.4 นโยบายการบูรณาการมุมมองการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้ากับกระบวนการของอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก (สรุปบางส่วน)

การจำแนก ปกป้อง อนุรักษ์ นำเสนอ และถ่ายทอดคุณสมบัติที่ไม่อาจถูกแทนที่ได้ของคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล (OUV) ของมรดกทางวัฒนธรรมและมรดกทางธรรมชาติ ผู้คนรุ่นปัจจุบันและอนาคต ทำให้อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกมีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ ในขณะเดียวกันก็เสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาที่ยั่งยืน 3 ด้าน ได้แก่ ความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม การพัฒนาสังคมสำหรับทุกคน และการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม ตลอดจนการเสริมสร้างสันติภาพและความมั่นคง อาจก่อให้เกิดประโยชน์ต่อแหล่งมรดกโลก และสนับสนุนคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกโลกหากได้นำมาปรับใช้กับระบบการอนุรักษ์และการจัดการอย่างระมัดระวัง

นอกเหนือจากการคุ้มครองคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกโลกแล้ว รัฐภาคีควรตระหนักและส่งเสริมศักยภาพที่มีอยู่เป็นทุนเดิมของแหล่งมรดก เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนในทุกมิติการพัฒนาและขับเคลื่อนเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์จากส่วนรวมแก่สังคม โดยใช้การอนุรักษ์และกลยุทธ์การจัดการที่สอดคล้องกับกรอบวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืนที่กว้างขึ้น ทั้งนี้ คุณสมบัติของคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งนั้นต้องไม่ถูกทำลายลงระหว่างกระบวนการ

ที่มา: UNESCO, ค.ศ. 2015, ย่อหน้าที่ 3 และ 4.

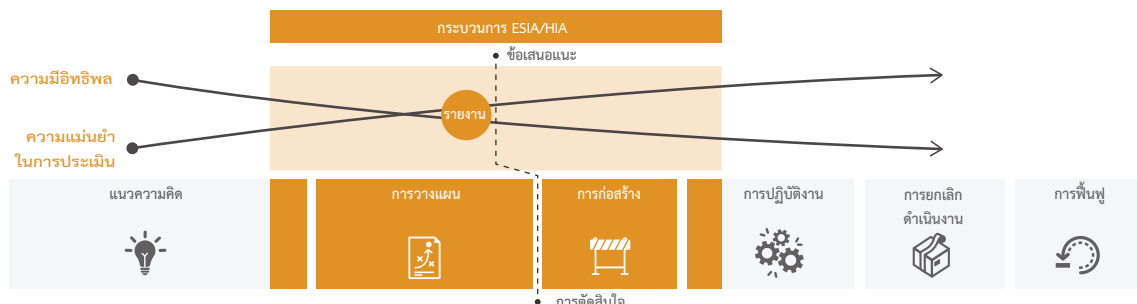
บทที่ 4: การประเมินผลกระทบสำหรับแหล่งมรดกโลก

เนื้อหาส่วนนี้จะแสดงให้เห็นถึงภาพรวมของการประเมินผลกระทบและวิธีการดำเนินการประเมินผลกระทบในแหล่งมรดกโลก โดยรวมถึงกรณีศึกษาที่จำเป็นต้องมีการประเมินผลกระทบภายในกรอบระดับชาติหรือกรอบอื่น ๆ และภายใต้ข้อพิจารณาแหล่งมรดกโลก

4.1 การประเมินผลกระทบ

การประเมินผลกระทบ⁵ ได้รับการนิยามว่าเป็น “การคิดก่อนลงมือทำ” (Morrison-Saunders, 2018) การประเมินผลกระทบจะช่วยให้ข้อมูลที่ช่วยสนับสนุนกระบวนการตัดสินใจ ด้วยการสำรวจผลพวงจากแผนงานที่ถูกเสนอที่อาจส่งผลกระทบต่อ **สิ่งแวดล้อม** หรือต่อ **คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล** ในกรณีที่เป็นแหล่งมรดกโลก การประเมินผลกระทบควรดำเนินการก่อนที่จะมีการตัดสินใจหรือการดำเนินการที่ไม่สามารถแก้ไขได้ เพื่อให้ข้อค้นพบจากการประเมินมีผลต่อการตัดสินใจขั้นสุดท้ายอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการดังกล่าว จะก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุดต่อแหล่งมรดกอันทรงคุณค่าทั่วโลก และสังคมทั้งในปัจจุบัน และอนาคต

การพัฒนาและการนำไปปฏิบัติของ **แผนงานที่ถูกเสนอ** มีหลายขั้นตอน (รูปที่ 4.1) การดำเนินการประเมินผลกระทบจะต้องเกิดขึ้นรวดเร็วพอที่จะส่งผลกระทบต่อขั้นตอนการวางแผนของแผนงานที่ถูกเสนอ ยิ่งการประเมินผลกระทบเกิดขึ้นช้ามากเท่าไร ศักยภาพในการส่งผลกระทบต่อผลลัพธ์ของแผนงานจะยิ่งน้อยลง รายงานการประเมินผลกระทบขั้นสุดท้ายจะต้องแล้วเสร็จทันเวลาที่จะช่วยในการพิจารณาแผนงานที่ถูกเสนอ เพื่อตัดสินใจว่าควรยินยอมให้มีการดำเนินการ ควรมีการแก้ไขแผนงานที่ถูกเสนอ หรือไม่ควรดำเนินการ ก่อนที่การดำเนินการก่อสร้าง หรือการเตรียมการใดๆ ในพื้นที่จะเกิดขึ้น⁶

รูปที่ 4.1 การพัฒนาและแผนงานที่ถูกเสนอ การประเมินผลกระทบจำเป็นต้องเกิดขึ้นในจุดที่เหมาะสมจริงในวัฏจักรของแผนงานที่ถูกเสนอ เพื่อที่จะสามารถมีอิทธิพลต่อกระบวนการวางแผนและการตัดสินใจ

หมายเหตุ: ขึ้นอยู่กับประเภทของแผนงานที่ถูกเสนอ “ระยะการก่อสร้าง” อาจเกี่ยวข้องกับการเตรียมการรูปแบบอื่นแทน ในขณะที่ “การดำเนินการ” อาจเป็นการดำเนินการระยะยาวและการดำเนินการตามแผนงานที่เสนอ

การประเมินผลกระทบถูกนำมาใช้ตั้งแต่ช่วงคริสต์ศักราชที่ 1970 และปัจจุบันได้กลายเป็นระบบที่มีรากฐานมั่นคงในเกือบทุกประเทศ ในปัจจุบัน สถาบันการเงินระหว่างประเทศหลายแห่งและธนาคารพาณิชย์รายใหญ่กำหนดให้ผู้กู้ยืมเงินจำเป็นต้องแสดงว่าตนมีส่วนร่วมในการปกป้อง **แหล่งมรดกทางธรรมชาติ** และ **ทางวัฒนธรรม** เพื่อเป็นหลักฐานประกอบการกู้ยืม และการประเมินผลกระทบสามารถช่วยในประเด็นดังกล่าวได้ นับตั้งแต่ทศวรรษที่ ค.ศ. 1980 เป็นต้นมา **องค์กรที่ปรึกษา** ของคณะกรรมการมรดกโลกได้เริ่มเน้นถึงความสำคัญของการนำการประเมินผลกระทบมาใช้ในบริบทของมรดกโลก ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา คณะกรรมการมรดกโลกได้ยื่นร้องขอให้มีการประเมินผลกระทบต่อแหล่งมรดกโลกไปแล้ว กว่า 200 รายการ

⁵ อาจมีการใช้คำที่แตกต่างกันสำหรับกระบวนการนี้ขึ้นอยู่กับบริบทกฎหมายของประเทศ เช่น “การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม” “แถลงการณ์สิ่งแวดล้อม”

⁶ ดูข้อมูลเบื้องต้นเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบได้ที่ IAIA (ค.ศ. 1999, 2009), Glasston and Therivel (ค.ศ. 2019) และ Morrison-Saunders (ค.ศ. 2018)

4.1.1 กระบวนการประเมินผลกระทบ

การประเมินผลกระทบควรเริ่มตั้งแต่ช่วงที่เริ่มต้นการพัฒนา **แผนงานที่ถูกเสนอ** และการประเมินดังกล่าวควรให้ข้อมูลที่ส่งผลต่อกระบวนการวางแผนโดยรวมทั้งหมด

การประเมินประกอบไปด้วย 11 ขั้นตอน (ตาราง 4.1) ขั้นตอนเหล่านี้มีความยืดหยุ่น และสามารถนำไปปรับให้เข้ากับประเภทและตำแหน่งที่ตั้งของแผนงานที่ถูกเสนอนั้นๆ

โดยทั่วไปแล้ว การประเมินผลกระทบจะดำเนินการโดยคณะผู้เชี่ยวชาญอิสระซึ่งมีหน้าที่รายงานประเด็นหัวข้อต่อไปนี้

- 1) รายละเอียดการวางแผนแผนงานที่ถูกเสนอของเจ้าของโครงการ
- 2) การตัดสินใจของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าควรอนุญาตให้ดำเนินการตามแผนงานที่ถูกเสนอหรือไม่

การประเมินผลกระทบควรรวมถึงองค์ประกอบที่สำคัญในการมีส่วนร่วมของผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย อีกทั้ง **หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมและมรดกและชุมชน**

คู่มือฉบับนี้ แตกต่างจากเอกสารแนวทางการประเมินผลกระทบอื่นๆ ตรงที่คำแนะนำฉบับนี้ สนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมของ **ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์** และ **ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย** และการแก้ไขปัญหาเชิงรุกตลอดระยะเวลาของกระบวนการประเมินผลกระทบทั้งหมด เนื่องจากการมีส่วนร่วมของผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการปกป้องคุ้มครองและการบริหารจัดการแหล่งมรดกโลกนั้นมีความสำคัญ และวัตถุประสงค์พื้นฐานของการประเมินผลกระทบคือการพิจารณาทางเลือก และ **แนวทางการบรรเทาผลกระทบ**ที่จะส่งผลต่อ **คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล**ของแหล่ง

ตารางที่ 4.1 ภาพรวมของกระบวนการประเมินกระทบ

คำถามสำหรับการประเมินผลกระทบทั่วไป (ตัวเอียง สื่อถึงคำถามเพิ่มเติมเมื่อพิจารณาผลกระทบต่อมรดกโลก)	
ตลอดระยะเวลาการประเมินผลกระทบ	
ก. การมีส่วนร่วม	• ใครคือผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ที่เกี่ยวข้อง? • ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียควรมีส่วนร่วมอย่างไร? • มีประเด็นเรื่องความยินยอมที่ต้องพิจารณา หรือไม่? (เช่น อันทามัตติที่ได้รับการรับรู้ บอกแจ้งล่วงหน้า และเป็นอิสระ (Free, prior and informed consent: FPIC) ของกลุ่มชาติพันธุ์และอื่นๆ) • เครื่องมือที่จะช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมของกลุ่มต่างๆ ควรใช้เครื่องมือใดบ้าง โดยเฉพาะกลุ่มที่ถูกวิตรอนสิทธิมาแต่ดั้งเดิม?
ข. การแก้ไขปัญหาเชิงรุก	• แผนงานที่ถูกเสนอ มีความจำเป็นหรือไม่? ดีกว่าไหมที่จะ ‘ไม่ทำ’? • อะไรคือทางเลือกอื่น นอกเหนือจากแผนงานที่ถูกเสนอ? • ตัวเลือกใดที่เป็นที่ต้องการหรือเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากที่สุดในการบรรลุวัตถุประสงค์ของข้อเสนอ? • จะหลีกเลี่ยงหรือลดผลกระทบด้านลบของแผนงานที่ถูกเสนอได้อย่างไร? จะหลีกเลี่ยง/ลดผลกระทบเหล่านี้ต่อ OUV และองค์ประกอบของ OUV ได้อย่างไร? • มีโอกาสที่จะสร้างหรือเพิ่มผลกระทบเชิงบวกจากแผนงานที่ถูกเสนอ หรือไม่? เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการ OUV
ขั้นตอนการประเมินผลกระทบ	
1. การคัดกรอง	• จำเป็นต้องมีการประเมินผลกระทบหรือไม่? • คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกและคุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น คืออะไร? • องค์ประกอบของแหล่งคืออะไร? • แผนงานที่ถูกเสนอสอดคล้องกับ OUV ของแหล่งมรดกโลกหรือไม่? • แผนงานที่ถูกเสนอมีโอกาสที่จะส่งผลกระทบถึง OUV โดยไม่คำนึงถึงแหล่งที่ตั้ง หรือไม่?
2. การกำหนดขอบเขตการประเมิน	• แผนงานที่ถูกเสนอไม่ว่าจะตั้งอยู่ที่ใดจะมีผลกระทบต่อ OUV หรือไม่? • การประเมินควรครอบคลุมข้อมูลผลกระทบ พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ และช่วงระยะเวลาใด? • ข้อกำหนดโครงการ (term of reference) สำหรับการประเมินผลกระทบควรเป็นอย่างไร? • ข้อมูลสำคัญอะไรบ้างที่จำเป็น และมีข้อมูลนั้นอยู่หรือไม่? ถ้าไม่ การประเมินที่ถูกต้องสามารถเป็นไปตามแหล่งข้อมูลที่มีอยู่หรือไม่? (ดูเพิ่มเติมที่ ‘ก. การมีส่วนร่วม’ ด้านบน)

ตารางที่ 4.1 ภาพรวมของกระบวนการประเมินกระทบ(ต่อ)

คำถามสำหรับการประเมินผลกระทบทั่วไป (ตัวเอียง สื่อถึงคำถามเพิ่มเติมเมื่อพิจารณาผลกระทบต่อมรดกโลก)	
ขั้นตอนการประเมินผลกระทบ	
3. การประเมินพื้นฐาน	• สภาพปัจจุบันเป็นอย่างไร? • การเปลี่ยนแปลงของข้อมูลพื้นฐานจะเป็นอย่างไรในอนาคตหากไม่มีแผนงานที่ถูกเสนอ? • สภาพปัจจุบันของแหล่งมรดกโลกและองค์ประกอบที่สนับสนุน OUV และคุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่นเป็นอย่างไร? • แหล่งมรดกได้รับการจัดการอย่างไร? • สถานภาพของการอนุรักษ์แหล่งมรดก ณ เวลาที่ถูกขึ้นทะเบียนเป็นอย่างไร?
4. แผนงานที่ถูกเสนอ และทางเลือกอื่น ๆ	• แผนงานที่เสนอคืออะไร? (แผน คำอธิบาย การแสดงภาพประกอบ และอื่นๆ) • จะนำแผนงานไปปฏิบัติอย่างไร? • มีข้อมูลเพียงพอที่จะประเมินการแผนงานที่ถูกเสนอ หรือไม่? • มีทางเลือกอื่นที่สมเหตุสมผลสำหรับแผนงานที่ถูกเสนอ ที่จะสามารถหลีกเลี่ยงหรือลดผลกระทบเชิงลบ และยังคงบรรลุวัตถุประสงค์ของแผนงานที่ถูกเสนอหรือไม่? (ดูเพิ่มเติมที่ ‘ก. การมีส่วนร่วม’ และ ‘ข. การแก้ปัญหาเชิงรุก’ ด้านบน)
5. การระบุและคาดการณ์ผลกระทบ	• มีผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม สังคม และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่เป็นผลมาแผนงานที่ถูกเสนอ และทางเลือกอื่น ๆ อย่างไร? • แผนงานที่ถูกเสนอจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใดต่อ OUV และคุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ?
6. การประเมินผลกระทบ	• ผลกระทบของแผนงานที่ถูกเสนอ และทางเลือกอื่นๆ มีนัยสำคัญเพียงใด? • เมื่อพิจารณาถึงความสำคัญของแหล่งมรดกในระดับนานาชาติ ผลกระทบของแผนงานที่มีต่อ OUV และคุณค่าของมรดกและการอนุรักษ์ด้านอื่นๆ มีนัยสำคัญเพียงใด?
7. การบรรเทาผลกระทบ และการเพิ่มประสิทธิภาพ	• ทางเลือกใดที่สมเหตุสมผลนอกเหนือไปจากแผนงานที่ถูกเสนอ ซึ่งสามารถหลีกเลี่ยงหรือลดผลกระทบเชิงลบได้? และบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินการตามข้อเสนอได้? • มาตรการบรรเทาผลกระทบใดที่จำเป็นเพื่อหลีกเลี่ยงหรือลดผลกระทบด้านลบที่คาดการณ์ไว้ให้เหลือน้อยที่สุด? • ผลกระทบเชิงบวกคืออะไร? สามารถพัฒนาต่อยอดได้หรือไม่? • สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบด้านลบต่อ OUV และคุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น ได้หรือไม่ หากไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบด้านลบได้อย่างเต็มที่ จะลดผลกระทบให้เหลือน้อยที่สุดได้อย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบในระยะยาว? • ผลกระทบที่เหลือ (หลังการบรรเทาผลกระทบแล้ว) มีนัยสำคัญเพียงใด? (ดูเพิ่มเติมที่ ‘ก. การมีส่วนร่วม’ และ ‘ข. การแก้ปัญหาเชิงรุก’ ด้านบน)
8. การรายงาน	• ควรสื่อสารกระบวนการและข้อสรุปของการประเมินผลกระทบอย่างไร?
9. การทบทวนรายงาน	• รายงานเป็นไปตามข้อกำหนดโครงการหรือไม่? • ‘เหมาะสมกับวัตถุประสงค์’ สำหรับใช้ในการตัดสินใจหรือไม่? (ดูเพิ่มเติมที่ ‘ก. การมีส่วนร่วม’ ด้านบน)
10. การตัดสินใจ	• แผนงานที่ถูกเสนอเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้หรือไม่? • แผนงานที่ถูกเสนอควรได้รับการอนุมัติหรือไม่? • หากเป็นเช่นนั้น อยู่ภายใต้ข้อกำหนดหรือเงื่อนไขใด (มาตรการบรรเทาผลกระทบ)? (ดูเพิ่มเติมที่ ‘ข. การแก้ปัญหาเชิงรุก’ ด้านบน)
11. การติดตามผล	• มีมาตรการบรรเทาผลกระทบควรจะไปดำเนินการอย่างไร? • จะทำการติดตามตรวจสอบและจัดการแผนงานที่ถูกเสนอได้อย่างไร และโดยใคร?

4.2 ประเภทของการประเมินผลกระทบ

โดยทั่วไปแล้ว การประเมินผลกระทบถูกจำแนกออกเป็นสองประเภทหลัก ซึ่งสามารถนำไปดำเนินการได้ในระดับที่แตกต่างกันตามแต่ละลักษณะของ **แผนงานที่ถูกละเลย** และยังสามารถมุ่งเน้นไปที่ประเด็นใดประเด็นหนึ่งโดยเฉพาะ ซึ่งรวมถึงประเด็นทางด้านมรดกด้วย

- 1) การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสังคม (Environmental and Social Impact Assessment/ESIA) หากการประเมินมุ่งเน้นไปที่แหล่งมรดก อาจเรียกว่า การประเมินผลกระทบต่อแหล่งมรดก (Heritage Impact Assessment /HIA)
- 2) การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment /SEA)

การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสังคม(ESIA) ที่เรียกว่า การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) หมายถึง การประเมินผลกระทบของแผนงานที่ถูกละเลยเฉพาะในระดับโครงการ โดยปกติการประเมินจะดำเนินการกับโครงการขนาดใหญ่ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญ แต่ในบางกรณีอาจครอบคลุมโครงการขนาดเล็กในพื้นที่ที่มีความละเอียดอ่อนเกือบทุกประเทศในโลกมีระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสังคม (ESIA) ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อการปกป้องทั้ง **สิ่งแวดล้อม** ทางธรรมชาติและวัฒนธรรมอยู่แล้ว สถาบันการเงินพหุภาคีขนาดใหญ่ เช่น ธนาคารเพื่อการพัฒนา มักจะต้องมีการประเมินผลกระทบ รวมถึงการประเมินผลกระทบต่อมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรม สำหรับโครงการบางประเภท⁷ นอกจากนี้ ธนาคารระหว่างประเทศหลายแห่งที่ลงนามในข้อตกลง ‘การปกป้องความเสี่ยงสำหรับสถาบันการเงิน’ (Equator Principles)⁸ ในปัจจุบันได้ผนวกการประเมินผลกระทบเข้าเป็นหนึ่งในเครื่องมือการวางแผนมาตรฐานและใช้ในการคัดกรองแผนงานที่ถูกละเลย การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมมักจะรวมเอาการประเมินผลกระทบต่อแหล่งมรดกและการพิจารณา ด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมอื่นๆ ไว้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ เนื้อหาในบทที่ 5 ของคำแนะนำเล่มนี้จะกล่าวถึงวิธีการในการพิจารณารวมเอาแหล่งมรดกโลก และ OUV เข้าเป็นส่วนหนึ่งของ ESIA

การประเมินผลกระทบต่อแหล่งมรดกเป็นการประเมินเฉพาะในระดับโครงการที่มุ่งเน้นในเรื่องของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับ OUV ของแหล่งและ **คุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น** ในบริบทของแหล่งมรดกโลก การประเมินผลกระทบต่อแหล่งมรดกควรมุ่งเน้นไปที่การระบุและประเมินผลกระทบเชิงลบและเชิงบวกต่อองค์ประกอบที่สื่อถึง **คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกโลก** เนื้อหาในบทที่ 6 จะกล่าวถึงวิธีการพิจารณาประเด็นเกี่ยวกับมรดกโลกซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินดังกล่าว

นอกเหนือจากการประเมิน ESIA แล้ว มีหลายประเทศที่มีความต้องการการประเมินผลกระทบในระดับนโยบาย แผน และ/หรือแผนงานที่เกิดขึ้นก่อนหน้าโครงการและมีบทบาทสำคัญในการกำหนดบริบทสำหรับแต่ละโครงการ การประเมินรูปแบบนี้เรียกว่า **การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment/SEA)** ซึ่งการพิจารณาเชิงรุกในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับมรดก ตั้งแต่เริ่มกระบวนการวางแผนจะสามารถนำข้อมูลจาก SEA มาประกอบการตัดสินใจในการพิจารณาโครงการแต่ละโครงการได้ดีขึ้น

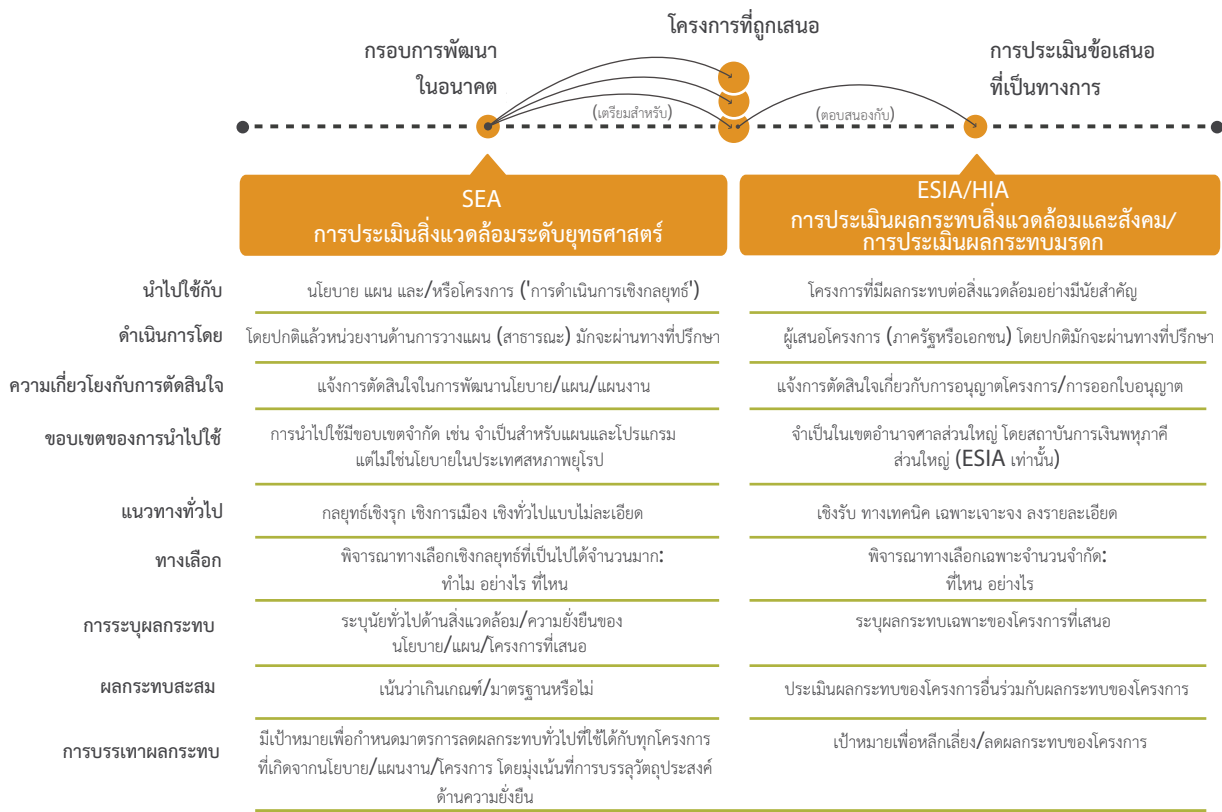
SEA จะมีความเหมาะสมมากกว่า ESIA ในกรณีที่ถูกนำมาใช้ประเมิน **ผลกระทบสะสม**ของโครงการหลายโครงการที่มีขนาดใหญ่/ระดับภูมิภาค (รวมถึงโครงการที่ไม่ต้องการ ESIA) และในการกำหนดมาตรการ **บรรเทาผลกระทบ**เชิงกลยุทธ์และมาตรการทั่วไปที่สามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างสม่ำเสมอกับทุกโครงการ รูปที่ 4.2 แสดงการสรุปเปรียบเทียบข้อแตกต่างที่สำคัญระหว่าง ESIA และ SEA⁹

ในการประเมินผลกระทบ คำว่า “สิ่งแวดล้อม” หมายรวมถึง ทางกายภาพ ชีวภาพ การใช้ทรัพยากร สังคม วัฒนธรรม สุขภาวะ และมิติทางเศรษฐกิจ ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้กับทั้งมรดกโลกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมอย่างเท่าเทียมกัน

⁷ ตัวอย่างดูได้ที่ the International Finance Corporation’s Performance Standard 8: Cultural Heritage (IFC, ค.ศ. 2012)

⁸ <https://equator-principles.com/>

⁹ ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับ SEA สามารถพบได้ใน OECD-DAC (ค.ศ. 2006) และ UNECE (ค.ศ. 2012)

รูปที่ 4.2 ความแตกต่างระหว่าง SEA และ ESIA

ที่มา: เนื้อหาดัดแปลงจาก CSIR, 1996; World Heritage Leadership.

ดังที่แสดงให้เห็นในรูปที่ 4.2 SEA สามารถกำหนดบริบท และวางกรอบการดำเนินงานของการพิจารณาโครงการและการจัดทำ ESIA กระบวนการ SEA และ ESIA นั้นมีความสอดคล้องส่งเสริมซึ่งกันและกัน และสามารถนำมาปรับใช้กับ **แหล่งมรดกโลก** แหล่งเดียวกันได้หลายโอกาสตามความเหมาะสม จุดเด่นของ SEA คือการดำเนินงานที่มีความเป็นเชิงรุก และเชิงกลยุทธ์มากกว่า และสามารถพิจารณาประเด็นปัญหาในภาพกว้าง มีศักยภาพในการลดแรงกดดันจากภายนอกต่อมรดกโลก และสนับสนุนการตัดสินใจก่อนการเสนอโครงการ ส่วน ESIA จะเป็นการศึกษาทำความเข้าใจตัวแผนงานที่ถูกลงเสนออย่างเฉพาะเจาะจงโดยละเอียด และป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบเชิงลบต่อคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล ตัวอย่างเช่น SEA ของเครือข่ายการขนส่งระดับภูมิภาคหรือระดับชาติ สามารถใช้เป็นกรอบการประเมินผลกระทบให้แก่โครงการขนส่งเฉพาะโครงการได้ โดยการระบุข้อจำกัดด้านสิ่งแวดล้อม ทางเลือกที่เหมาะสมในการดำเนินการ และผลกระทบสะสมที่มีอาจเกิดขึ้น นอกจากนี้ ยังสามารถสร้างข้อกำหนด ('มาตรการบรรเทาผลกระทบ') ของโครงการที่ตามมาเพื่อช่วยปกป้องสิ่งที่มีคุณค่า รวมถึงแหล่งมรดก อย่างไรก็ตาม SEA ไม่ได้ลดความจำเป็นในการจัดทำ ESIA ของโครงการคมนาคมแต่ละโครงการ

หลักการและแนวทางโดยรวมที่ระบุไว้ในคำแนะนำนี้มีความเกี่ยวข้องกับ SEA และเอกสารคำแนะนำในอนาคตจะมีการจัดทำขึ้นเพิ่มเติม เพื่อก้าวถึง SEA ในรายละเอียด

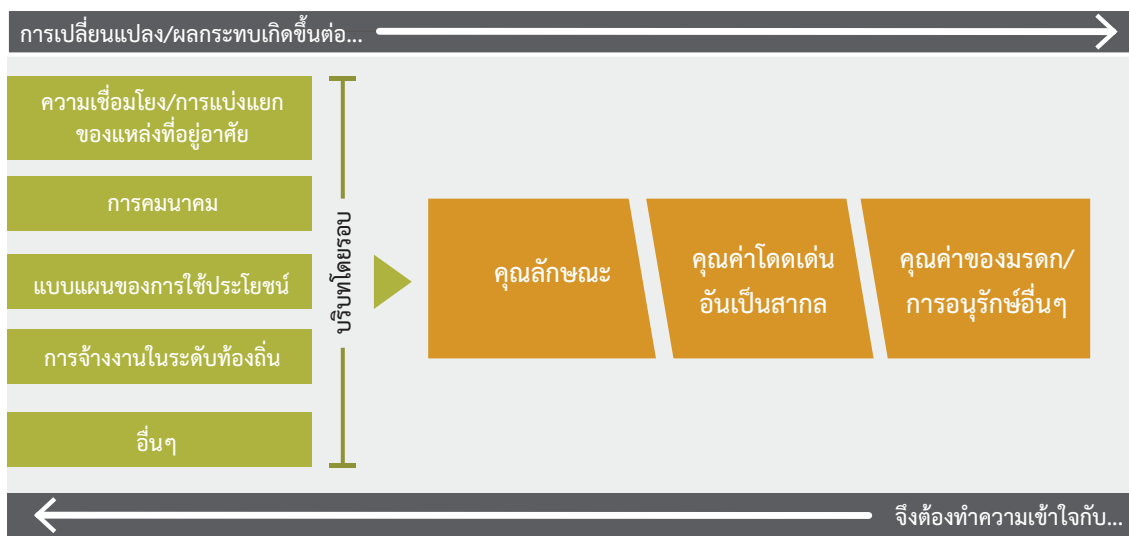
สุดท้ายนี้ ควรให้ความสนใจมาตรฐานระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติที่พัฒนาโดยภาคการเงิน¹⁰ การประเมินผลกระทบทุกรูปแบบควรเป็นไปตามมาตรฐานอันเป็นข้อกำหนดขั้นต่ำดังกล่าว และการประเมินในบริบท มรดกโลกควรมุ่งประสงค์ให้ได้ตามมาตรฐานอันเป็นแบบอย่างที่ดีที่สุด

¹⁰ ดู World Bank (ค.ศ. 2018); OECD-DAC (ค.ศ. 2006); และ IFC (ค.ศ. 2012)

4.3 การประเมินผลกระทบต่อมรดกโลก

การประเมินผลกระทบต่อมรดกโลกเกี่ยวข้องกับการพิจารณาว่าแผนงานที่ถูกเสนอจะส่งผลกระทบต่อ **คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล** ของ **แหล่งมรดกและคุณค่าของแหล่ง และการอนุรักษ์อื่น** หรือไม่ (ดูตอนที่ 3.2) เนื่องจากแผนงานที่ถูกเสนอไม่ควรส่งผลเสียต่อ OUV ของแหล่ง การให้ความสำคัญในการประเมินจึงควรเปลี่ยนจาก “โครงการ/แผนนี้มีผลกระทบอย่างไร?” เป็น “ผลกระทบต่อ OUV คืออะไร”

กระบวนการดังกล่าวต้องการความเข้าใจใน **องค์ประกอบ** ที่สนับสนุน OUV ของ **แหล่งมรดกโลก** และคุณค่าของแหล่ง และการอนุรักษ์อื่น ภายในขอบเขตของแหล่ง เขตพื้นที่กันชน และ**บริบทโดยรอบ** ซึ่งหมายความว่าอาจมีการขยายขอบเขตของการประเมินให้ครอบคลุมพื้นที่ที่เกี่ยวข้องทางภูมิศาสตร์ ระบบนิเวศ และภูมิทัศน์โดยรอบ **แหล่งมรดก** โดยคำนึงถึงผลกระทบทางตรง ทางอ้อม และ**ผลกระทบเชิงสะสม** (รูปที่ 4.3)

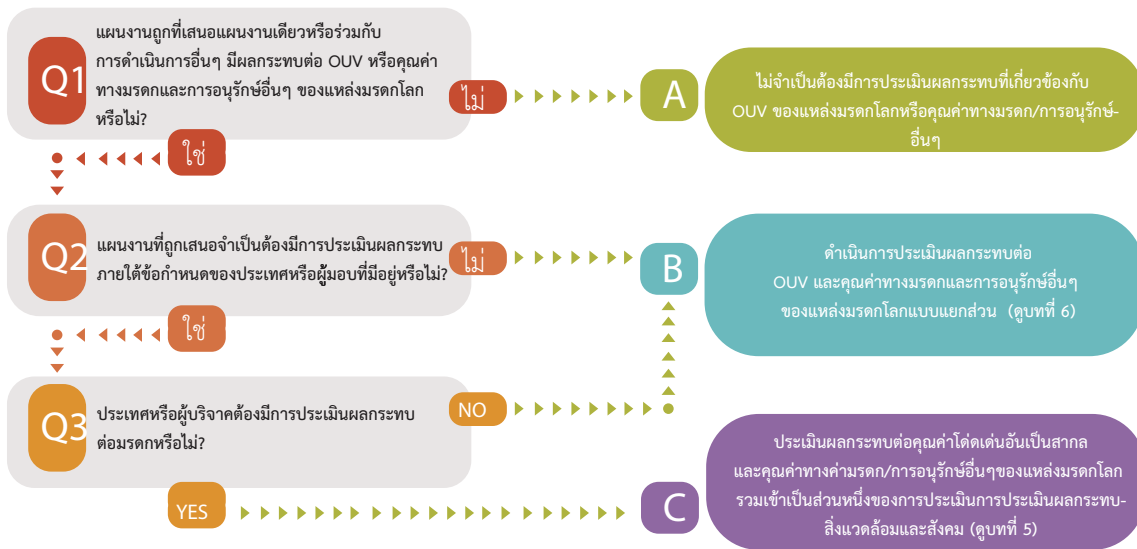

รูปที่ 4.3 การระบุการเปลี่ยนแปลงที่กว้างขึ้นซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล การเปลี่ยนแปลงบริบทโดยรอบอาจส่งผลกระทบต่อคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกโลก คุณค่าของมรดก/การอนุรักษ์ และคุณลักษณะอื่น ๆ ในขั้นตอนของการกำหนดขอบเขตควรระบุการเปลี่ยนแปลงในวงกว้างที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล และรวมไว้ใน การประเมินผลกระทบเพื่อพิจารณาผลกระทบทางตรง ทางอ้อม และเชิงสะสมทั้งหมด

4.4 การกำหนดประเภทของการประเมินผลกระทบที่จำเป็น

ในกรณีที่**แผนงานที่ถูกเสนอ**มีแนวโน้มที่จะส่งผลกระทบต่อ OUV ของแหล่งมรดกโลก และ**คุณค่ามรดก/การอนุรักษ์อื่น** ไม่ว่าจะเป็นแผนงานเดี่ยวหรือร่วมกับการดำเนินการอื่น (**ผลกระทบสะสม**) ควรประเมินผลกระทบของการดำเนินการที่มีต่อ OUV และ **คุณค่าอื่น ๆ** ก่อนที่จะเกิดการดำเนินการ ถือเป็นความรับผิดชอบร่วมกันของ**หน่วยประสานงานกลาง** ผู้จัดการแหล่ง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้รับความยินยอมของรัฐบาลเพื่อให้รับรองว่าการประเมินผลกระทบได้ดำเนินการในรูปแบบที่เหมาะสมซึ่งโดยปกติ**เจ้าของโครงการ**เป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่าย

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแหล่งมรดกโลกจะต้องเข้าใจกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลกระทบและระบบการดำเนินงานภายในเขตอำนาจของตน¹¹ เพื่อดำเนินการประเมินผลกระทบในรูปแบบที่เหมาะสม หากกรอบการดำเนินการในระดับท้องถิ่น/ระดับชาติ หรือข้อกำหนดของผู้บริจาคกำหนดให้จัดทำ การประเมินผลกระทบแผนงานที่เสนอต่อแหล่งมรดกอย่างเป็นทางการ การประเมิน OUV ควรที่จะถูกรวมเข้ากับการประเมินผลกระทบภาพรวม (ดูบทที่ 5) ในทางกลับกัน สำหรับในประเทศที่ไม่จำเป็นต้องมีการประเมินผลกระทบ หรือในกรณีที่การดำเนินการไม่อยู่ภายใต้ข้อกำหนดการประเมินผลกระทบที่มีอยู่ ควรดำเนินการประเมินผลกระทบต่อ OUV และคุณค่าของแหล่งการอนุรักษ์อื่น แบบแยกเดี่ยว (ดูหัวข้อ 6) รูปที่ 4.4 สรุปขั้นตอนการพิจารณาว่าการประเมินผลกระทบประเภทใดที่จำเป็นในแต่ละกรณี

รูปที่ 4.4 แผนผังสำหรับกำหนดประเภทของการประเมินผลกระทบที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการที่อาจส่งผลกระทบต่อแหล่งมรดกโลก

¹¹ ในกรณีที่แผนงานที่ถูกเสนอในประเทศหนึ่งอาจมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อแหล่งมรดกโลกในอีกประเทศหนึ่ง อาจใช้กฎหมายและระบบปฏิบัติการของทั้งสองประเทศ

บทที่ 5: การประเมินผลกระทบต่อมรดกโลกซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมในวงที่กว้างขึ้น

ในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมา คณะกรรมการมรดกโลกได้ร้องขอให้มีการประเมินผลกระทบเพื่อทำความเข้าใจถึงผลพวงจาก **แผนงานที่ถูกเสนอ**ที่เกิดขึ้นในแหล่งมรดก หรือใกล้กับแหล่งมรดกโลก อีกทั้งยังมีความรู้ความเชี่ยวชาญระดับมืออาชีพ และแนวทางในการปฏิบัติตามกมาย อย่างไรก็ตาม ประเด็นเรื่องความเข้มงวดของการประเมิน **คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล**ของแหล่งมรดกยังคงเป็นที่น่ากังวลและถูกหยิบยกขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง และความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับ OUV และ **คุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น** และ **องค์ประกอบ** ที่สื่อถึงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลนั้น มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินการประเมินผลกระทบต่อมรดกโลก

อ้างอิงจากกระบวนการที่สรุปไว้ในตารางที่ 4.1 เนื้อหาส่วนต่อไปนี้จะอธิบายว่า ในการประเมินผลกระทบในวงกว้างนั้น ควรมีการบริหารจัดการกับมรดกโลกอย่างไรเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก

กระบวนการประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากแผนงานที่ถูกเสนอ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ก. การมีส่วนร่วม										
ข. การแก้ปัญหาเชิงรุก										
1. การคัดกรอง	2. การกำหนดขอบเขต	3. การประเมินพื้นฐาน	4. แผนงานที่ถูกเสนอและทางเลือกอื่น	5. การระบุและคาดการณ์ผลกระทบ	6. การประเมินผลกระทบ	7. การบรรเทาผลกระทบและการเพิ่มประสิทธิภาพ	8. การรายงาน	9. การทบทวนรายงาน	10. การตัดสินใจ	11. การติดตามผล
ผู้ดำเนินการ: รัฐบาล (ผ่านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)		ผู้ดำเนินการ: ทีมประเมินผลกระทบ						ผู้ดำเนินการ: รัฐบาล (ผ่านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)		

รูปที่ 5.1 กระบวนการประเมินผลกระทบที่ใช้กับมรดกโลก

ก: “การมีส่วนร่วม” ชุมชนท้องถิ่นพร้อมกับ **หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมและแหล่งมรดก** ควรมีส่วนร่วมในระหว่างกระบวนการตัดสินใจและการประเมินผลกระทบของมรดกโลกโดยเร็วที่สุด เพื่อให้เกิดการรับฟังความคิดเห็นและทำให้ความเห็นเหล่านั้นมีอิทธิพลต่อกระบวนการอย่างมีนัยสำคัญ และควรใช้ **แนวทางที่ยึดหลักสิทธิมนุษยชน** เช่น หากปกติแล้ว กระบวนการประเมินผลกระทบไม่รวมถึงการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ ก็ควรจัดให้มีการมีส่วนร่วมในลักษณะดังกล่าวเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก นอกจากนี้ “Declaration on the Rights of Indigenous Peoples” ยังระบุอีกว่ากลุ่มชาติพันธุ์มีสิทธิที่จะได้รับฉันทานุมัติที่ได้รับการรับรู้ บอกแจ้งล่วงหน้า และเป็นอิสระ ก่อนการอนุมัติโครงการใดๆ ที่ส่งผลกระทบต่อที่ดิน อาณาเขต หรือทรัพยากรอื่นๆ ของพวกเขา แนวปฏิบัติเหล่านี้ควรนำมาใช้กับกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมและผู้อยู่อาศัยในท้องถิ่นทั้งหมด คำประกาศ อนุสัญญา และคำแนะนำของ UNESCO รวมถึงอนุสัญญาปี 1972 (the 1972 Convention) มีบทบัญญัติสำคัญเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน การมีส่วนร่วม การดูแลชุมชน และธรรมเนียมปฏิบัติที่ควบคุมการเข้าถึงวัฒนธรรมและการแบ่งปันผลประโยชน์ นอกจากนี้การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของชุมชนท้องถิ่น กลุ่มชนชาติพันธุ์ในท้องถิ่น และ **ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์**อื่นๆ ในทุกด้านของวิถีชีวิตทางวัฒนธรรมและ **แหล่งมรดก** ยังถือเป็นส่วนหนึ่งของ “2018 UNESCO Policy on Engaging with Indigenous Peoples” อีกด้วย

→ ดูเพิ่มเติมในบทที่ 2 และ ตอนที่ 6.2

ข: “การแก้ปัญหาเชิงรุก” เกี่ยวข้องกับการพิจารณาแผนงานที่ถูกเสนอตลอดระยะเวลาการพัฒนาของแผนงาน เพื่อพิจารณาว่าแผนงานที่ถูกเสนอมีความจำเป็นหรือไม่ มีทางเลือกอื่นจะยิ่งย่นกว่าหรือไม่ สามารถหลีกเลี่ยงหรือลดผลกระทบเชิงลบให้น้อยที่สุดได้หรือไม่ และผลกระทบเชิงบวกใดๆ สามารถสร้างขึ้นหรือพัฒนาต่อได้หรือไม่

→ ดูเพิ่มเติมในตอนที่ 6.3

1. การคัดกรอง: แหล่งมรดกโลกมีความสำคัญในระดับสากลและควรตระหนักเสมอว่าเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนและทรงคุณค่า ในกรณีที่แผนงานที่ถูกเสนออาจส่งผลกระทบต่อ**แหล่งมรดกโลก** ไม่ว่าทางตรง ทางอ้อม หรือสะสมร่วมกับแผนงานอื่น ควรดำเนินการประเมินผลกระทบต่อแหล่งมรดกและ OUV และควรดำเนินการแม้ว่าแผนงานที่ถูกเสนอจะไม่มีผลกระทบในด้านอื่นก็ตาม

เจ้าของโครงการควรจัดทำรายงานการคัดกรองเนื้อหาโดยย่อตามข้อมูลที่มีอยู่ ซึ่งรวมถึง

i ชื่อแหล่งมรดกโลกและแผนที่แสดงขอบเขต พื้นที่กันชน และบริบทโดยรอบ (ตามความเหมาะสม) ตามที่คณะกรรมการมรดกโลกรับรอง¹²

ii คำแถลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกโลก (Statement of Outstanding Universal Value)

iii องค์ประกอบที่ส่งผลกระทบต่อคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกโลก

iv คุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น ของแหล่งมรดก

v การประเมินเบื้องต้นว่าแผนงานที่ถูกเสนอจะส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบหรือคุณค่านั้นอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่

ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นเหล่านี้จะถูกรวบรวมและจัดทำเป็นเอกสาร ในขั้นตอนการประเมินพื้นฐาน

เครื่องมือที่ 1 ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการระบุ**คุณค่า**และ**องค์ประกอบ** และ**เครื่องมือที่ 2** ให้แนวทางในการระบุผลกระทบ เครื่องมือเหล่านี้ช่วยให้เจ้าของโครงการทราบล่วงหน้าว่าสามารถดำเนินแผนงานต่อไปได้หรือไม่ และมาตรการใดที่จำเป็นในการปกป้อง OUV หากจะดำเนินแผนงานต่อ การสำรวจหรือพัฒนาแร่ น้ำมัน และก๊าซถือว่าขัดต่อสถานะการเป็นมรดกโลก (World Heritage status) ในทุกกรณี ผู้นำในวงการอุตสาหกรรมจำนวนหนึ่งได้ปรับใช้ “คำมั่นสัญญาว่าจะไม่ดำเนินการ (no go commitment)” เป็นการให้คำมั่นว่าจะไม่สำรวจหรือหาประโยชน์จากน้ำมัน ก๊าซ หรือแร่ธาตุในพื้นที่แหล่งมรดกโลก และรับรองว่ากิจกรรมที่เกิดขึ้นนอกแหล่งมรดกโลกจะไม่ส่งผลกระทบต่อ OUV

ในฐานะสำนักเลขาธิการ**อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ศูนย์มรดกโลก**ของ UNESCO อาจร้องขอให้รัฐภาคีจัดการประเมินผลกระทบสำหรับโครงการหรือแผนงานใดโดยเฉพาะ เช่น หลังจากได้รับแจ้งถึงแผนงานที่ถูกเสนอหรือที่อยู่ระหว่างดำเนินการตามทีระบุน้อยหน้า 172 หรือ 174 ของแนวทางการอนุวัติตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก นอกจากนี้ คณะกรรมการมรดกโลกอาจร้องขอให้รัฐภาคีดำเนินการประเมินผลกระทบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการตรวจสอบ ทบทวนรายงาน**สถานภาพของการอนุรักษ์**ของแหล่งและ/หรือผลลัพธ์ของการกิจการติดตามตรวจสอบ (Reactive Monitoring) หากคณะกรรมการร้องขอให้ประเมินผลกระทบ รัฐมีหน้าที่ต้องจัดให้มีการประเมินภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

ในกรณีที่มีความคลุมเครือ รัฐภาคีควรติดต่อศูนย์มรดกโลกของ UNESCO ให้เร็วที่สุด เพื่อให้แน่ใจว่ากิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อ OUV ของแหล่งมรดกโลกจะไม่ถูกดำเนินการต่อ และยังสามารถช่วยให้เจ้าของโครงการเข้าใจประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลกได้ดีขึ้น ทำให้สามารถปรับปรุงข้อเสนอเบื้องต้นได้ตั้งแต่ก่อนขั้นตอนการคัดกรองการประเมินผลกระทบอย่างเป็นทางการ

→ ดูเพิ่มเติมในตอนที่ 3.3 และ 6.4

¹² ตามที่คณะกรรมการมรดกโลกรับรอง ณ เวลาที่ขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก หรือหลังจากการชี้แจงหรือแก้ไขขอบเขตในภายหลัง (รวมถึงการขยายขอบเขต) ข้อมูลทางกฎหมายทั้งหมด รวมถึงข้อมูลการทำแผนที่และการตัดสินใจที่เกี่ยวข้อง สามารถเข้าถึงได้โดยสาธารณะบนเว็บไซต์ของ UNESCO World Heritage Centre

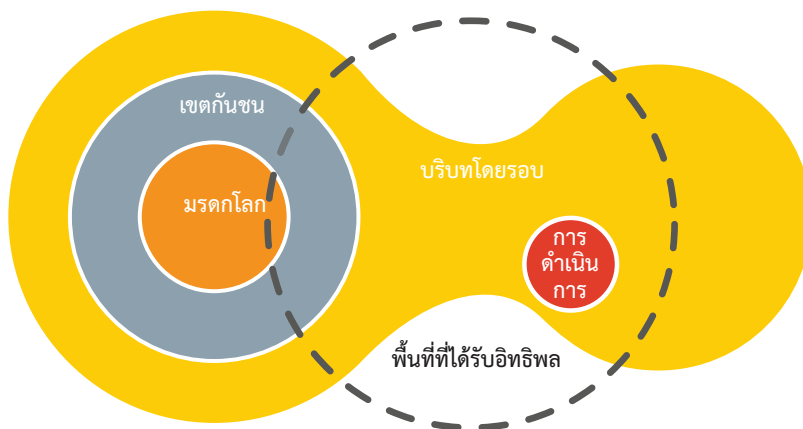
2. การกำหนดขอบเขต: กระบวนการที่ใช้ในการจัดเตรียมการทำรายงานการคัดกรองในขั้นตอนที่ 1 เป็นรายงานข้อมูลประกอบขอบเขตของการประเมิน ได้แก่ ขอบเขตทางภูมิศาสตร์ของการประเมิน (รูปที่ 5.1) หัวข้อด้านต่างๆ ที่นำมาวิเคราะห์ และทางเลือกอื่นที่เป็นไปได้ ทั้งนี้ ข้อมูลรายการเช็คลิสต์ของการกำหนดขอบเขตจะอยู่ในภาคผนวก 1.1 ควรพิจารณาข้อมูลที่มีอยู่ และสามารถเข้าถึงได้ว่าครบถ้วนเพียงพอหรือไม่ และหากพบว่าขาดข้อมูลที่จำเป็น จะต้องมีการตัดสินใจว่า สามารถดำเนินการประเมินอย่างถูกต้องโดยอิงเพียงแหล่งข้อมูลที่มีอยู่ได้หรือไม่ อาจมีการขยายขอบเขตให้กว้างกว่าการประเมินทั่วไป เพื่อให้ OUV ของแหล่งมรดกโลกได้รับการพิจารณาอย่างครบถ้วน

→ ดูเพิ่มเติมในตอนที่ 6.5

3. การประเมินพื้นฐาน: นอกเหนือจากการอธิบายรายละเอียดของสินทรัพย์มรดกตามมาตรฐาน **การประเมินพื้นฐาน** ควรอภิปรายประเด็น OUV ของแหล่งมรดกโลก คุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น องค์ประกอบ ขอบเขต พื้นที่กันชน และ**บริบทโดยรวม** ข้อมูลการระบุและการแยกประเภทย่อยของ OUV และองค์ประกอบควรปรากฏอยู่ในเอกสารการวางแผนการจัดการแหล่งมรดกโลกเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานให้แก่แผนงานการจัดการทั้งหมด อย่างไรก็ตาม ในกรณีข้อมูลดังกล่าวไม่ปรากฏอยู่ในเอกสาร สามารถใช้**เครื่องมือที่ 1** ในการดำเนินการแทนได้

แม้ว่าการประเมินพื้นฐานจะอ้างอิงกับสถานการณ์ในปัจจุบัน แต่การทำความเข้าใจสภาพของแหล่งมรดกโลก ณ เวลาที่ขึ้นทะเบียนก็อาจเป็นประโยชน์ในการประเมินการเปลี่ยนแปลงของ OUV และ**สถานภาพของการอนุรักษ์ของแหล่ง**และทำให้สามารถระบุและวัดการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ นอกจากนั้นอาจมีความจำเป็นต้องพิจารณาการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคตแม้ว่าจะไม่เกิดการดำเนินการตามแผนงานที่ถูกเสนอ ตัวอย่างเช่น โครงการอื่นที่ได้รับการวางแผนไว้ แผนที่กำลังเกิดขึ้น และแนวโน้มของประเด็นที่กำลังเป็นกระแสในระดับชาติหรือระดับภูมิภาค (เช่น การปรับปรุงคุณภาพอากาศ การจราจรที่แออัด การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ) ซึ่งอาจรวมถึงการอภิปรายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและภัยคุกคามที่มีโอกาสเกิดขึ้นน้อย แต่จะมีผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อแหล่งมรดกโลกและ OUV ตัวอย่างเช่น อุทกภัย ความขัดแย้ง การพลัดถิ่นของประชากร หรือดินถล่ม การอภิปรายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเป็นประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการระบุและประเมิน**ผลกระทบสะสม** ในการแสดงให้เห็นว่าผลกระทบของแผนงานที่ถูกเสนออาจมีนัยสำคัญมากกว่าที่คาดไว้เนื่องจากมีความเชื่อมโยงกับแผนงานอื่นทั้งในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

→ ดูเพิ่มเติมในตอนที่ 6.6

รูปที่ 5.2 พื้นที่ที่ได้รับอิทธิพลของแผนงานที่ถูกเสนอเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของแหล่งมรดกโลก แผนงานที่ถูกเสนออาจส่งผลกระทบต่อ OUV แม้ว่าจะไม่ตั้งอยู่ในแหล่งมรดกโลกหรือพื้นที่กันชนก็ตาม หากเป็นเช่นนั้นก็จำเป็นต้องมีการประเมินต่อไป สิ่งสำคัญคือต้องตระหนักถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างแหล่งมรดกโลกกับพื้นที่กันชนและบริบทโดยรวม

4. แผนงานที่ถูกเสนอและทางเลือกอื่น: ควรมีการบรรยายรายละเอียดของแผนงานที่ถูกเสนอรวมถึงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องทั้งหมด อาทิเช่น โครงสร้างพื้นฐาน และควรมีการสืบค้นข้อมูลหรือเตรียมเอกสารเพิ่มเติมหากจำเป็น เพื่อให้เกิดความเข้าใจในลักษณะและขอบเขตทั้งหมดของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากแผนงาน โดยเฉพาะความเข้าใจว่าแผนงานดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อประกอบอันเป็นส่วนหนึ่ง OUV ได้อย่างไร นอกจากนี้ การจัดทำแผนที่พื้นที่ที่ได้รับอิทธิพลของแผนงานที่ถูกเสนอที่มีความเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของแหล่งมรดกโลก (รูปที่ 5.1) ก็มักจะเป็นประโยชน์เช่นกัน ควรมีการพิจารณาทางเลือกอื่นนอกเหนือจากแผนงานที่ถูกเสนอเพื่อกำหนดทางเลือกที่ยั่งยืนที่สุดที่สามารถจะปกป้องมรดกโลกไปพร้อมกับการบรรลุวัตถุประสงค์ของแผนงานที่ถูกเสนอ ควรมีพิจารณาตัวเลือกในการที่จะไม่ดำเนินการต่อด้วยเสมอ และทางเลือกอื่นๆ ควรที่จะได้รับการประเมินและเปรียบเทียบกับบรรทัดฐานเดียวกับแผนงานที่ถูกเสนอ

→ ดูเพิ่มเติมในตอนที่ 6.3 และ 6.7

5. การระบุและคาดการณ์ผลกระทบ: ขั้นตอนการกำหนดขอบเขตจะระบุช่วงของผลกระทบที่ควรพิจารณาในการประเมินผลกระทบ เครื่องมือที่ 2 แสดงวิธีการระบุผลกระทบของแผนงานต่อองค์ประกอบของแหล่งมรดกโลก ผลกระทบแต่ละรายการที่ระบุจำเป็นต้องได้รับการพิจารณาโดยละเอียดในการประเมินผลกระทบ สิ่งสำคัญที่ต้องตระหนักอยู่เสมอในการระบุ และคาดการณ์ผลกระทบ คือ แหล่งมรดกโลกจะมีความเชื่อมโยงกับพื้นที่กันชนและบริบทโดยรอบเสมอ และไม่สามารถพิจารณาแยกกันได้

→ ดูเพิ่มเติมในตอนที่ 6.8

6. การประเมินผลกระทบ: พึงตระหนักเสมอว่ามรดกโลกเป็นพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมละเอียดอ่อนสูง มรดกโลกนั้นได้รับการขึ้นทะเบียนไว้เพื่อเป็นหลักฐานว่าแหล่งมรดกมีคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลต่อประชาคมโลก ความสำคัญในระดับสากลของ OUV และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั่วโลกเป็นประเด็นที่ต้องคำนึงถึง เมื่อประเมินความสำคัญของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นผลกระทบต่อ OUV และองค์ประกอบของ OUV ควรได้รับการพิจารณาแยกกับผลกระทบด้านมรดกอื่น เช่น แผนงานอาจมีผลกระทบต่อคุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์น้อย แต่ส่งผลกระทบที่สำคัญต่อคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล หรือในทางกลับกันอาจส่งผลกระทบต่อคุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์โดยทั่วไปแต่ส่งผลกระทบต่อ OUV ไม่มากการให้คะแนนหรือจัดอันดับระดับของผลกระทบมักจะเป็นประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่มีทางเลือกอื่นที่เป็นอันตรายน้อยกว่า OUV เป็นสิ่งที่ไม่สามารถสร้างขึ้นใหม่เพื่อทดแทนได้ ดังนั้นการสูญหาย ความเสียหาย หรือเปลี่ยนแปลงของ OUV นั้นจึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถยอมรับได้ ดูข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่เครื่องมือที่ 3

→ ดูเพิ่มเติมในตอนที่ 6.9

7. การบรรเทาผลกระทบและเพิ่มประสิทธิภาพ: การหลีกเลี่ยงผลกระทบต่อองค์ประกอบของแหล่งมรดกโลกย่อมดีกว่าการลดผลกระทบเสมอ การสูญเสียหรือความเสียหายต่อ OUV ถือเป็นสิ่งที่ไม่สามารถยอมรับได้ ดังนั้นการแก้ไข การลด (ให้รุนแรงน้อยลงแต่ยังคงมีนัยสำคัญ) หรือการชดเชย/ปรับสมดุลของผลกระทบนั้นไม่เหมาะสมกับบริบทของมรดกโลก อย่างไรก็ตามอาจเป็นไปได้ที่จะยกระดับการจัดการ OUV ตัวอย่างเช่น การจัดให้มีเวรยามเฝ้าระวังเพื่อป้องกันกิจกรรมที่ผิดกฎหมาย หรือการนำสิ่งกีดขวางออกไปเพื่อเปิดมุมมองในการมองเห็นแหล่งมรดกโลก

ในกรณีที่ข้อมูลหรือเทคโนโลยีที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อการคาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับ OUV ควรใช้หลักการระวังไว้ก่อน กล่าวคือควรมีการระบุทางเลือกอื่นหรือมาตรการลดผลกระทบที่เหมาะสมเพื่อให้แน่ใจว่า OUV ของแหล่งมรดกโลกจะไม่ตกอยู่ในความเสี่ยง ซึ่งอาจรวมไปถึงการตัดสินใจที่จะไม่ดำเนินการตามแผนงานที่ถูกเสนอเนื่องจากไม่มีข้อมูลเพียงพอ มาตรการบรรเทาผลกระทบควรนำเสนอในรูปแบบที่สามารถนำไปใช้เป็นเงื่อนไขประกอบการวางแผนแผนงานและบูรณาการเข้ากับกลยุทธ์การดำเนินการในอนาคต (เช่น แผนการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม)

→ ดูเพิ่มเติมในตอนที่ 6.3 และ 6.10

8. การรายงาน: แม้ว่าข้อมูลองค์ประกอบของมรดกโลกจะปรากฏอยู่ในรายงานการประเมินผลกระทบ (เช่น ความหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิทัศน์ มรดก) แต่ควรมีการแยกเนื้อหาที่การระบุถึง**ผลกระทบ**จากแผนงานที่ถูกเสนอต่อมรดกโลกและ OUV เนื้อหาดังกล่าวควรมีรายละเอียดดังนี้

- นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับ OUV องค์ประกอบ และคุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น
- แนะนำทางเลือก มาตรการหลีกเลี่ยงและการลดผลกระทบ โดยแสดงให้เห็นว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้มาตรการเหล่านี้เพื่อ i) กำหนดเงื่อนไขในการอนุมัติ และ ii) เชื่อมโยงเงื่อนไขเหล่านี้กับกลยุทธ์การดำเนินการในอนาคต
- หากจำเป็น ให้ขอแนะนำว่าไม่ควรดำเนินการตามแผนงานที่ถูกเสนอ หากผลกระทบต่อ OUV มีแนวโน้มที่จะมีนัยสำคัญ บทสรุปที่ไม่ใช่ทางเทคนิค (non-technical summary) ของรายงานการประเมินผลกระทบควรครอบคลุมประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลก

→ ดูเพิ่มเติมในตอนที่ 6.11

9. การทบทวนรายงาน: **ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์** ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น และสาธารณชนควรมีสิทธิ์เข้าถึงรายงานการประเมินผลกระทบ หากได้รับการร้องขอจากคณะกรรมการมรดกโลกหรือแผนงานส่งผลกระทบต่อ OUV ของแหล่งมรดกโลก รายงานการประเมินผลกระทบจะถูกส่งไปยังศูนย์มรดกโลกและตรวจสอบโดยองค์กรที่ปรึกษา หากผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับ OUV ยังไม่ได้ถูกระบุอย่างครบถ้วน จะมีการร้องขอให้รัฐภาคีปรับปรุงแก้ไขการประเมิน

→ ดูเพิ่มเติมในตอนที่ 6.12

10. การตัดสินใจ: ข้อผูกมัดภายใต้ **อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก** กำหนดให้ **รัฐภาคี** มีหน้าที่ตัดสินใจในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับแผนงานที่ถูกเสนอซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อแหล่งมรดกโลกตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกที่ใดให้คำมั่นไว้ การประเมินผลกระทบสามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจดังกล่าว การประเมินผลกระทบในบริบทมรดกโลกมีวัตถุประสงค์เพื่อรับรองว่าผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากแผนงานที่ถูกเสนอต่อ OUV จะได้รับการพิจารณาอย่างครบถ้วน ในกระบวนการตัดสินใจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องแหล่งที่มีความพิเศษเหล่านี้ แผนงานที่ถูกเสนอที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ดังกล่าวไม่ควรได้รับการอนุมัติ ส่วนในกรณีที่แผนงานได้รับการพิจารณาว่าสอดคล้องกับการปกป้องคุ้มครองมรดกโลกในภาพรวมควรมีการระบุมาตรการบรรเทาผลกระทบสำหรับการคุ้มครอง OUV โดยเฉพาะ

→ ดูเพิ่มเติมในตอนที่ 6.13

11. การติดตามผล: หากแผนงานที่ถูกเสนอได้รับการอนุมัติ จะต้องมีการดำเนินการและติดตามผลมาตรการ**บรรเทา**ผลกระทบที่ชัดเจนตามที่ระบุไว้ในการประเมินผลกระทบ ในกรณีของโครงการขนาดเล็ก (เช่น การเปลี่ยนแปลงอาคารหนึ่งหลัง) อาจทำออกมาในรูปแบบรายการคำแนะนำในการดำเนินการหรือข้อตกลงร่วมกัน ในกรณีของแผนงานที่มีความซับซ้อน มาตรการบรรเทาผลกระทบควรเป็นสาระสำคัญในร่าง**แผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและสังคม (ESMP)** ที่จะอยู่ในเอกสารประกวดราคาในขั้นตอนจัดหาผู้รับเหมาของเจ้าของโครงการ ควรมีการติดตาม**ผลกระทบ**ของแผนงานที่ถูกเสนอและประสิทธิผลของมาตรการลดผลกระทบ ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบ และมาตรการบรรเทาผลกระทบที่เชื่อมโยงกับแหล่งมรดกโลก ควรได้รับการดูแลโดยหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมและมรดก และคณะผู้บริหารของแหล่งมรดกโลก หน่วยประสานงานกลางมีหน้าที่ในการติดตามการดำเนินการตามการตัดสินใจของคณะกรรมการมรดกโลกและข้อเสนอแนะขององค์กรที่ปรึกษาในประเด็นดังกล่าว

→ ดูเพิ่มเติมในตอนที่ 6.14

บทที่ 6: การประเมินผลกระทบต่อคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลแบบแยกเดี่ยว

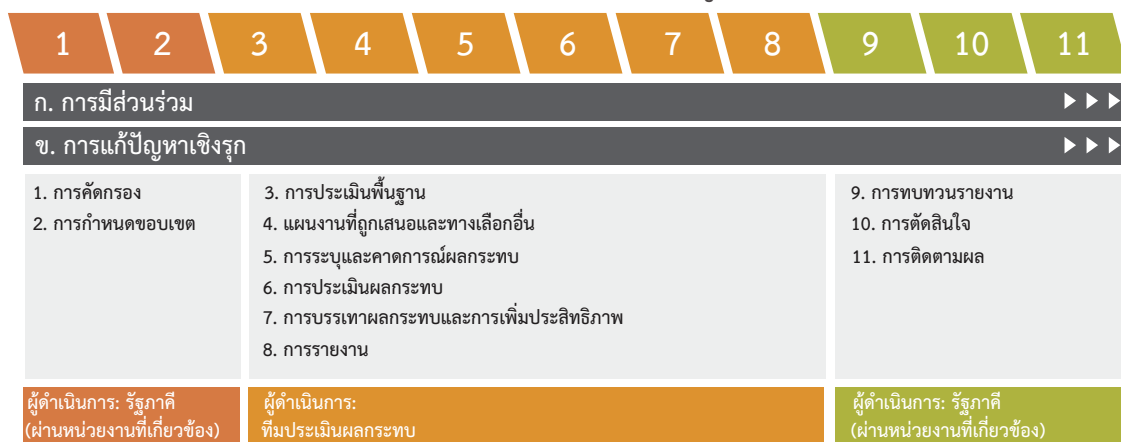
6.1 การประเมินผลกระทบแบบแยกเดี่ยวคืออะไร?

เนื้อหาในส่วนนี้อธิบายขั้นตอนการดำเนินการประเมินผลกระทบแบบแยกเดี่ยวของ **แผนงานที่ถูกเสนอ** ที่อาจส่งผลกระทบต่อมรดกโลก คู่มือฉบับนี้จะเรียกการประเมินผลกระทบต่อ **OUV** และ **คุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่นแบบแยกเดี่ยว** ว่า **การประเมินผลกระทบต่อมรดก (Heritage Impact Assessment)** การประเมินในรูปแบบดังกล่าวจะเหมาะสมกับการปรับใช้ในบริบทที่ไม่มีระบบการประเมินผลกระทบเดิม หรือในกรณีที่แผนงานที่ถูกเสนอไม่จำเป็นต้องได้รับการประเมินผลกระทบภายใต้บริบทกฎหมายที่มีอยู่ก่อนหน้านี้ ตัวอย่างของแผนงานที่ถูกเสนอที่อาจไม่จำเป็นต้องได้รับการประเมินผลกระทบอย่างเป็นทางการ แต่ยังคงส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อมรดกโลก ได้แก่ การขยายถนน การสร้างศูนย์บริการนักท่องเที่ยว การปรับหน้าดินเพื่อลดการซึมของน้ำในพื้นที่ต้นน้ำจากแหล่งมรดกโลก หรือโครงการขนาดเล็กหลายโครงการที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงลบอย่างต่อเนื่องต่อ **พื้นที่กันชน** ของ **แหล่งมรดกโลก**

คำแนะนำฉบับนี้ ควรอ่านร่วมกับคำแนะนำฉบับอื่นที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลกระทบ¹³ การประเมินผลกระทบมรดกสามารถดำเนินการร่วมกันกับ หรือรวมอยู่ในการประเมินรูปแบบอื่น ๆ ตามที่แสดงไว้ในเนื้อหาบทที่ 5

การประเมินผลกระทบ ควรเริ่มต้นดำเนินการตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการพัฒนาแผนงานที่ถูกเสนอ และนำมาเป็นข้อมูลประกอบกระบวนการวางแผนของแผนงานตลอดกระบวนการ เนื้อหาส่วนนี้ จะกล่าวถึงขั้นตอนในกระบวนการประเมินผลกระทบด้านมรดก ซึ่งแสดงอยู่ในรูปที่ 6.1 (ดูตาราง 4.1 สำหรับรายการขั้นตอนและคำถามสนับสนุน) แม้ว่าการประเมินผลกระทบอาจดูเหมือนเป็นกระบวนการที่เป็นเส้นตรง แต่ผลลัพธ์จากหลายขั้นตอนจะส่งผลต่อข้อสรุปของขั้นตอนที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้ในรูปแบบที่เป็น **วัฏจักร** นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมของ **ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์** และ **ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น** จะต้องได้รับการพิจารณาตลอดกระบวนการ วิธีการที่ดีที่สุดในการหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบต่อ OUV คือการแก้ปัญหาเชิงรุก รวมถึงการพิจารณาทางเลือกอื่นและมาตรการบรรเทาผลกระทบ

กระบวนการประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากแผนงานที่ถูกเสนอ

รูปที่ 6.1 ขั้นตอนการประเมินผลกระทบที่ใช้กับมรดกโลก

¹³ ดูตัวอย่างที่ <https://www.iaia.org/resources.php>

6.2 การมีส่วนร่วม: ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์ ชุมชนท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ควรมีส่วนร่วมอย่างไร?

คณะกรรมการมรดกโลกตระหนักถึงความสำคัญอย่างยิ่งในการให้กลุ่มชาติพันธุ์ ชุมชนดั้งเดิมและท้องถิ่น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับมรดกโลก วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ประการหนึ่ง คือ “ส่งเสริมบทบาทของชุมชนในการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก” กฎหมายระดับชาติและสถาบันการเงินระหว่างประเทศอาจกำหนดให้กระบวนการประเมินผลกระทบที่โปร่งใสและการมีส่วนร่วมของสาธารณะเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นในการวางแผนโครงการ และแม้ว่าการดำเนินการดังกล่าวควรถูกกำหนดไว้เป็นข้อกำหนดขั้นต่ำแล้ว แต่การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างครบถ้วนมักจะเป็นประโยชน์เสมอ การที่ต้องอธิบายถึงการมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้นกระบวนการประเมินผลกระทบ เพราะควรนำประเด็นนี้ไปบูรณาการในขั้นตอนต่างๆ ของกระบวนการอย่างเหมาะสม

6.2.1 การระบุผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น

การมีส่วนร่วมของ**ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์** ชุมชนท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (กล่องข้อความที่ 6.1) ในการประเมินผลกระทบควรเริ่มดำเนินการตั้งแต่ต้นและต่อเนื่องตลอดกระบวนการ ตั้งแต่เริ่มต้นควรจัดทำผังระบุกลุ่มผู้มีความเกี่ยวข้อง อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มดังกล่าวกับแหล่งและ**แผนงานที่ถูกเสนอ** สิทธิและประเด็นปัญหา และบทบาทในการตัดสินใจของกลุ่มผู้มีความเกี่ยวข้อง วิธีการดังกล่าวจะช่วยพิจารณาว่า กลุ่มผู้มีความเกี่ยวข้องควรมีส่วนร่วมและปรึกษาหารือกันอย่างไรและเมื่อใด ควรคำนึงถึงความสมดุลของเพศ อายุ ชาติพันธุ์ และมิติอื่นที่เกี่ยวข้อง และตระหนักถึง **ปัจจัย**ที่อาจจำกัดการมีส่วนร่วมอย่างสมดุล รวมถึงปรับปรุงแนวทางการมีส่วนร่วมให้เหมาะสม

กล่องข้อความข้อความที่ 6.1 ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ในการประเมินผลกระทบ

ในบริบทมรดกโลก

- **ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์** หมายถึง ผู้ที่มีสิทธิ์ตามกฎหมายหรือตามจารีตประเพณีในแหล่งมรดก
- **กลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิม** หมายถึง ผู้สืบทอดและผู้ปฏิบัติทางวัฒนธรรม และวิถีที่เกี่ยวกับผู้คนและสิ่งแวดล้อมอันเป็นเอกลักษณ์ พวกเขายังคงลักษณะทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองที่แตกต่างจากสังคมที่มีอิทธิพลที่เหนือกว่าที่พวกเขาอาศัยอยู่ “The United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples” ระบุว่า กลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมมีสิทธิที่จะได้ฉันทานุมัติที่ได้รับการรับรู้ บอกแจ้งล่วงหน้า และเป็นอิสระ ก่อนการอนุมัติโครงการใด ๆ ที่มีผลกระทบต่อที่ดินหรืออาณาเขตของตนและทรัพยากรอื่น ๆ
- **ชุมชนท้องถิ่น** หมายถึง กลุ่มคนที่มีความเชื่อมโยงโดยตรงกับแหล่งมรดก ซึ่งอาจจะครอบคลุมถึงกลุ่มกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมหรือชนเผ่าดั้งเดิมไปจนถึงกลุ่มคนในท้องถิ่นที่อาศัยหรือทำงานอยู่ในแหล่งมรดกหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานที่นั้น ความเกี่ยวข้องนั้นอาจอยู่ในรูปแบบที่จับต้องได้ หรือจับต้องไม่ได้ หรือในเชิงจิตวิญญาณ และมักจะคงอยู่ต่อเนื่องมาตลอด
- **หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมและมรดก** หมายถึง หน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ
- **หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ** อาจหมายถึง หน่วยงานระดับเทศบาลหรือระดับภูมิภาค รวมถึงหน่วยงานจากประเทศอื่น ๆ ด้วย
- **ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย** (บุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร ฯลฯ) อาจมีผลประโยชน์และข้อกังวลเกี่ยวกับทรัพยากรมรดกโดยตรงหรือทางอ้อม แต่อาจไม่ได้รับการยอมรับในทางกฎหมายหรือทางสังคม หรืออาจได้รับผลกระทบ และมีความสนใจในโครงการที่เสนอ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอาจเป็นตัวแทนขององค์กรต่าง ๆ รวมถึงองค์กรนอกภาครัฐ ในกรณีการประเมินผลกระทบก็จะหมายรวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรายอื่นที่สนใจหรือได้รับผลกระทบจากแผนงานที่ถูกเสนอด้วย

ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์ **หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมและมรดก** และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักบางกลุ่มจะมีบทบาทมากกว่ากลุ่มอื่นตลอดกระบวนการประเมินและควรได้รับการติดต่อโดยตรงเพื่อให้แน่ใจว่ากลุ่มดังกล่าวจะเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้น ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์อาจถือสิทธิ์ที่ส่งผลกระทบต่อรูปแบบการดำเนินการของแผนงานที่ถูกเสนอ หรือการตัดสินใจระบุแผนงาน กลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมมีสิทธิ์ที่จะได้รับฉันทานุมัติที่ได้รับการรับรู้ บอกแจ้งล่วงหน้า และเป็นอิสระ (Free, prior and informed consent: FPIC) แนวคิดนี้ต้องนำมาปรับใช้ในขั้นตอนกระบวนการมรดกโลกโดยเฉพาะ และควรพิจารณาให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นได้รับสิทธิดังกล่าวด้วยเช่นกัน¹⁴ และอาจต้องมีการปรึกษาหารือกับหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม และมรดกอย่างเป็นทางการตามข้อบังคับทางกฎหมาย

6.2.2 การมีส่วนร่วมของผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น

ควรมีการแบ่งปันข้อมูลเกี่ยวกับ**แผนงานที่ถูกเสนอ** และผลกระทบกับกลุ่มผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นอย่างโปร่งใสและทันทั่วถึง พวกเขาควรได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมในการทำความเข้าใจ**คุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์** การเสนอประเด็นต่างๆ การอภิปรายทางเลือกที่มีนัยสำคัญ และเสนอแนะมาตรการเพื่อบรรเทาผลกระทบ ลักษณะ ขอบเขต และความถี่ของการมีส่วนร่วม ควรมีสัดส่วนที่เหมาะสมกับลักษณะและขนาดของแผนงานที่ถูกเสนอ ความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น และกลุ่มที่มีส่วนร่วม

เทคนิคของการสร้างการมีส่วนร่วม ได้แก่ การจัดการอบรมเชิงปฏิบัติการ (workshop) เพื่อระบุข้อมูลพื้นฐานและระบุ/ประเมินทางเลือก ให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หรืออย่างน้อยที่สุด การชี้แจงข้อมูลเกี่ยวกับแผนงานที่ถูกเสนอและผลกระทบที่ชัดเจน พร้อมให้โอกาสในการแสดงความคิดเห็น¹⁵ **เทคนิคเชิงรุก**ที่ให้อำนาจแก่ชุมชนและส่งเสริมการสื่อสารสองทางโดยทั่วไปจะนิยมใช้มากกว่าเทคนิค ‘เชิงรับ’ ที่ให้เพียงแค่ข้อมูลเกี่ยวกับแผนงานที่ถูกเสนอ (รูปที่ 6.2) **ปัจจัยต่างๆ** เช่น องค์ประกอบของผู้เข้าร่วมการอบรมเชิงปฏิบัติการหรือกลุ่มที่ปรึกษาก็จำเป็นต้องผ่านการคิดพิจารณาอย่างรอบคอบเช่นกันก็ตาม ทั้งนี้ การสื่อสารกับ**ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์** ชุมชนท้องถิ่น และ**ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น**ด้วยภาษาที่สอดคล้องกับชุมชนสามารถและวิธีการที่เหมาะสมทางวัฒนธรรมถือเป็นสิ่งที่สำคัญเช่นเดียวกัน

วิธีการสร้างการมีส่วนร่วม

รูปที่ 6.2 แสดงวิธีการมีส่วนร่วมสำหรับผู้ถือกรรมสิทธิ์ ชุมชนท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การมีส่วนร่วมอาจมีหลายรูปแบบตลอดระยะเวลาการประเมินผลกระทบ บุคคลและกลุ่มที่ต่างกันจะใช้วิธีการที่ต่างกันตามความเหมาะสม แต่โดยทั่วไปแล้วเทคนิคที่ช่วยให้ผู้คนมีบทบาทเชิงรุกมากขึ้นมักจะดีกว่าการให้ข้อมูลแบบเชิงรับ

¹⁴ ฉันทานุมัติที่ได้รับการรับรู้ บอกแจ้งล่วงหน้า และเป็นอิสระ (Free, prior and informed consent: FPIC) ยังเป็นหลักการในแนวทางการพัฒนาและแก้ไขรายการเบื้องต้นของมรดกโลก <https://whc.unesco.org/document/184566> และได้รับการสนับสนุนจาก International Indigenous Peoples World Heritage Forum

¹⁵ แหล่งที่มาของข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ André et al. (ค.ศ. 2006), IAPP (ไม่ระบุวันที่), IDB (ค.ศ. 2019), IFC (ค.ศ. 2007) และ UNECE (ค.ศ. 2015)

ควรมีภาคผนวกท้ายรายงานการประเมินผลกระทบขั้นสุดท้าย (ตอนที่ 6.11) ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้

- รายชื่อผู้ที่ให้ข้อมูลและเหตุผลประกอบ
- อธิบายถึงเทคนิคการมีส่วนร่วมที่ใช้
- สรุปคำตอบที่ได้จากการปรึกษาหารือและอธิบายการเปลี่ยนแปลงใดก็ตามที่ตอบรับกับการหารือดังกล่าว
- อธิบายเหตุผลในกรณีที่ไม่มีเปลี่ยนแปลงใดๆ

6.3 การแก้ปัญหาเชิงรุก

การประเมินผลกระทบเปิดโอกาสให้เกิดมุมมองที่สร้างสรรค์ต่อ**แผนงานที่ถูกเสนอ**ที่อาจนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

รูปที่ 6.3 แสดงให้เห็นถึงการระบุทางเลือกที่กว้างขึ้น และมาตรการ**บรรเทาผลกระทบ**ที่เฉพาะเจาะจงมากขึ้นเพื่อ

- หลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบทั้งหมด หรือลดให้เหลือน้อยที่สุดจนไม่เป็นประเด็นปัญหากับมรดกโลกอีกต่อไป
- สร้างหรือพัฒนาผลกระทบเชิงบวก

ผลกระทบเชิงลบที่เกิดขึ้นต่อ **OUV** เป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง เนื่องจาก OUV ของแหล่งมรดกโลกไม่สามารถถูกทดแทนได้ ดังนั้นความเสียหายต่อ OUV จึงเป็นสิ่งที่ไม่สามารถยอมรับได้ แนวคิดดังกล่าวไม่ควรจำกัดอยู่เพียงขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการประเมินผลกระทบ กล่าวคือ แนวทางการแก้ปัญหาควรถูกปรับใช้ตลอดระยะเวลาการประเมินเพื่อสร้างผลลัพธ์ที่ดีที่สุดแก่มรดกโลกและความยั่งยืนในวงกว้าง ตอนที่ 6.7 จะเป็นการอภิปรายรายละเอียดของทางเลือกอื่น และในตอนที่ 6.9 และตอนที่ 6.10 จะกล่าวถึงการบรรเทาผลกระทบ

**ทางเลือกอื่นๆ
และการบรรเทา
ผลกระทบ**

หลีกเลี่ยง
ผลกระทบเชิงลบ

บรรเทา
ผลกระทบเชิงลบ

ส่งเสริม
ผลกระทบเชิงบวก

รูปที่ 6.3 แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (best practice) เมื่อพิจารณาทางเลือกและมาตรการลดผลกระทบ ผลกระทบเชิงลบต่อ OUV สามารถหลีกเลี่ยงด้วยการพิจารณาทางเลือกและมาตรการบรรเทาผลกระทบตลอดกระบวนการ นอกจากนี้ แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศยังรวมถึงการลดผลกระทบอื่น ๆ ให้น้อยที่สุด และปรับปรุงการวางแผนเพื่อให้ได้ผลกระทบเชิงบวกมากขึ้น

6.4 การคัดกรอง: จำเป็นต้องมีการประเมินผลกระทบหรือไม่?

ขั้นตอนแรกในกระบวนการประเมินผลกระทบ คือ การพิจารณาความจำเป็นในการประเมิน ขั้นตอนนี้เรียก “**การคัดกรอง**” และผลลัพธ์จะออกมาในรูปแบบของมติการคัดกรอง แผนงานที่ถูกเสนอควรได้รับการพิจารณาโดยเร็วที่สุดเพื่อทำความเข้าใจถึงแนวโน้มผลกระทบต่อ **OUV** ของแหล่งมรดกโลกและ**คุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น** เมื่อกระบวนการคัดกรองบ่งชี้ว่า**แผนงานที่ถูกเสนอ**อาจมีผลกระทบเชิงลบก็จำเป็นต้องมีการประเมินผลกระทบ และเจ้าของโครงการควรตรวจสอบแผนงานที่ถูกเสนอและปรับปรุงแก้ไขเพื่อหลีกเลี่ยงหรือลดผลกระทบดังกล่าว

การคัดกรองจะทำการพิจารณาประเภท ขนาด และลักษณะของแผนงานที่ถูกเสนอ ความเปราะบางของสภาพแวดล้อมต้องรองรับการดำเนินการ และประเภทของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น (รูปที่ 6.4) ไม่เพียงแต่โครงการพัฒนาขนาดใหญ่หรือแผนงานที่ถูกเสนอใกล้เคียงกับแหล่งมรดกโลกเท่านั้นที่ต้องมีการประเมินผลกระทบ เนื่องจาก **แหล่งมรดกโลก** มีความสำคัญระดับนานาชาติ แผนงานที่ถูกเสนอซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ OUV ของแหล่งมรดกควรที่จะต้องมีการประเมินผลกระทบไม่ว่าจะมีขนาดเท่าไรหรือตั้งอยู่ที่ใดภายในแหล่ง พื้นที่กันชน หรือบริบทโดยรอบก็ตาม (ดูตอนที่ 3.2) ถ้าแผนงานที่ถูกเสนอประกอบด้วยแผนงานย่อยหลายแผน แต่ละแผนแม้จะไม่จำเป็นต้องถูกประเมินผลกระทบ แต่อาจจำเป็นต้องได้รับตรวจสอบเพื่อหาผลกระทบทางอ้อม และ**ผลกระทบสะสม**ต่อแหล่งมรดกโลกด้วย

การวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองควรพิจารณาว่าแผนงานที่ถูกเสนอที่สามารถส่งผลกระทบต่อคุณค่าและองค์ประกอบอันเป็นรากฐานของ OUV หรือไม่ (ดูตอนที่ 3.2) การทำความเข้าใจแหล่งมรดกโลกควรเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์ **ค่าถ่วงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล (Statement of Outstanding Universal Value/SOUV)** เพื่อระบุคุณค่าและองค์ประกอบของแหล่ง เครื่องมือที่ 1 ได้ให้โครงสร้างแนวทางในการระบุคุณค่าและองค์ประกอบ โดยอ้างอิงจาก SOUV

รูปที่ 6.4 แสดงปัจจัยที่ควรนำมาพิจารณาในการคัดกรองการประเมินผลกระทบในบริบทมรดกโลก จำเป็นต้องมีการพิจารณาผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับ OUV ให้ชัดเจน

ในกรณีที่ขั้นตอนการคัดกรองระบุว่าไม่จำเป็นต้องมีการประเมินผลกระทบ **เจ้าของโครงการ** ควรจัดทำรายงานการคัดกรอง (screening report) ตามข้อมูลที่มีอยู่ ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาต่อไปนี้

- 1) ชื่อแหล่งมรดกโลกและแผนที่แสดงขอบเขต พื้นที่กันชน และบริบทโดยรอบ (ตามความเหมาะสม)
- 2) ค่าถ่วงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกโลก
- 3) คุณค่าต่างๆ ของแหล่งมรดกโลก
- 4) องค์ประกอบที่สนับสนุนแต่ละคุณค่า
- 5) หากมีความไม่แน่ใจว่า ในแต่ละองค์ประกอบ แผนงานที่ถูกเสนอจะมีผลกระทบอย่างมากต่อองค์ประกอบนั้นหรือไม่ ควรใช้หลักการระวังไว้ก่อน (precautionary approach)

คณะกรรมการมรดกโลกมีคำตัดสินว่ากิจกรรมสองประเภท ได้แก่ การขุดเจาะ¹⁶ และการสร้างเขื่อนพร้อมอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่¹⁷ ถือว่าขัดต่อสถานะการเป็นมรดกโลกในทุกกรณี สภาะหว่างประเทศว่าด้วยการทำเหมืองแร่และโลหะ ได้ออก “คำมั่นสัญญาว่าจะไม่ดำเนินการ” ให้คำมั่นว่าจะไม่สำรวจหรือหาประโยชน์จากน้ำมัน ก๊าซ หรือแร่ธาตุในแหล่งมรดกโลก และเพื่อให้การดำเนินการที่อยู่ติดกับแหล่งมรดกโลกจะไม่สร้างผลกระทบที่ขัดแย้งกับ OUV สมาคมไฟฟ้าพลังน้ำนานาชาติ มีข้อตกลงในการทำงานร่วมกันที่จะไม่ดำเนินการในมรดกโลก และ “ภาระผูกพันในการดูแล”¹⁸ บริษัทชั้นนำระดับโลกต่างก็ได้เข้าร่วมข้อตกลงดังกล่าว ซึ่งรวมถึงบริษัทขุดเหมือง น้ำมันและก๊าซ ประกันภัย และธนาคาร จากที่ข้อความข้างต้นจะเห็นได้ว่า คำแนะนำไม่ให้ดำเนินการตามแผนงานที่ถูกเสนอในลักษณะดังกล่าวสามารถทำได้ตั้งแต่ขั้นตอนการคัดกรอง นอกจากนี้ การเสนอก่อสร้างเขื่อนที่อาจส่งผลกระทบต่อแหล่งที่ตั้งอยู่ในลุ่มน้ำเดียวกันจะต้องได้รับการประเมินเสมอเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบต่อ OUV

¹⁶ <https://whc.unesco.org/en/extractive-industries/>

¹⁷ <https://whc.unesco.org/en/decisions/6817>

¹⁸ <https://whc.unesco.org/en/news/2335>

คณะกรรมการมรดกโลกอาจขอให้มีการประเมินผลกระทบ เช่น กรณีที่ได้รับแจ้งเตือนเกี่ยวกับแผนงานที่ถูกเสนอ หรือการดำเนินการที่กำลังเกิดขึ้นผ่านศูนย์มรดกโลก UNESCO ซึ่งเป็นไปตาม **ย่อหน้า 172 หรือ 174** ของแนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก หากคณะกรรมการร้องขอให้มีการประเมินผลกระทบ จะเป็นความรับผิดชอบของรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง **รัฐบาล**สามารถใช้กระบวนการคัดกรองเป็นโอกาสเชิงรุกในการแจ้งศูนย์มรดกโลกของ UNESCO เกี่ยวกับแผนงานที่ถูกเสนอซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดก ตามย่อหน้า 172 ของแนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก (ตอนที่ 3.3) นอกจากนี้ **หน่วยประสานงานกลาง**มีหน้าที่ที่จะติดตามการดำเนินการตามการตัดสินใจของคณะกรรมการมรดกโลกและข้อเสนอแนะของ**องค์กรที่ปรึกษา**ในเรื่องดังกล่าว

6.5 การกำหนดขอบเขต: อะไรคือสิ่งที่ควรประเมิน?

หลังจากระบุความจำเป็นในการ**ประเมินผลกระทบ**แล้ว (ตอนที่ 6.4) ขั้นตอนแรกที่ต้องปฏิบัติคือการ**กำหนดขอบเขตของงาน** ซึ่งเป็นการกำหนดรายละเอียดข้อมูลที่จะต้องปรากฏในการประเมินผลกระทบ และบรรยายถึงผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการประเมิน ขอบเขตของงานควรกำหนดขึ้นจากการหารือกับกลุ่ม**ผู้รอบรู้**รวมถึง **ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก** (ข้อ 6.2) การดำเนินการ**กำหนดขอบเขต**ที่ดีจะกลายเป็นรากฐานที่แข็งแกร่งของกระบวนการประเมินผลกระทบในขั้นตอนต่อไป ทั้งยังช่วยประหยัดเวลาและเงิน และช่วยรับรองว่าการประเมินผลกระทบจะมุ่งเน้นไปที่ประเด็นหลักอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ เอกสารการกำหนดขอบเขตสามารถยังนำมาใช้อีกครั้งในภายหลังเพื่อตรวจสอบคุณภาพของการประเมินผลกระทบ และรายงานขั้นสุดท้าย

การกำหนดขอบเขตเป็นการพิจารณาเบื้องต้นในประเด็นทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลกระทบ เพื่อไม่ให้เกิดเนื้อหาซ้ำซ้อนกับส่วนถัดไปของคำแนะนำฉบับนี้ ในส่วนนี้จะสรุปเฉพาะส่วนที่จำเป็นต้องได้รับการพิจารณาอย่างครบถ้วนเท่านั้น

ในบริบทของมรดกโลก ขอบเขตควรรวมถึง:

- **ข้อมูลสำคัญ**ที่ต้องรวบรวม และช่องว่างของข้อมูลที่ขาดหายไป
- **ผลกระทบที่สำคัญ**ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (ตอนที่ 6.7–8) สามารถทำได้โดยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งมรดกโลก พื้นที่กันชน และบริบทโดยรวมเข้ากับข้อมูลเกี่ยวกับแผนงานที่ถูกเสนอ ข้อมูลเกี่ยวกับมรดกโดยรวม รวมถึงองค์ประกอบที่สื่อถึง OUV และ คุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น (ตอนที่ 6.6) แต่ละช่วงของโครงการอาจเกิดผลกระทบที่แตกต่างกัน (เช่น ในช่วงของการก่อสร้าง การดำเนินงาน การยุติการดำเนินงาน) ควรระบุและอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของ OUV และ **ส่วนประกอบด้านสิ่งแวดล้อม** เพราะจะทำให้สามารถพิจารณาความเชื่อมโยงระหว่างผลกระทบทางตรงและทางอ้อมได้ อาจมีการเพิ่มหรือตัดผลกระทบออกจากขอบเขตระหว่างกระบวนการประเมิน
- **พื้นที่ทางภูมิศาสตร์**ของการประเมินผลกระทบ รวมถึงแหล่งมรดกโลก พื้นที่กันชน (Buffer Zone) ถ้ามีและอาจรวมถึงบริบทโดยรอบ การระบุตำแหน่งองค์ประกอบของ OUV ลงบนแผนที่เดียวกันกับบริเวณที่ได้รับอิทธิพลจากแผนงานที่ถูกเสนอ ซึ่งเป็นประโยชน์ในการกำหนดพื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่จะเป็นจุดสำคัญในการประเมินผลกระทบ
- **ระยะเวลา**ที่ต้องนำมาพิจารณาในการประเมินผลกระทบ อาจต้องขึ้นอยู่กับวัฏจักรของสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง เช่น การอพยพของสัตว์ป่า หรือกิจกรรมทางวัฒนธรรมตามฤดูกาล เช่น กิจกรรมทางการเกษตรหรือพิธีกรรม
- **การระบุทางเลือกเบื้องต้น** สำหรับแผนงานที่ถูกเสนอ (ตอนที่ 6.3) ที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างตัวเลือกที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากที่สุดในการบรรลุวัตถุประสงค์ของแผนงานที่ถูกเสนอ ในขณะที่เดียวกันก็สามารถปกป้อง OUV และคุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่นได้ ทั้งนี้ ควรพิจารณาตัวเลือกที่จะไม่ปฏิบัติตามแผนงานที่ถูกเสนอ ('ไม่มีโครงการ') ด้วยเสมอ

รายงานกำหนดขอบเขตการศึกษา (scoping report) (ตารางที่ 6.1) ที่ได้มาจะเป็นตัวกำหนด**ข้อกำหนดโครงการ**สำหรับการประเมินผลกระทบทั้งหมด ควรมีความสอดคล้องที่เหมาะสมกับ**แผนงานที่ถูกเสนอ**นั้นคือกรณีที่เป็นโครงการขนาดเล็กอาจต้องการเพียงโครงร่างโดยย่อที่สามารถให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้อย่างสมบูรณ์ ในขณะที่โครงการโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่หรือแผนพัฒนาที่สำคัญควรออกมาในรูปแบบของรายงานฉบับสมบูรณ์ที่มีรายละเอียดครบถ้วน

หากเป็นที่ประจักษ์ชัดเจนระหว่างกระบวนการกำหนดขอบเขตว่าแผนงานที่ถูกเสนอนั้นไม่สอดคล้องกับมรดกโลก หรือไม่มีผลกระทบต่อเชิงลบอย่างมีนัยสำคัญต่อ OUV ในกรณีดังกล่าวเอกสารการกำหนดขอบเขตควรแสดงข้อสรุปที่ได้ให้ชัดเจน และหน่วยงานผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้องมีสิทธิ์ในการตัดสินใจได้โดยไม่ต้องมีการประเมินเพิ่มเติม ควรรายงานผลลัพธ์ของกระบวนการกำหนดขอบเขตต่อ**ศูนย์มรดกโลก**ของ UNESCO โดยเฉพาะในกรณีที่ผลลัพธ์บ่งชี้ว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องประเมินเพิ่มเติม

ตารางที่ 6.1 เนื้อหาที่ควรมีในรายงานกำหนดขอบเขตการศึกษา

แหล่งมรดกโลก คุณค่าและคุณลักษณะ - ตอนที่ 6.6	• ค่าแถลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล (ในกรณีส่วนใหญ่สามารถสืบค้นได้ทางออนไลน์) • การระบุองค์ประกอบเบื้องต้นที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ที่สื่อถึง OUV • สรุปคุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น ที่มีความสำคัญระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะที่: • มีความสัมพันธ์อย่างเหนียวแน่นกับ OUV • อาจได้รับผลกระทบจากแผนงานที่ถูกเสนอ • มีความสำคัญต่อการจัดการและการคุ้มครองพื้นที่แหล่งมรดกโลก • ข้อมูลที่จำเป็นสำหรับการประเมินที่ขาดไป
บริบทของนโยบาย - ตอนที่ 6.6	• บทบัญญัติทางกฎหมาย นโยบาย กรอบการตัดสินใจ และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับแหล่ง • ความสอดคล้องของแผนงานที่ถูกเสนอกับบทบัญญัติทางกฎหมายที่มีอยู่ ข้อตกลงการกำกับดูแล และระบบการจัดการสำหรับแหล่งมรดกโลก
แผนงานที่ถูกเสนอ - ตอนที่ 6.7 และตอนที่ 6.3	• คำอธิบายของแผนงานที่ถูกเสนอ ตามข้อมูลที่มีอยู่ รวมถึงแผนที่แสดงที่ตั้งและขอบเขต • ความจำเป็นของแผนงานที่ถูกเสนอ ควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษในกรณีที่ประเภทของแผนงานที่ถูกเสนอไม่เป็นไปตามที่คณะกรรมการมรดกโลกกำหนด (เช่น การขุดเจาะทรัพยากรและการสร้างเขื่อนที่มีอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่) • การระบุทางเลือกเบื้องต้นที่เป็นไปได้ รวมถึงตัวเลือกที่จะไม่ปฏิบัติตามแผนงานที่ถูกเสนอ (ตัวเลือก ‘ไม่มีโครงการ’)
ข้อมูลพื้นฐาน - ตอนที่ 6.6 และตอนที่ 6.7	• แหล่งมรดกโลก พื้นที่กันชน และบริบทโดยรอบ • ตำแหน่งขององค์ประกอบที่จับต้องได้ • ตำแหน่งที่เกิดองค์ประกอบที่จับต้องไม่ได้ (ในกรณีของกิจกรรม หรือกระบวนการซึ่งสะท้อนในองค์ประกอบทางกายภาพของแหล่ง) • ความสัมพันธ์กับผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์หลัก ชุมชนท้องถิ่น หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (ตำแหน่งที่อาศัยอยู่ ที่ทำงาน การเดินทาง รูปแบบของการใช้พื้นที่ ฯลฯ)
การระบุผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น - ตอนที่ 6.8	• ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากแผนงานที่ถูกเสนอต่อองค์ประกอบมรดกโลก • ประเด็นทางสังคมที่เกิดขึ้นซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อ: i) OUV ของแหล่งมรดก และ ii) ผู้ครอบครองสิทธิ ชุมชนท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับแหล่งมรดก - พื้นที่ที่จะพิจารณาในการประเมินผลกระทบ ได้แก่ พื้นที่ที่อาจได้รับอิทธิพลจากแผนงานที่ถูกเสนอ ซึ่งอาจกว้างกว่าแหล่งมรดกโลกและพื้นที่กันชน และรวมถึงบริบทโดยรอบหรือกว้างไปกว่านั้น - ระยะเวลาที่ผลกระทบอาจเกิดขึ้นโดยแบ่งเป็นระยะต่างๆ (ระยะการก่อสร้าง ระยะการดำเนินการ ฯลฯ)
ระเบียบวิธีการ	• วิธีการประเมินผลกระทบที่ใช้ดำเนินการ (คำแนะนำฉบับนี้สามารถใช้อ้างอิงได้) แนวทางควรปรับให้เหมาะสมกับประเภทของแหล่งมรดก OUV และคุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น แผนงานที่ถูกเสนอ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น และองค์ประกอบที่อาจได้รับผลกระทบ • ทักษะ และความสามารถที่จำเป็นของคณะทำงานที่จะดำเนินการประเมินผลกระทบ รวมถึงขอบเขตที่ต้องการข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ
ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย - ตอนที่ 6.2	• การระบุผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์ ชุมชนท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผลกระทบ (ต้องแสดงอย่างชัดเจนว่าเป็นกระบวนการต่อเนื่อง) • ข้อกำหนดเฉพาะใดๆ ที่ช่วยให้ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่
กรอบเวลา	• ปฏิทินสำหรับกระบวนการประเมินผลกระทบทั้งหมด รวมถึงกำหนดเวลาสิ้นสุดการรายงานและการปรึกษาหารือที่ชัดเจน ให้มีเวลาเพียงพอสำหรับกระบวนการตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก (อย่างน้อยสองปี)

6.6 การประเมินขั้นพื้นฐาน

สถานะปัจจุบันของแหล่งมรดกโลก คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่ง และ องค์ประกอบของแหล่ง ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินการประเมินผลกระทบ (ตอนที่ 6.8) โดยการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการณ์ของแหล่งมรดกโลกในอนาคต ทั้งในกรณีที่ดำเนินการตามแผนงานที่ถูกละเลย และกรณีที่มิเกิดการดำเนินการ ข้อมูลพื้นฐานสามารถนำมาใช้เป็นแหล่งอ้างอิงในการติดตามสถานการณ์ในระหว่างและหลังการก่อสร้างโครงการเพื่อรับรองว่าแหล่งมรดกจะได้รับการคุ้มครอง

6.6.1 อธิบายข้อมูลพื้นฐานในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต

ในขั้นตอนการกำหนดขอบเขตควรระบุประเภท และปริมาณของข้อมูลที่สำคัญสำหรับการประเมินขั้นพื้นฐานไว้แล้ว ข้อมูลพื้นฐานควรบรรยายถึงสถานะปัจจุบันของ OUV และคุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น และองค์ประกอบที่สื่อถึงคุณค่าดังกล่าวทั้งที่อยู่ในแหล่งมรดกโลกพื้นที่กันชน (Buffer Zone) และในพื้นที่บริบทโดยรอบ การวิเคราะห์ดังกล่าวอาจอยู่ในขอบเขตที่กว้างกว่าการประเมินแหล่งทั่วไป ตัวอย่างเช่น อาจรวมถึงการอธิบายเส้นทางอพยพของสัตว์ ธรณีวิทยาในท้องถิ่น หรือการปฏิบัติทางวัฒนธรรม ที่เป็นองค์ประกอบที่สนับสนุน OUV ข้อมูลพื้นฐานควรกล่าวถึงคุณค่าของแหล่ง และการอนุรักษ์อื่นของแหล่งมรดกโลก อันได้แก่ คุณค่าที่ได้รับการยกย่องในระดับนานาชาติ ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ศึกษา สาเหตุที่คุณค่าดังกล่าวได้รับการยกย่องและประเด็นด้านความเปราะบางของคุณค่า กล่องข้อความ 6.2 แสดงแหล่งอ้างอิงข้อมูลพื้นฐานที่สามารถนำมาใช้ได้

กล่องข้อความที่ 6.2 แสดงแหล่งข้อมูลพื้นฐานที่สามารถนำมาใช้ได้

- เอกสารการนำเสนอและเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการขึ้นทะเบียนแหล่งมรดกโลก รวมถึงคำแถลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล
- กิจกรรมการมีส่วนร่วมกับผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์ ชุมชนท้องถิ่น และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ
- การศึกษาข้อมูลทุติยภูมิ
- การทำแผนที่วัฒนธรรม¹⁹
- การศึกษาเชิงชาติพันธุ์วรรณา (ethnographic studies)
- การเยี่ยมชมแหล่ง
- การสร้างแบบสำรวจ
- การทำแผนที่มรดกเมือง
- การศึกษาทางเศรษฐกิจและสังคม
- แบบสำรวจ/และศึกษาผู้เข้าชม
- การประเมินการขนส่ง
- การศึกษาลักษณะภูมิทัศน์
- การสำรวจทางธรณีวิทยา
- การสำรวจระบบนิเวศ/ความหลากหลายทางชีวภาพ
- การสำรวจใต้น้ำ
- การตรวจวัดบริการทางระบบนิเวศ (ecosystem service)
- การตรวจวัดเสี่ยงรอบรอบข้าง
- การประเมินคุณภาพดิน
- การสำรวจพื้นที่ปนเปื้อน
- การประเมินคุณภาพอากาศ
- การตรวจสอบมลพิษ
- รายงานการประเมินผลลัพธ์ของการฟื้นฟูจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ

¹⁹ ดูตัวอย่างที่ <https://bangkok.unesco.org/content/cultural-mapping>

การย้อนกลับไปพิจารณาสภาพของแหล่งมรดกโลกในช่วงเวลาขณะที่มีการขึ้นทะเบียนถือเป็นประโยชน์เช่นกัน เพราะอาจช่วยให้สามารถระบุข้อมูลพื้นฐานสำหรับ OUV องค์ประกอบ และ **สถานภาพของการอนุรักษ์** ของแหล่งมรดกได้ ทำให้สามารถระบุการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงเวลาที่ขึ้นทะเบียนแหล่งและระบุประเด็นความเปราะบางที่ตามมาได้

นอกจากนี้ ยังมีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตในกรณีที่ยังไม่มีแผนงานที่ถูกเสนอ เช่น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากโครงการอื่นที่วางแผนไว้แล้ว แผนที่เกิดขึ้นใหม่ และประเด็นที่กำลังเป็นกระแสในระดับชาติ หรือระดับภูมิภาค (เช่น การปรับปรุงคุณภาพอากาศ การจราจรที่แออัด การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ) ซึ่งอาจรวมถึงการอธิบายเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและภัยคุกคามที่มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยแต่จะส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อแหล่งมรดกโลกและ OUV ตัวอย่างเช่น อุทกภัย ความขัดแย้ง การย้ายถิ่นฐานของประชากร แผ่นดินถล่ม หรือการสร้างใหม่ การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่มีโอกาสเป็นไปได้ในอนาคตนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับการระบุและประเมิน **ผลกระทบสะสม** (ตอนที่ 6.9) แสดงให้เห็นว่าผลกระทบของการกระทำที่เสนออาจมีนัยสำคัญมากขึ้นหากรวมกับการกระทำอื่น ในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต

6.6.2 การดำเนินการศึกษาเพิ่มเติม

หลังจากรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจะต้องมีการการเติมเต็มช่องว่างของข้อมูลที่ขาดหายไป อาจมีความจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลพื้นฐานใหม่ ควรมีการพัฒนาระเบียบวิธีที่เข้มงวดสำหรับการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมโดยเฉพาะ ซึ่งรวมถึงการกำหนดขอบเขตทางภูมิศาสตร์และเวลาที่ชัดเจน และข้อมูลดังกล่าวควรปรากฏอยู่ในรายงานฉบับสุดท้าย ควรมีการพิจารณาช่วงเวลาที่จะทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ตัวอย่างเช่น ในพื้นที่ธรรมชาติการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาล เช่น การผสมพันธุ์ รูปแบบการทำรัง หรือการย้ายถิ่นของชนิดพันธุ์ รูปแบบสภาพอากาศ ฯลฯ ช่วงเวลาของการสำรวจจะส่งผลกระทบต่อความถูกต้องของข้อมูลที่รวบรวม แหล่งมรดกทางวัฒนธรรมอาจได้รับผลกระทบจากแนวโน้มที่เกิดขึ้นตามฤดูกาล เช่น วัฏจักรการเกษตร เทศกาล หรือการท่องเที่ยว จึงควรมีการสำรวจบันทึกข้อมูลในช่วงเวลาที่เหมาะสม

6.6.3 การทำความเข้าใจกฎหมายและระบบการจัดการ

คุณค่า และ **องค์ประกอบ** ของแหล่งมรดกโลกได้รับการคุ้มครองโดยข้อกำหนดบัญญัติทางกฎหมาย นโยบาย และมาตรฐาน และระบบการจัดการแหล่งมรดก ตามหลักการแล้วระบบเหล่านี้เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมด้วย การวิเคราะห์นโยบายเกี่ยวกับมรดก และระบบการบริหารและการจัดการแหล่งที่มีอยู่เป็นการสร้างความชัดเจนให้กับบริบทของแผนงานใหม่ที่ถูกเสนอ ทำให้สามารถพัฒนาผลลัพธ์ของการประเมินผลกระทบได้อย่างมาก การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานควรตรวจสอบความสอดคล้องของแผนงานที่ถูกเสนอกับนโยบายที่มีอยู่เดิม **แผนงานที่ถูกเสนอ**จะต้องสอดคล้องกับกฎหมาย และแผนที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ การประเมินผลกระทบควรอธิบายได้ว่าแผนงานที่ถูกเสนอสอดคล้องกับกฎหมาย และแผนที่เกี่ยวข้องหรือไม่ และอธิบายเหตุผลในกรณีที่ไม่เกิดความสอดคล้องดังกล่าว

บริบทของนโยบายสามารถรวบรวมผ่านการศึกษานโยบายระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น และแผนการใช้ที่ดินที่เกี่ยวข้องกับ**แหล่งมรดก**และองค์ประกอบที่สนับสนุน OUV ของแหล่งมรดกโลก รายงานภารกิจที่ปรึกษาหรือการติดตามตรวจสอบเชิงรับ (Reactive Monitoring) การประเมินผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับแหล่งมรดกโลก และ SEAs ที่จัดทำขึ้นสำหรับแผนและนโยบายที่เป็นบริบทของแผนงานที่ถูกเสนอควรได้รับการศึกษาด้วยเช่นกัน เพื่อช่วยในการระบุและคัดเลือกทางเลือกระดับกลยุทธ์และความเหมาะสมของทางเลือกดังกล่าว มาตรการ**ลดผลกระทบ**ที่อาจเกิดขึ้น เหตุผลประกอบการตัดสินใจอนุญาตหรือปฏิเสธแผนงานก่อนหน้า และผลกระทบสะสมที่อาจรุนแรงขึ้นหรือลดลงจากแผนงานที่ถูกเสนอ

ในแต่ละประเทศจะมีรูปแบบการบริหารและการจัดการมรดกจะที่แตกต่างกันและบางครั้งอาจแตกต่างกันระหว่างแหล่งด้วย ซึ่งเป็นผลพวงจากความหลากหลายของกรอบกฎหมายและองค์กร ที่มีการดำเนินงานในหลายระดับทั้งระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ และการดำเนินการกับทรัพยากรที่หลากหลาย (IUCN, 2013a) ความรับผิดชอบต่อส่วนประกอบของแหล่งมรดกโลกเพียงแหล่งเดียวอาจตกอยู่กับหน่วยงานของรัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรของกลุ่มกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิม หรือภาคเอกชน องค์กรหรือบุคคลดังกล่าวอาจมีบทบาทในการจัดการแหล่งมรดกโดยตรงหรือควบคุม ผู้ดูแลจัดการอื่นผ่านการออกและบังคับใช้กฎหมาย

การวิเคราะห์ระบบการจัดการของ “แหล่งมรดกโลก” สามารถทำได้โดยการวิเคราะห์เอกสารที่จัดทำเพื่อวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลก ได้แก่ เอกสารการเสนอขอรับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก มติของคณะกรรมการ รายงานสถานภาพของการอนุรักษ์ รายงานการปฏิบัติการกิจ และการรายงานประจำปี มีคู่มือคำแนะนำจำนวนมากที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ดังกล่าว อาทิเช่น “Enhancing Our Heritage” (UNESCO, 2008) และเนื้อหาส่วนที่ 4 ของ “Managing Cultural World Heritage” (UNESCO, 2013) การวิเคราะห์ดังกล่าวควรระบุประเด็นดังนี้

- ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ชุมชนท้องถิ่นและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ควรมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผลกระทบ (ตอนที่ 6.2) เพื่อให้มั่นใจว่าการตัดสินใจจะขึ้นอยู่กับความเห็นส่วนใหญ่ และความเข้าใจที่มากขึ้นเกี่ยวกับแหล่งมรดกโลก
- นโยบายและแผนที่มียุทธศาสตร์ส่งผลต่อแผนงานที่ถูกเสนอ และการคุ้มครองแหล่ง สิ่งนี้สามารถนำไปสู่คำแนะนำที่สอดคล้องกับกระบวนการทางกฎหมายและขีดความสามารถในการดำเนินงานได้ดีขึ้น และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- แผนงานที่ถูกเสนอนั้นสอดคล้องกับนโยบายและแผนที่มียุทธศาสตร์หรือไม่
- จุดแข็งและจุดอ่อนของระบบการจัดการที่อาจนำไปสู่การเพิ่มของผลกระทบเชิงบวกและการลดผลกระทบเชิงลบที่มีต่อมรดกโลก การตระหนักถึงสิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่คำแนะนำและช่วยให้บรรลุผลลัพธ์ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถระบุการปรับปรุงเชิงรุกสำหรับระบบการจัดการซึ่งสามารถลดภัยคุกคามจากข้อเสนอในอนาคต
- กลไกการจัดการที่อาจช่วยให้การดำเนินการตามข้อเสนอแนะของรายงานการประเมินผลกระทบประสบความสำเร็จ และการติดตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นตามมา

6.7 แผนงานที่ถูกเสนอและทางเลือกอื่น

6.7.1 การทำความเข้าใจแผนงานที่ถูกเสนอ

แม้ว่าแผนงานที่ถูกเสนอจะได้รับการศึกษาเบื้องต้นในขั้นตอนการคัดกรอง (ตอนที่ 6.4) และการกำหนดขอบเขต (ตอนที่ 6.5) แต่รายงานการประเมินผลกระทบจำเป็นต้องใช้ข้อมูลที่ละเอียดกว่านั้นมาก ปริมาณข้อมูลควรสอดคล้องกับสัดส่วนและขนาดของ แผนงานที่ถูกเสนอ ควรพิจารณาทุกขั้นตอนของวงจรการดำเนินงานของแผนงานที่ถูกเสนอ (รูปที่ 6.5) เพื่อทำความเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้น (ทั้งทางตรงและทางอ้อม) อย่างละเอียดแม่นยำว่าจะเกิดขึ้นได้อย่างไร และเมื่อใด นอกจากนี้ การทำความเข้าใจถึงอำนวยความสะดวกหรือโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องซึ่งจำเป็นต่อการสนับสนุนแผนงานที่ถูกเสนอ อาทิเช่น การสร้างถนนทางเข้าหรือการติดตั้งสายส่งไฟฟ้า ถือเป็นสิ่งสำคัญและจะต้องมีการประเมินปัจจัยดังกล่าวด้วย

รูปที่ 6.5 แสดงขั้นตอนในวงจรการดำเนินงานของแผนงานที่ถูกเสนอ การประเมินผลกระทบควรพิจารณาตลอดกระบวนการของแผนงานที่ถูกเสนอ เนื่องจากผลกระทบต่อคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลอาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา

ตำแหน่งที่แม่นยำขององค์ประกอบทั้งหมดของแผนงานที่ถูกเสนอจำเป็นต้องได้รับการศึกษา และแสดงไว้บนแผนที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์ขององค์ประกอบกับแหล่งมรดกโลก (เช่น ภายในแหล่ง ภายในพื้นที่กันชน พื้นที่ต้นน้ำของแหล่งมรดก ฯลฯ) และส่วนประกอบทั้งหมดของแหล่ง กล้องข้อความที่ 6.3 แสดงรายการตรวจสอบรายละเอียดโครงการ ทั้งนี้ อาจจำเป็นต้องมีการจัดทำเอกสารเพิ่มเติมโดยผู้เชี่ยวชาญ (เช่น photomontage) เพื่อทำความเข้าใจแผนงานที่ถูกเสนอในส่วนที่อาจส่งผลกระทบต่อ OUV

กล่องข้อความที่ 6.3 รายการตรวจสอบแผนงานที่ถูกเสนอ

แม้ข้อมูลที่จำเป็นในการทำความเข้าใจแผนงานที่ถูกเสนอจะมีความหลากหลายแต่โดยทั่วไปจะประกอบด้วยข้อมูลต่อไปนี้:

- ความจำเป็นของแผนงานที่ถูกเสนอและวัตถุประสงค์
- ทางเลือกอื่นๆ ที่พิจารณา รวมถึง “ไม่มีโครงการ”
- คำอธิบายของแผนงานที่ถูกเสนอ (รวมถึงวิธีการสร้างและดำเนินการที่เหมาะสม)
- ที่ตั้งและเส้นทางของแผนงานที่ถูกเสนอ (บนแผนที่)
- ประเภทและระยะเวลาของแผนงานที่ถูกเสนอ
- คำอธิบายลักษณะทางกายภาพของแผนงานที่ถูกเสนอ (สำหรับทุกช่วงของวงจรการดำเนินงาน)
- การวางแผนและการออกแบบส่วนประกอบทั้งหมดของโครงการ (รวมถึงแบบก่อสร้าง การแสดงภาพประกอบ ฯลฯ)
- ลักษณะและปริมาณของทรัพยากรธรรมชาติที่จำเป็นในทุกขั้นตอนของโครงการ
- แหล่งที่มาและปริมาณของสารตกค้าง การปล่อยมลพิษ และสิ่งรบกวนอื่นๆ ในทุกระยะของโครงการ
- ประเด็นด้านความปลอดภัยและการรักษาความปลอดภัย
- การเข้าถึงและการขนส่งที่จำเป็น
- งานที่เกี่ยวข้อง เช่น โครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน ขยะ น้ำ
- นโยบายหรือโครงการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของโครงการ

พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการจะเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะของแผนงานที่ถูกเสนอ และ**สภาพแวดล้อม**ที่จะดำเนินการ พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบอาจเป็นบริเวณที่จะได้รับผลกระทบจากเสียง ฝุ่นละออง หรือมลพิษทางอากาศจากการก่อสร้าง การดำเนินงาน หรือการยกเลิกแผนงานที่ถูกเสนอ หรืออาจครอบคลุมเป็นวงกว้างมากกว่านั้น (รูปที่ 5.1) ตัวอย่างเช่น หากแผนงานที่ถูกเสนอส่งผลกระทบต่อระดับน้ำในแม่น้ำ พื้นที่ที่ได้รับมียุทธพลอาจขยายไปถึงลุ่มน้ำทั้งหมด ทั้งนี้ ควรทบทวนขนาดของพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบหลังการระบุและทำความเข้าใจผลกระทบแล้ว (ตอนที่ 6.8)

6.7.2 ทางเลือกอื่นนอกเหนือจากแผนงานที่ถูกเสนอ

การระบุทางเลือกอื่นสำหรับ**แผนงานที่ถูกเสนอ**ตั้งแต่ระยะเริ่มต้นของกระบวนการ ทำให้สามารถพิจารณาทางเลือกทั้งหมดได้ในช่วงที่ยังมียุทธพลต่อการตัดสินใจในวางแผน และอาจจะหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบได้โดยสิ้นเชิงโดยการไม่ดำเนินการตามแผนงานที่ถูกเสนอ การสำรวจทางเลือกอื่นอาจนำไปสู่การแก้ไขหรือละทิ้งแผนงานที่ถูกเสนอได้

ทางเลือกอื่นๆ สามารถพิจารณาได้ในสามขั้นตอน ดังนี้

1) การระบุทางเลือกที่เหมาะสม สามารถระบุและพิจารณาความเหมาะสมของทางเลือกอื่นได้หลายประเภท โดยทางเลือกที่อยู่ใน “ลำดับขั้นทางเลือก” ที่สูงกว่า (รูปที่ 6.6) จะมีโอกาสสร้างความยั่งยืนได้อย่างแท้จริงและลดผลกระทบเชิงลบได้มากกว่า ทางเลือกเชิงกลยุทธ์มักจะมุ่งเน้นคำถามว่า “ทำไม” (เหตุใดจึงมีการเสนอแผนงาน? การ ‘ไม่มีโครงการ’ ดีกว่าหรือไม่?) “อะไร” (แผนงานใดที่จำเป็น?) และ “ที่ไหน” (แผนงานควรดำเนินการบริเวณใดโดยสังเขป?) ส่วนทางเลือกในระดับโครงการที่ความละเอียดมากกว่ามักจะมุ่งเน้นไปคำถามที่ว่า “ที่ไหน” (แต่ละองค์ประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอควรตั้งอยู่ที่ใด?) และ “อย่างไร” (การจัดการโครงการและระยะเวลา) ทางเลือกทั้งหมดควรมุ่งเน้นเป้าหมายในการหลีกเลี่ยงผลกระทบต่อ OUV และต้องมีความเป็นไปได้ทางเทคนิคและเชิงเศรษฐกิจ **ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์** ชุมชนท้องถิ่น และ**ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น** รวมถึงหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมและแหล่ง ควรได้รับคำปรึกษาในขั้นตอนดังกล่าวเนื่องจากอาจมีการเสนอทางเลือกอื่นที่**เจ้าของโครงการ**ไม่ได้คำนึงถึง ในกรณีที่ทางเลือกอื่นไม่สมเหตุสมผล (เช่น ด้วยเหตุผลทางเทคนิคหรือทางการเงิน) สามารถตัดทางเลือกเหล่านั้นออกไปได้ตั้งแต่แรกเริ่ม และเพื่อความโปร่งใสควรมีการบันทึกทางเลือกดังกล่าวไว้ในเอกสารพร้อมคำอธิบายถึงสาเหตุของการตัดทางเลือกเหล่านั้น

- 2) การประเมินและเปรียบเทียบทางเลือก ควรได้รับการประเมินและเปรียบเทียบผลกระทบของทางเลือกที่เหมาะสมโดยใช้เทคนิคและความเข้มงวดที่เทียบเท่ากับแผนงานที่ถูกเสนอ (ดูตอนที่ 6.8)
- 3) อธิบายการเลือกทางเลือกอื่นที่แนะนำ ควรระบุเหตุผลที่ชัดเจนในการแนะนำทางเลือกอื่น ซึ่งควรรวมถึงความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม สังคม และเศรษฐกิจ ตลอดจนต้นทุน ความเป็นไปได้ทางเทคนิค การยอมรับในท้องถิ่น เป็นต้น

1

มีความจำเป็นหรือไม่?

ความจำเป็นหรือความต้องการ: สามารถตอบสนองความจำเป็นหรือความต้องการได้โดยไม่ต้องมีแผนงานที่ถูกเสนอหรือไม่?

สามารถติดตั้งงานดาวเทียมในอาคารที่มีอยู่แล้ว แทนที่จะสร้างหอคอยใหม่ในพื้นที่ประวัติศาสตร์ที่สำคัญได้หรือไม่? ถนนผ่านแหล่งจำเป็นต้องปรับปรุงหรือต้องปรับแนวทางการใช้ถนน?

2

ควรทำอย่างไร?

วิธีการหรือกระบวนการ: มีเทคโนโลยีหรือวิธีการอื่นที่ตอบสนองความต้องการโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อมหรือทำลายน้อยกว่าหรือไม่?

สามารถเดินสายไฟฟ้าใหม่ลงใต้ดินหรือรวมและยึดติดกับตัวอาคาร แทนที่จะต้องใช้เสาและโครงสร้างพื้นฐานใหม่หรือไม่? สามารถแก้ไขความสูงของเสาไฟฟ้าใหม่ได้หรือไม่?

3

ควรเกิดที่ไหน?

สถานที่: มีสถานที่อื่นที่เหมาะสมสำหรับแผนงานที่ถูกเสนอมากกว่านี้หรือไม่?

พื้นที่ต้อนรับนักท่องเที่ยวใหม่สามารถตั้งอยู่นอกบริเวณจุดดึงดูดสายตาของโบราณสถานได้หรือไม่? สายส่งกำลังไฟฟ้าสามารถสร้างตามแนวถนนที่มีอยู่ได้หรือไม่?

4

จะเกิดเมื่อไหร่และเกิดในรูปแบบใด?

การดำเนินการ: แผนงานที่ถูกเสนอควรเกิดขึ้นในรูปแบบใด? เมื่อใด? และมีลำดับอย่างไร? มีรายละเอียดอะไรบ้างที่ต้องพิจารณา?

สามารถกำหนดเวลาของระยะการก่อสร้างให้หลีกเลี่ยงการรบกวนเทศกาลประจำปีหรือการอพยพของสายพันธุ์สิ่งมีชีวิตได้หรือไม่?

รูปที่ 6.6 แสดง ‘ลำดับชั้นทางเลือก’ (‘alternatives hierarchy’) ทางเลือกระดับสูงกว่าโดยทั่วไปมีศักยภาพมากกว่าในการลดผลกระทบเชิงลบและส่งเสริมความยั่งยืน

6.8 การระบุและการคาดการณ์ผลกระทบ

การระบุและคาดการณ์ผลกระทบเป็นขั้นตอนทางเทคนิคที่เป็นหัวใจของกระบวนการประเมินผลกระทบ ดังนั้นจึงต้องมีการปรึกษาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญจากหลากหลายสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง โดยอย่างน้อยที่สุดควรต้องมีการยืนยันผลการคาดการณ์และประเมินผลกระทบ - และมาตรการบรรเทาผลกระทบด้านลบที่มีนัยสำคัญ - ต่อ **หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมและมรดก** ทั้งนี้ **ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย**ควรมีส่วนร่วมในขั้นตอนดังกล่าวด้วย

6.8.1 การระบุผลกระทบ

การระบุผลกระทบเป็นการนำข้อมูลเกี่ยวกับ**องค์ประกอบของคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล**และ**คุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น** (ตอนที่ 6.6) มาพิจารณาร่วมกับแผนงานที่ถูกเสนอและทางเลือกอื่น (ตอนที่ 6.3 และตอนที่ 6.7) เพื่อตรวจสอบหาสิ่งที่เกิดขึ้นกับองค์ประกอบของแหล่งมรดกโลกหากนำแผนงานที่ถูกเสนอออกไปปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น รูปที่ 6.7 แสดงผลกระทบของเสียงที่เกิดจากแผนงานที่ถูกเสนอที่อาจส่งต่อนกที่กำลังทำรัง ผลกระทบคือปฏิสัมพันธ์ระหว่าง**แผนงานที่ถูกเสนอ** กับองค์ประกอบของแหล่งมรดกโลก และอาจอยู่ในรูปแบบเชิงลบหรือเชิงบวก - ทางชีวกายภาพ สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ สุขภาวะ ทัศนียภาพ เป็นต้น ควรพิจารณาผลกระทบที่เกี่ยวข้องทั้งหมดรวมถึงองค์ประกอบที่จับต้องไม่ได้ซึ่งสะท้อนให้เห็นในองค์ประกอบทางกายภาพของแหล่ง (รูปที่ 6.9)

รูปที่ 6.7 แสดงผลกระทบต่อองค์ประกอบที่ทำร้ายจากเสียงของแผนงานที่ถูกเสนอ ผลกระทบ คือ ปฏิสัมพันธ์ของแผนงานที่ถูกเสนอกับองค์ประกอบของแหล่งมรดกโลก ในตัวอย่างนี้ เสียงจากแผนงานที่ถูกเสนออาจส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบที่ทำร้าย ซึ่งเมื่อถูกรบกวนจะอพยพออกจากพื้นที่ ในกรณีนี้ทึนเป็นองค์ประกอบของแหล่งมรดกโลก สิ่งนี้จะนำไปสู่การสูญเสียคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล

รูปที่ 6.8 แสดงผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในเมืองประวัติศาสตร์ที่เกิดจากเสียง และการสั่นสะเทือนจากการดำเนินการแผนงานที่ถูกเสนอ ผลกระทบคือปฏิสัมพันธ์ของแผนงานที่ถูกเสนอกับองค์ประกอบของแหล่งมรดกโลก ในตัวอย่างนี้ การสั่นสะเทือนจากการดำเนินการตามแผนงานที่ถูกเสนออาจส่งผลกระทบต่ออาคารและทำให้ความมั่นคงของโครงสร้างลดลง ในกรณีที่อาคารเหล่านี้เป็นองค์ประกอบของแหล่งมรดกโลก สิ่งนี้จะนำไปสู่การสูญเสียคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล

รูปที่ 6.9 แสดงตัวอย่างองค์ประกอบของแหล่งมรดกโลกที่อาจได้รับผลกระทบ แผนงานที่ถูกเสนออาจส่งผลกระทบต่อคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลหลายประการของแหล่งมรดกโลก และการประเมินผลกระทบจะต้องพิจารณาผลกระทบที่เกี่ยวข้องทั้งหมดต่อสิ่งเหล่านี้

แผนงานที่ถูกเสนออาจส่งผลกระทบต่อ OUV ของแหล่งมรดกโลกและคุณค่าของมรดก/การอนุรักษ์อื่น และอาจมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นผลกระทบตามมาจากผลกระทบทางตรง (เช่น การจราจรที่มากขึ้น นำไปสู่มลพิษทางอากาศ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของมนุษย์หรือพืชพรรณ) ผลกระทบดังกล่าวจำเป็นต้องได้รับการระบุ และประเมินอย่างเป็นทางการ ผลกระทบของแผนงานที่ถูกเสนออาจรวมกับแผนงานในอดีต แผนปัจจุบันที่กำลังดำเนินการ หรือแผนในอนาคต และปัจจัยอื่น (อาทิเช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ) ที่อาจส่งผลกระทบต่อแหล่งมรดกโลกและก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ อาจเกิดการเปลี่ยนแปลงในหรือบริเวณใกล้เคียงแหล่งมรดกโลก ตั้งแต่ช่วงเวลาที่มีการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาเมื่อประเมินข้อเสนอใหม่ แผนงานที่ถูกเสนออาจก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่จะสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในอนาคต ด้วยเหตุนี้ สิ่งสำคัญคือต้องตระหนักถึงแผนงานและประเด็นแนวโน้มอื่นในอดีต ปัจจุบัน และอนาคต และพิจารณาประกอบกับแผนงานที่ถูกเสนอ เมื่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมีนัยสำคัญ รายงานการประเมินผลกระทบขั้นสุดท้ายจะต้องมีเนื้อหาส่วนที่แยกออกมาเพื่อระบุผลกระทบดังกล่าวโดยเฉพาะอย่างชัดเจน

กล่องข้อความที่ 6.4 ตัวอย่างของผลกระทบแบบต่างๆ

ตัวอย่างของผลกระทบโดยตรง รวมถึง:

- การรื้อถอน ดัดแปลง หรือต่อเติมอาคารประวัติศาสตร์
- การบุกรุกพื้นที่มรดกโลกโดยโครงการขยายถนนซึ่งนำไปสู่การสูญเสียที่อยู่อาศัย
- การพัฒนาศูนย์บริการนักท่องเที่ยวในส่วนของแหล่งมรดกโลกที่มีผลกระทบต่อการเข้าถึง การวางผังเมือง หรือการวางผังเชิงพื้นที่
- ระดับเสียงที่เพิ่มขึ้นอย่างมากในแหล่งมรดกโลกที่มีความสำคัญทางจิตวิญญาณหรือทางนิเวศวิทยา

ตัวอย่างของผลกระทบทางอ้อม รวมถึง:

- การเปลี่ยนแปลงของการไหลของน้ำตามธรรมชาติบริเวณพื้นที่ได้เชื่อมที่สร้างใหม่และส่งผลกระทบต่อ OUV ของแหล่งมรดกโลกที่ขึ้นอยู่กับรูปแบบการขึ้นลงของน้ำตามธรรมชาติ
- ถนนที่สร้างขึ้นเพื่อรองรับแผนงานที่ถูกเสนอ ซึ่งจะเพิ่มการเข้าถึงแหล่งมรดกโลก
- ความเสียหายจากน้ำท่วมต่อวัตถุที่เปราะบาง หรือที่ฝังศพโบราณเนื่องจากการปรับให้ผิวดินไม่สามารถดูดซับน้ำได้ ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางอุทกวิทยาในพื้นที่ด้านล่าง
- แผนการใช้ที่ดินนำไปสู่การเพิ่มจำนวนประชากรของเมืองประวัติศาสตร์อย่างมีนัยสำคัญ พร้อมกับแรงกดดันด้านสันหนาทที่เพิ่มขึ้นต่อแหล่งมรดกโลก

ตัวอย่างของผลกระทบสะสม รวมถึง:

- โครงการหลายโครงการนำไปสู่การสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ซึ่งท้ายที่สุดแล้วจะมีผลกระทบอย่างมากต่อสัตว์หายากที่อาศัยในพื้นที่
- โครงการอาคารเดี่ยวภายในพื้นที่สีเขียวในเมืองประวัติศาสตร์ที่มีพื้นที่สีเขียวกว้างขวาง สิ่งนี้อาจไม่ส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ อย่างไรก็ตาม เมื่อเวลาผ่านไป หากพื้นที่สีเขียวเหล่านี้จำนวนมากถูกเปลี่ยนเป็นอาคารผลกระทบสะสมต่อผังเมืองจะมีนัยสำคัญ
- การสร้างบ้านขึ้นใหม่ในเมืองประวัติศาสตร์ การสร้างบ้านเดี่ยวขึ้นใหม่เพียงหลังเดียวอาจไม่สำคัญ แต่ถ้ามีการสร้างใหม่จำนวนมาก ผลกระทบสะสมต่อความเป็นของแท้ดั้งเดิมและความครบถ้วนสมบูรณ์ของแหล่งมรดกอาจมีนัยสำคัญ

สิ่งสำคัญคือต้องตระหนักอยู่เสมอเมื่อระบุผลกระทบต่อ OUV คือแหล่งมรดกโลกมีความเชื่อมโยงกันกับพื้นที่กันชน และบริบทโดยรอบ และไม่สามารถพิจารณาแยกกันได้ จำเป็นต้องมีการระบุและประเมินผลกระทบทั้งทางตรง ทางอ้อม และผลกระทบสะสมที่เกิดขึ้นในพื้นที่ที่ได้รับอิทธิพลทั้งหมดของแผนงานที่ถูกเสนอเพื่อหาผลกระทบที่มีต่อแหล่งมรดกโลก

ผลกระทบอาจเกิดขึ้นได้ ในทุกขั้นตอนของแผนงานที่ถูกเสนอ ดังนั้นจำเป็นต้องพิจารณาวจรของการดำเนินงานทั้งหมด (รูปที่ 6.5) ตัวอย่างเช่น ช่วงการก่อสร้างอาจเกี่ยวข้องกับจำนวนยานพาหนะบรรทุกสิ่งของที่มีน้ำหนักมากจำนวนหนึ่ง ในขณะที่ระหว่างการดำเนินงานอาจเกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ของรถยนต์จำนวนมาก รายงานการประเมินผลกระทบจำนวนมากมักมีบทหรือส่วนที่แยกต่างหากเพื่ออธิบายถึงผลกระทบจากการก่อสร้างนี้

แม้ว่า การให้ความเห็นโดยผู้เชี่ยวชาญจะสามารถนำมาใช้เพื่อระบุผลกระทบของแผนงานที่ถูกเสนอได้ แต่มีเครื่องมืออีกหลายชนิดที่สามารถช่วยรับรองว่าประเด็นทั้งหมดจะได้รับการพิจารณาอย่างเป็นระบบมากขึ้น เครื่องมือเหล่านี้รวมถึง

- **แผนที่แบบซ้อนทับ (overlay maps):** การใช้รหัสสีแสดงขอบเขตทางกายภาพของงานที่ถูกเสนอ และพื้นที่แสดงองค์ประกอบที่มีความละเอียดอ่อน (เช่น พื้นที่กันชนรอบๆ ลำธาร)
- **รายการตรวจสอบ (checklist):** สำหรับโครงการบางประเภท มีรายการตรวจสอบที่สามารถใช้เพื่อระบุหาผลกระทบที่มีโอกาสเกิดขึ้น เช่น พื้นที่ติดตั้งกังหันลม (UNDP Serbia, 2010) หรือโครงการชลประทานและการระบายน้ำ (ICID, 1993) สิ่งเหล่านี้อาจต้องปรับให้เข้ากับกิจกรรมและสถานที่ที่เสนอ
- **เมทริกซ์ (matrix):** สามารถสร้างเมทริกซ์ที่วางองค์ประกอบของมรดกโลกไว้ตามแกนหนึ่งและองค์ประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอไว้อีกแกนหนึ่งเพื่อแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างสองแกน (ดูเครื่องมือ 2)
- **แผนภาพเครือข่าย:** แผนภาพดังกล่าวแสดงถึงความเชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อองค์ประกอบของแหล่งมรดกโลก

6.8.2 การคาดการณ์ผลกระทบ

เมื่อระบุผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแล้ว จะสามารถคาดการณ์ขนาด และลักษณะของผลกระทบดังกล่าวได้ การคาดการณ์ผลกระทบควรเปรียบเทียบสภาพของ**แหล่งมรดกโลก**จากข้อมูลพื้นฐาน (ตอนที่ 6.6) กับสถานะการณ์ในกรณีที่ปฏิบัติตาม**แผนงานที่ถูกเสนอ** และกระบวนการเปรียบเทียบดังกล่าวควรนำไปใช้กับทางเลือกอื่นที่แนะนำ และ**แผนงานที่ถูกเสนอ** กระบวนการนี้ถือเป็นขั้นตอนทางเทคนิคและข้อสรุปการคาดการณ์ที่เกิดขึ้นควรมีเหตุผลสนับสนุนที่รัดกุม

การคาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอาจมีคุณลักษณะของผลกระทบที่หลากหลาย (ตาราง 6.2) ในบางกรณีอาจสามารถที่จะคาดการณ์ปริมาณผลกระทบ (เช่น แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงต่อจำนวนประชากรของสายพันธุ์ที่อ่อนไหว หรือจำนวน/พื้นที่ของโครงสร้างทางประวัติศาสตร์ที่ต้องเปลี่ยนแปลง) แต่ในกรณีอื่นคำอธิบายเชิงบรรยายอาจเป็นทางเลือกเดียวที่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นกรณีใดก็ตามคำอธิบายของผลกระทบควรแม่นยำที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ควรมีการอธิบายสมมติฐานที่ใช้ในการคาดการณ์ให้ชัดเจนและควรอธิบายถึงความไม่แน่นอนของการคาดการณ์ไว้ด้วย

ตารางที่ 6.2 ลักษณะของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นและคำถามที่เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลกระทบ

ลักษณะของผลกระทบ	คำถามที่ใช้	ตัวอย่าง
ความรุนแรง	จะเกิดการเปลี่ยนแปลงอะไรขึ้นบ้าง?	การประมาณที่วัดค่าได้ เช่น จำนวนอาคารที่เสียหาย ความเข้มข้นของมลพิษ
ประเภท	ผลกระทบเป็นบวกหรือลบ?	บวก ลบ เป็นกลาง
ขอบเขต	ผลกระทบจะเกิดขึ้นในพื้นที่ใดบ้าง?	การประมาณที่วัดค่าได้ เช่น ขนาดพื้นที่ที่อยู่อาศัยที่หายไป
ระยะเวลา	ผลกระทบจะคงอยู่นานแค่ไหน?	ระยะสั้น (วัน/สัปดาห์) ระยะยาว (ปี/ทศวรรษ) ถาวร
ความถี่	ผลกระทบนี้จะเกิดขึ้นบ่อยแค่ไหน?	ครั้งเดียว, เป็นระยะ ๆ แต่ไม่บ่อยนัก, เป็นระยะ ๆ บ่อยครั้ง, ต่อเนื่อง
การย้อนกลับของผลกระทบ	ผลกระทบนี้สามารถย้อนกลับได้หรือไม่? ถ้าได้ ง่ายแค่ไหน?	ย้อนกลับได้ตามธรรมชาติ ย้อนกลับได้โดยการแทรกแซงของมนุษย์ ย้อนกลับง่ายหรือยาก ย้อนกลับไม่ได้
ความน่าจะเป็น	มีโอกาสมากน้อยเพียงใดที่ผลกระทบนี้จะเกิดขึ้น?	สามารถกำหนดเป็นหมวดหมู่ได้ เช่น ‘เป็นไปได้’, ‘น่าจะ’, ‘แน่นอน’

เครื่องมือที่ 3 ให้แนวทางโครงสร้างการคาดการณ์ผลกระทบ โดยคำนึงถึงลักษณะเฉพาะในตาราง 6.2 แม้ว่าความไม่แน่นอนบางอย่างจะเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ แต่การคาดการณ์ควรยึดหลักที่มั่นคงและโปร่งใสที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้เพื่อประกอบการตัดสินใจ เทคนิคการคาดการณ์ผลกระทบรวมถึง

- **การวิเคราะห์เชิงปริมาณ:** การคำนวณผลกระทบโดยใช้ข้อมูลพื้นฐานและความเข้าใจในแผนงานที่ถูกเสนอ แบบจำลองสามารถถูกนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์ที่ซับซ้อน รวมถึงผลกระทบทางอ้อมและผลกระทบสะสม
- **การให้ความเห็นโดยผู้เชี่ยวชาญ:** ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์สามารถทำการประมาณการเชิงคุณภาพ โดยพิจารณาจากโครงการที่มีความคล้ายกันแหล่งมรดกที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ภูมิศาสตร์เดียวกัน
- **กรณีศึกษา:** การศึกษาโครงการอื่นที่คล้ายคลึงกันหรือการวิจัยทางวิทยาศาสตร์ที่เกิดขึ้นในบริบทที่คล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากมีข้อมูลการติดตามตรวจสอบที่สามารถนำมาศึกษาได้

การคาดการณ์ผลกระทบในเชิงปริมาณสามารถช่วยให้เปรียบเทียบระหว่างสถานการณ์ในอนาคตที่อาจเกิดขึ้นในกรณีที่ปฏิบัติและไม่ปฏิบัติตามแผนงานที่ถูกเสนอ และเปรียบเทียบระหว่างผลกระทบของแผนงานที่ถูกเสนอกับทางเลือกอื่นได้อย่างชัดเจน อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่กระบวนการดังกล่าวทำได้ยาก สามารถดำเนินการประเมินผลกระทบได้โดยใช้วิธีการอื่น เช่น การจัดหมวดหมู่ผลกระทบเป็น “สูง” “ปานกลาง” และ “ต่ำ” หากเกิดความไม่แน่นอนสูง การคาดการณ์สถานะการณ์ในอนาคตในกรณีที่ดีที่สุดและเลวร้ายที่สุดก็อาจเป็นประโยชน์ ควรอธิบายวิธีการและคำจำกัดความของหมวดหมู่ดังกล่าวที่นำมาใช้ไว้อย่างชัดเจนในรายงานขั้นสุดท้าย (ตอนที่ 6.11)

การประเมินผลกระทบ มีเป้าหมายเพื่อช่วยปกป้อง**สิ่งแวดล้อม**ทางธรรมชาติ และวัฒนธรรม จึงให้ความสำคัญกับผลกระทบเชิงลบเป็นพิเศษ อย่างไรก็ตาม ผลกระทบสามารถเป็นไปในเชิงบวกได้เช่นกัน และควรมีการระบุและคาดการณ์ผลกระทบเชิงบวก เพื่อให้เกิดความเข้าใจประเด็นต่อไปนี้อีกขึ้น

- แผนงานที่ถูกเสนอและทางเลือกอื่นๆ จะบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายโครงการที่ระบุไว้มากน้อยเพียงใด
- ใครได้ประโยชน์ (หรือไม่ได้ประโยชน์) จากผลกระทบเชิงบวก
- ผลกระทบเชิงบวกจะสนับสนุนพันธกรณีของรัฐบาลในการปกป้องและอนุรักษ์มรดกโลกได้อย่างไร
- มรดกโลกจะมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างไร
- **แผนงาน**ดังกล่าวจะสนับสนุนการเตรียมความพร้อมและความยืดหยุ่นต่อความเสี่ยงจากภัยพิบัติได้อย่างไร

6.9 การประเมินผลกระทบ

การประเมิน**ผลกระทบ**จะตัดสินว่าผลกระทบที่คาดการณ์ไว้ของ**แผนงานที่ถูกเสนอ**มีนัยสำคัญหรือไม่โดยพิจารณาจากลักษณะเฉพาะของผลกระทบที่คาดการณ์ไว้ (ตอนที่ 6.8) ผลกระทบด้านลบที่มีนัยสำคัญต่อ**แหล่ง**ในวงกว้างมักจะเป็นสิ่งที่ไม่สามารถยอมรับได้ และผลกระทบด้านลบที่มีนัยสำคัญต่อ OUV ของแหล่งมรดกโลกจะเป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้เสมอเนื่องจากขั้นตอนนี้นำไปสู่คำแนะนำที่จะจัดทำเป็นรายงาน**การประเมินผลกระทบ**ขั้นสุดท้ายโดยตรง (ตอนที่ 6.11)

การประเมินในขั้นตอนนี้จึงจำเป็นต้องมีความโปร่งใสและเข้มงวด เครื่องมือที่ 3 สามารถใช้สำหรับการประเมินผลกระทบได้เช่นกัน

แม้ว่าการประเมินผลกระทบจะอ้างอิงจากแต่ละ**องค์ประกอบ**ที่สื่อถึง OUV ของแหล่งมรดกโลก แต่ผลกระทบโดยรวมของแผนงานที่ถูกเสนอต่อ OUV ก็จำเป็นต้องได้รับการประเมินด้วยเช่นกัน หากพิจารณาตามคำนิยาม แหล่งมรดกโลกถือเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อนและมีความสำคัญในระดับนานาชาติดังนั้นการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยจึงอาจส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญ ในกรณีที่ขาดความชัดเจนเป็นอย่างมาก (ตัวอย่างเช่น ข้อมูลหรือเทคโนโลยีที่มีไม่เพียงพอต่อการคาดการณ์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับ OUV ความไม่แน่นอนว่าผลกระทบที่มีนัยสำคัญต่อแผนงานที่ถูกเสนอจะเกิดขึ้นหรือไม่ หรือประสิทธิภาพของมาตรการลดผลกระทบที่เสนอ) การประเมินผลกระทบควรดำเนินการตาม**หลักการระวังไว้ก่อน** กล่าวคือควรระบุทางเลือกอื่น หรือ**มาตรการลดผลกระทบ**ที่เหมาะสมเพื่อรับรองว่ามรดกโลกจะไม่ตกอยู่ในความเสี่ยง ซึ่งในบางครั้งอาจหมายถึงการตัดสินใจที่จะไม่ดำเนินการตามแผนงานที่ถูกเสนอ

การประเมินควรได้ข้อสรุปที่ชัดเจนว่าสามารถยอมรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากแผนงานที่ถูกเสนอต่อ OUV ในภาพรวมได้หรือไม่ หากแผนงานที่ถูกเสนอจะส่งผลกระทบในทางลบต่อ OUV รายงานควรให้ข้อสรุปหนึ่งในสามข้อต่อไปนี้

- จะมีผลกระทบเชิงลบเพียงเล็กน้อยและไม่เป็นปัญหา
- ผลกระทบเชิงลบมีนัยสำคัญ แต่ด้วยมาตรการหลีกเลี่ยงและบรรเทาผลกระทบ จะสามารถจัดหรือลดขนาดของผลกระทบเชิงลบลงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้
- ผลกระทบเชิงลบมีนัยสำคัญและไม่สามารถหลีกเลี่ยงหรือบรรเทาได้ ดังนั้น จึงไม่ควรดำเนินการตามแผนงานที่ถูกเสนอ

หากแผนงานที่ถูกเสนอจะมีผลกระทบเชิงบวกต่อ OUV รายงานควรให้ข้อสรุปหนึ่งในสามประการ ดังนี้

- ผลกระทบเชิงบวกเป็นประโยชน์ต่อแหล่งมรดกโลกและไม่เป็นปัญหา
- สามารถสร้างผลกระทบเชิงบวกได้ด้วยการเลือกทางเลือกอื่นของโครงการหรือปรับปรุงการออกแบบโครงการ
- ผลกระทบเชิงบวกไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของแผนงานที่ถูกเสนอ (เช่น การป้องกันน้ำท่วมจะไม่มีประสิทธิภาพพอจะรับมือเหตุการณ์น้ำท่วมที่คาดการณ์ไว้) ดังนั้นแผนงานที่ถูกเสนอ (หรือมิติต่างกล่าวของแผนงานที่ถูกเสนอ) จึงไม่ควรดำเนินการ

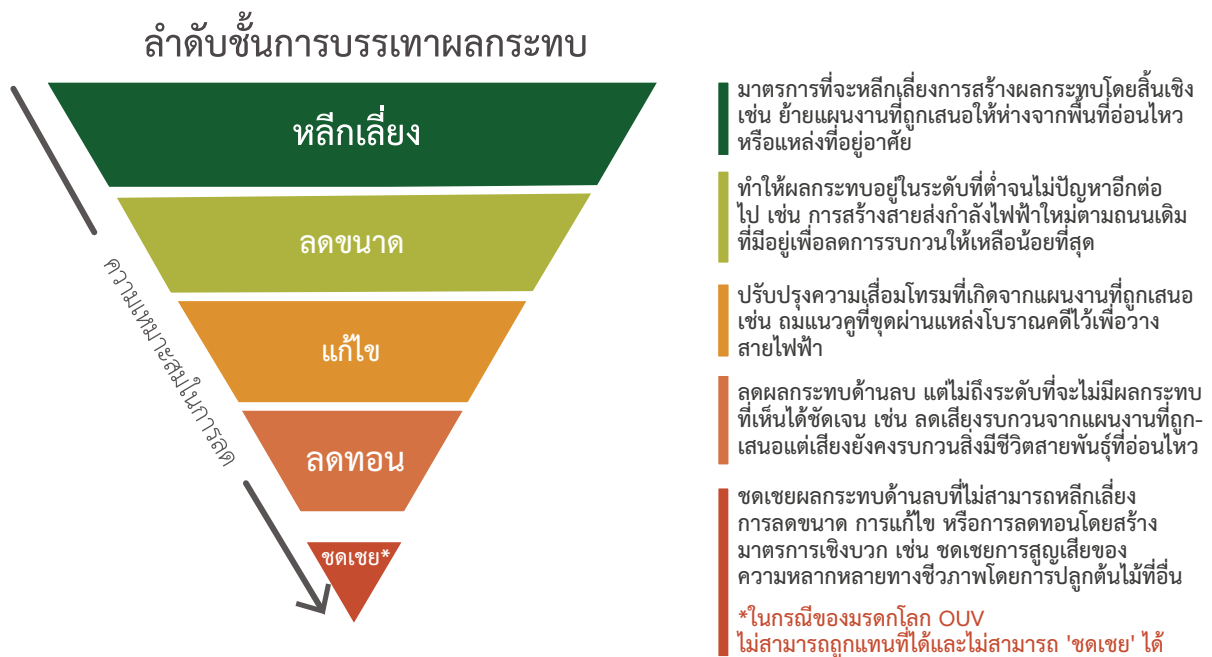
ทั้งนี้ ข้อสรุปควรระบุผลกระทบทั้งด้านบวกและด้านลบ แต่ทั้งสองส่วนไม่มีผลหักล้างระหว่างกัน การวิเคราะห์จะต้องแสดงให้เห็นถึงความซับซ้อนของแผนงานที่ถูกเสนออย่างไม่ปิดบัง แม้คาดว่าโครงการจะสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นแต่ก็ไม่สามารถชดเชยผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้นต่อแหล่งมรดกโลกได้

6.10 การบรรเทาผลกระทบและการเพิ่มประสิทธิภาพ

6.10.1 บรรเทาผลกระทบด้านลบ

อาจไม่จำเป็นต้องมีการบรรเทาผลกระทบในกรณีที่ผลกระทบไม่มีนัยสำคัญ แต่ในกรณีอื่นควรพิจารณา**มาตรการบรรเทาผลกระทบเพื่อหลีกเลี่ยงหรือลดผลกระทบเชิงลบ** (ตอนที่ 6.3) และจำเป็นต้องมีการประเมินแผนงานที่ถูกเสนอที่ได้รับการแก้ไขกับมาตรการลดผลกระทบอีกครั้ง (ตอนที่ 6.8) ทำให้การประเมินผลกระทบเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเป็นวัฏจักรที่มีการคาดการณ์ขั้นสุดท้ายซึ่งรวมมาตรการลดผลกระทบที่ถูกลงแผนเอาไว้ด้วย

“ลำดับขั้นของการลดผลกระทบ” มักถูกนำมาใช้ในการประเมินผลกระทบโดยเริ่มตั้งแต่ขั้นของ “การหลีกเลี่ยง” ไปยัง “ลดขนาด” “แก้ไข” และ “ลดทอน” จนถึง “ชดเชย” (รูปที่ 6.10) อย่างไรก็ตาม ในกรณีของมรดกโลก ไม่มีอะไรที่จะมาทดแทนหรือ “ชดเชย” OUV ได้ ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดสำหรับแหล่งมรดกโลกคือการหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบโดยสิ้นเชิง ซึ่งรวมถึงการยกเลิกหรือการย้ายแผนงานที่ถูกเสนอออกจากแหล่งมรดกโลก อย่างไรก็ตาม ผลลัพธ์ดังกล่าวอาจรวมถึงการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ที่นำไปสู่การคิด และการออกแบบแผนงานที่ถูกเสนอใหม่อีกครั้ง หรือการระบุมาตรการที่หลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบ ในบางกรณีที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบได้ทั้งหมด ควรมีการลดผลกระทบดังกล่าวให้อยู่ในระดับที่สามารถยอมรับได้และไม่ก่อให้เกิดปัญหาต่อมรดกโลก โดยใช้วิธีการลดขนาด ระยะเวลา ขอบเขต ฯลฯ ของผลกระทบ

รูปที่ 6.10 ลำดับขั้นการบรรเทาผลกระทบ

กล่องข้อความที่ 6.5 ตัวอย่างการหลีกเลี่ยงและลดผลกระทบเชิงลบ

ตัวอย่างของการหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบ ได้แก่

- ไม่ดำเนินการตามข้อเสนอ
- การเลือกที่ตั้งหรือเส้นทางอื่นที่อยู่ห่างจากแหล่งมรดกโลก
- รักษาพื้นที่กันชนระหว่าง (บางส่วนของ) แผนงานที่ถูกเสนอกับองค์ประกอบ
- กำจัดองค์ประกอบที่เป็นปัญหาของแผนงานที่ถูกเสนอ

ตัวอย่างของการลดผลกระทบด้านลบ ได้แก่:

- ลดขนาดของแผนงานที่เสนอ
- การเลือกสถานที่หรือเส้นทางอื่น
- ลดเสียงหรือการสั่นสะเทือนจากแผนงานที่เสนอให้อยู่ในระดับที่ไม่ก่อให้เกิดการรบกวน
- การออกแบบองค์ประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอใหม่
- การใช้เทคโนโลยีต่างๆ

เมื่อมีการระบุมาตรการบรรเทาผลกระทบแล้ว สิ่งสำคัญคือต้องรวมมาตรการเหล่านั้นไว้ในแผนงานที่ถูกเสนอฉบับแก้ไข และควรได้รับการประเมินอีกครั้ง ผลกระทบด้านลบใดๆ ที่หลงเหลืออยู่ – ผลกระทบที่ยังคงส่งผลกระทบต่อ**แหล่งมรดกโลก**แม้ว่าจะมีการบรรเทาผลกระทบแล้วก็ตาม – จำเป็นต้องได้รับการแก้ไข อาจจำเป็นต้องมีมาตรการบรรเทาผลกระทบเพิ่มเติม และหากไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบที่มีนัยสำคัญต่อ OUV ได้ รายงานการประเมินผลกระทบควรแนะนำไม่ให้มีการดำเนินการตามแผนงานที่ถูกเสนอ

6.10.2 การสร้าง/การเพิ่มผลกระทบเชิงบวก

ในขณะที่การหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบเป็นหัวใจสำคัญของการประเมินผลกระทบ แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (best practice) ในการประเมินผลกระทบเน้นการใช้แนวทางเชิงรุกและเชิงบวก กล่าวคือ เจ้าของโครงการไม่ควรตั้งเป้าหมายว่าจะ “ไม่ก่อให้เกิดอันตราย” เท่านั้นแต่ควรพยายามเริ่ม “ทำประโยชน์” ไปพร้อมกับการไม่สร้างผลเสียต่อ OUV พันธกรณีของ**รัฐภาคี**ในการประสานมุมมองการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้าไว้ในทุกกระบวนการมรดกโลก (ตอนที่ 3.4) แสดงให้เห็นว่าการประเมินผลกระทบเปิดโอกาสให้ส่งเสริมหรือสร้างผลกระทบเชิงบวกของแผนงานที่ถูกเสนอเพื่อประโยชน์ของทั้ง**แหล่ง** และสังคม (ดูกล่องข้อความที่ 6.6)

กล่องข้อความที่ 6.6 ตัวอย่างการเพิ่มผลกระทบเชิงบวก

ตัวอย่างของการเพิ่ม**ประสิทธิภาพ**ผลกระทบเชิงบวก (โดยที่ไม่ส่งผลกระทบต่อ OUV) รวมถึง:

- จ้างคนในท้องถิ่น ฝึกอบรมและให้พวกเขามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโครงการ หรือแหล่งมรดกโลก
- การเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพโดยเชื่อมโยงพื้นที่ ‘สีเขียว’ ผ่านเส้นทางเดินสัตว์ป่า
- จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขภาพ ชุมชน หรือสถานศึกษาในพื้นที่ที่จำเป็น
- การแก้ไขดินปนเปื้อน
- การนำสิ่งแปลกปลอมที่ไม่เหมาะสมออก เช่น การต่อเติมอาคารหรือสิ่งกีดขวางที่เป็นมลทัศน์ต่อมุมมองที่สำคัญ
- การปรับปรุงคุณภาพชีวิตและคุณภาพอากาศด้วยการสร้างสวนสาธารณะใหม่และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการเดิน/ปั่นจักรยาน

แผนงานที่ถูกเสนออาจสามารถลดผลกระทบต่อ**แหล่งมรดกโลก**จากการเปลี่ยนแปลงภายนอกหรือการเปลี่ยนแปลงสะสมและภัยพิบัติ เช่น อาจทำให้พื้นที่ดินที่ไม่มั่นคงมีความเสถียรเพื่อเป้าหมายในการลดการกัดเซาะของพื้นที่ที่มีความเปราะบางทางธรณีวิทยาในแหล่งมรดกโลก (UNESCO, 2010)

6.10.3 การรับรองว่าการบรรเทาผลกระทบและการเพิ่มประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นจริง

ส่วนของรายงานการประเมินผลกระทบที่มีข้อเสนอแนะในการบรรเทาผลกระทบควรเป็นเอกสารที่มีความยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ ที่ทุกฝ่ายสามารถเข้าถึงและนำมาใช้ได้ในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานโครงการ รวมถึงผู้ที่ไม่ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบครั้งแรก เพื่อรับรองว่าทุกฝ่ายจะเข้าใจ และนำมาตรการลดผลกระทบไปดำเนินการ โดยที่สามารถติดตามตรวจสอบได้

การประเมินผลกระทบจำเป็นต้องระบุอย่างชัดเจนว่า

- มาตรการลดและเพิ่มประสิทธิภาพใดที่จำเป็นเพื่อรักษา OUV และคุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น
- ใครควรเป็นผู้ดำเนินการ
- ระยะเวลาในการดำเนินการให้แล้วเสร็จ

ในกรณีส่วนใหญ่เจ้าของโครงการจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบต่อการดำเนินการดังกล่าว คำแนะนำในการประเมินผลกระทบควรจัดทำในรูปแบบที่สามารถรวมเข้ากับกลยุทธ์การดำเนินการ (ข้อ 6.14) ตัวอย่างเช่น อาจกลายเป็นส่วนหนึ่งของข้อผูกมัดที่ทำโดยเจ้าของโครงการ หรือใช้โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดเงื่อนไขบังคับสำหรับการอนุมัติซึ่งเจ้าของโครงการมีหน้าที่ต้องยอมรับหากได้รับอนุญาต ควรมีการระบุไว้อย่างชัดเจน สามารถวัดผลได้ และมีผลผูกพัน นอกจากนี้ เพื่อช่วยรับรองว่าการบรรเทาและส่งเสริมจะเกิดขึ้นตามที่ต้องการ รายงานการประเมินผลกระทบควรแสดงความเชื่อมโยงที่ชัดเจนระหว่าง ข้อเสนอแนะและขั้นตอนของการตัดสินใจที่ตามมา การดำเนินการของแผนงานที่ถูกระบุ และการติดตามตรวจสอบ (รูปที่ 6.11)

1. รายงาน ทีมผู้ประเมินผลกระทบ

รายงานการประเมินผลกระทบขั้นสุดท้ายประกอบด้วยคำแนะนำมาตรการการบรรเทาผลกระทบและการติดตาม

2. การขออนุญาต องค์การที่เกี่ยวข้อง

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้คำแนะนำเหล่านี้เป็นเงื่อนไขที่ผู้เสนอโครงการจะต้องเคารพและดำเนินการเมื่อได้รับอนุญาต

3. แนวปฏิบัติของโครงการ ผู้เสนอโครงการ

จะต้องมีเงื่อนไขอยู่ในเอกสารประกอบโครงการที่ผู้เสนอเตรียมไว้ เพื่อให้แน่ใจว่าโครงการจะดำเนินการในลักษณะที่ได้รับอนุมัติ (หรือตกลงกันไว้)

4. การวางแผนแนวทางโครงการ ผู้เสนอโครงการ

จะรวมอยู่ในแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและสังคมหรือข้อเสนอแนะขั้นสุดท้าย ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดแนวทางการดำเนินการเมื่อผู้เสนอโครงการดำเนินการจริงในพื้นที่

รูปที่ 6.11 แสดงการผสานข้อเสนอแนะของรายงานเข้าไปในแต่ละขั้นตอนของการตัดสินใจและการนำไปใช้ เพื่อให้แน่ใจว่าการประเมินผลกระทบนั้นได้รับการดำเนินการต่อไปในแนวทางที่ดีที่สุดสำหรับมรดกโลก คำแนะนำควรได้รับการพิจารณาในแต่ละขั้นตอนของการตัดสินใจและ การนำไปปฏิบัติ

6.11 การรายงาน

วิธีการและข้อค้นพบของเนื้อหาในส่วนก่อนหน้า²⁰ ควรได้รับการบันทึกไว้อย่างชัดเจนในรายงานการประเมินผลกระทบ²⁰ ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้เชี่ยวชาญและผู้ที่ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญควรมีสิทธิ์เข้าถึงและแสดงความคิดเห็นต่อรายงานได้ ข้อถูกค้นพบควรถูกแสดงไว้อย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้อ่านทุกคนสามารถเข้าใจการวิเคราะห์ และเข้าใจว่าเหตุใดการประเมินจึงให้คำแนะนำด้านต่างๆ บนหลักการของการปกป้อง OUV และ **คุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น** สิ่งที่สำคัญระหว่างขั้นตอนการประเมินผลกระทบ คือ การทบทวนเนื้อหาของรายงานเพื่อให้ข้อมูลแก่กระบวนการตัดสินใจที่จะเกิดขึ้นภายหลังได้ดียิ่งขึ้น ความละเอียดที่เหมาะสมและความยาวของรายงานจะขึ้นอยู่กับความซับซ้อนของ **แผนงานที่ถูกเสนอ** และตัวแหล่ง

เนื้อหาในบทที่ 5 อธิบายว่าการประเมินผลกระทบต่อมรดกโลกสามารถรวมเข้ากับรายงานการประเมินผลกระทบในภาพรวมได้อย่างไร ในกรณีของการประเมินแบบแยกเดี่ยวรายงานการประเมินผลกระทบจะมีขอบเขตที่แคบลง กล่าวคือ บริบทของมรดกโลก OUV และขอบเขตของมรดกที่กว้างขึ้น

เนื้อหาของรายงานควรมุ่งเน้นไปที่

- กรอบที่กำหนดโดยอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกและแนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญา
- OUV คุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น และองค์ประกอบที่สื่อถึงสิ่งเหล่านี้
- ผลกระทบของแผนงานที่ถูกเสนอต่อองค์ประกอบของ OUV และคุณค่าของแหล่ง/การอนุรักษ์อื่น
- ผลกระทบโดยรวมต่อ OUV
- ทางเลือกที่แนะนำ มาตราการหลีกเลี่ยงและมาตรการบรรเทาผลกระทบที่เสนอเพื่อจัดการกับผลกระทบที่มีต่อ OUV โดยจัดทำในรูปแบบที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการกำหนดเงื่อนไขเพื่อการอนุมัติได้และเชื่อมโยงกับกลยุทธ์การดำเนินการในอนาคต (ตอนที่ 6.14) หากจำเป็น คำแนะนำไม่ให้นำดำเนินการตามแผนงานที่ถูกเสนอหากผลกระทบต่อ OUV มีแนวโน้มที่จะมีนัยสำคัญ

การส่งรายงาน สามารถส่งไปยัง **ศูนย์มรดกโลกของ UNESCO** เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการบอกกล่าวของรัฐบาลคิตามเนื้อหาใน **ย่อหน้า 172** ของแนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก (ตอนที่ 3.3) โดยปกติเมื่อรายงานถูกส่งไปยังศูนย์มรดกโลกของ UNESCO โดยปกติแล้วจะมีการส่งต่อไปให้กับ **องค์กรที่ปรึกษาตรวจสอบ**

ในบางบริบท รูปแบบของรายงานการประเมินผลกระทบจะถูกกำหนดโดยรัฐบาลหรือหน่วยงานผู้ให้ทุน หากไม่มีรูปแบบที่กำหนด ตัวอย่างในตาราง 6.3 สามารถใช้เป็นพีแนวทางได้ รายงานในส่วนของบริษัทที่ไม่ใช่ข้อมูลทางเทคนิคควรมีประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลก

ตารางที่ 6.3 แสดงเนื้อหาของรายงานการประเมินผลกระทบ

บทสรุปที่ไม่ใช่ทางเทคนิค (Non-technical summary)	• การเขียนบทสรุปรายงานและคำแนะนำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ชัดเจน: การระบุแหล่งมรดกโลก OUV และองค์ประกอบ ผลกระทบของแผนงานที่ถูกเสนอต่อ OUV และคุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น และข้อเสนอแนะและข้อสรุป
ข้อมูลสัญญาและกิตติกรรมประกาศ	เพื่อความโปร่งใสควรให้ข้อมูลต่อไปนี้: • ใครเป็นผู้ให้ทุนเพื่อจัดทำรายงาน • บทบาทของสถาบันหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบในการกำกับดูแลหรือตรวจสอบกระบวนการ • ใครเป็นผู้ดำเนินการประเมินผลกระทบ รวมถึงผู้เขียนหลักและผู้เชี่ยวชาญที่มีส่วนร่วมอื่นๆ • ค่าแถลงการไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อนของผู้ดำเนินการประเมิน • การตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญอิสระ

²⁰ มักถูกเรียกว่ารายงานการประเมินสิ่งแวดล้อม รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม หรือรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม “รายงาน” t. เหล่านี้มีการนำเสนอในรูปแบบออนไลน์มากขึ้นเรื่อยๆ

ตารางที่ 6.3 แสดงเนื้อหาสำคัญของรายงานการประเมินผลกระทบ (ต่อ)

วิธีการ	• บทสรุปของวิธีการที่ใช้ในการประเมินผลกระทบ (เช่น คำแนะนำฉบับนี้) • วันที่ดำเนินการขั้นตอนต่างๆ ของแผนงานที่ถูกเสนอและการประเมินผลกระทบ • ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมอย่างไร และมุมมองของพวกเขาถูกนำมาพิจารณาอย่างไร (ภาคผนวกเกี่ยวกับกระบวนการให้คำปรึกษาสามารถระบุผู้ที่เข้าร่วมด้วยวิธีต่างๆ ในกรณีที่สามารถเปิดเผยตัวตนได้) • ช่องว่างขององค์ความรู้หรือความไม่แน่นอนที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลพื้นฐานและ/หรือการระบุผลกระทบและการคาดการณ์ • วิธีการเฉพาะที่ใช้ในการสร้างบรรทัดฐานหรือคาดการณ์ผลกระทบสามารถรวมอยู่ในภาคผนวก
ข้อมูลพื้นฐาน - ตอนที่ 6.6	• คำแถลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล • คำอธิบายแหล่งมรดกโลกและบริบทโดยรอบ รวมถึงลักษณะที่จับต้องได้ และจับต้องไม่ได้ของ OUV และคุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น ความเป็นของแท้ดั้งเดิม (ในกรณีของแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม) และความครบถ้วนสมบูรณ์ • ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของการอนุรักษ์องค์ประกอบมรดกโลกและการเปลี่ยนแปลงใดๆ นับตั้งแต่เวลาที่ขึ้นทะเบียน • บทสรุปของแหล่งอื่นๆ ในหรือใกล้เคียงแหล่งมรดกโลกที่อาจได้รับผลกระทบจากข้อเสนอ • กรอบกฎหมาย ข้อบังคับ และนโยบายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก • การวิเคราะห์ระบบธรรมาภิบาล และการจัดการแหล่งสำหรับแหล่งมรดกโลก
แผนงานที่ถูกเสนอและทางเลือกอื่น ๆ - ตอนที่ 6.3 และ 6.7	• ความจำเป็นของแผนงานที่ถูกเสนอและวัตถุประสงค์ • คำอธิบายของทุกขั้นตอน (การก่อสร้าง การดำเนินงาน การรื้อถอน การกู้คืน) ของแผนงานที่ถูกเสนอ โดยมีรายละเอียดเพียงพอสำหรับรายงานที่จะอ่านเป็นเอกสารประกอบ สำหรับข้อมูลรายละเอียดเพิ่มเติมอาจรวมอยู่ในภาคผนวก • แผนที่ แผนผัง และภาพประกอบที่ตั้งโครงการ และ/หรือ เส้นทางที่เกี่ยวข้องกับแหล่งมรดกโลก • ทางเลือกอื่นที่ได้รับการพิจารณา รวมถึงทางเลือก ‘ไม่ดำเนินโครงการ’
การระบุและประเมินผลกระทบ - ตอนที่ 6.8 และ 6.9	• การระบุผลกระทบเชิงบวกและเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นจากแผนงานที่ถูกเสนอต่อแหล่งมรดกโลก รวมถึงผลกระทบสะสม • การคาดคะเนลักษณะของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นเหล่านี้ รวมถึงการเปิดเผยความไม่แน่นอนใดๆ • การประเมินความสำคัญของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับองค์ประกอบที่สนับสนุน OUV และคุณค่าของแหล่งและการอนุรักษ์อื่น
มาตรการบรรเทาผลกระทบ - ตอนที่ 6.3 และ 6.10	• มาตรการบรรเทาผลกระทบที่จำเป็น รวมถึงความรับผิดชอบและแหล่งเงินทุน • คำอธิบายของผลกระทบที่เหลือหลังจากการบรรเทาผลกระทบ
คำแนะนำ - ตอนที่ 6.11	• คำแนะนำในการดำเนินการตามแผนงานที่ถูกเสนอ ทางเลือกอื่นๆ ที่เหมาะสมหรือไม่มีการดำเนินการเพราะอาจเกิดผลกระทบ
การติดตาม - ตอนที่ 6.14	• รายละเอียดของการติดตามที่จำเป็นหากนำแผนงานที่เสนอไปปฏิบัติ รวมถึงการติดตามสภาพพื้นฐานและการดำเนินการตามมาตรการลดผลกระทบ • สำหรับโครงการสำคัญ สามารถเพิ่มแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและสังคม (หรือที่คล้ายกัน) สำหรับเจ้าของโครงการในภาคผนวก
ภาคผนวก	• ข้อกำหนดโครงการ • ข้อมูลรายละเอียดใดๆ ที่รวบรวมเพื่ออธิบายพื้นฐาน สำหรับแหล่งมรดกโลก (เช่น รายการองค์ประกอบของ OUV และคุณค่าอื่นๆ ข้อมูลเกี่ยวกับมรดกอื่น ๆ การสำรวจ การศึกษาทางวิทยาศาสตร์ ข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ได้รับจากกระบวนการปรึกษาหารือ ภาพประกอบ และภาพ ฯลฯ) • สนับสนุนข้อมูลทางเทคนิคเกี่ยวกับการคาดการณ์ผลกระทบ

6.12 การทบทวนรายงาน

รายงานการประเมินผลกระทบ (ข้อ 6.11) ควรเปิดให้ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์ ชุมชนท้องถิ่น และ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยตรงหรือทางอ้อมใน แหล่งมรดกโลก ภูมิภาค คณะกรรมการมรดกโลก ศูนย์มรดกโลก และ องค์การที่ปรึกษา ได้มีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น จากความคิดเห็นที่ได้รับอาจต้องมีการแก้ไขก่อนที่จะส่งรายงานฉบับสุดท้ายอย่างเป็นทางการไปยังผู้มีอำนาจตัดสินใจควบคู่ไปกับเอกสารขออนุญาตดำเนินการหรือกระบวนการอื่นที่คล้ายคลึงกัน (ข้อ 6.13) จุดมุ่งหมายของการทบทวน คือ เพื่อพิจารณาว่าวิธีการประเมินและผลลัพธ์เหมาะสม และเพียงพอต่อการประเมินหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแง่ของการวิเคราะห์ผลกระทบต่อ OUV และเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ในแง่ของความโปร่งใส และการใช้งานหรือไม่ กระบวนการตรวจสอบที่นำไปสู่ความมั่นใจในข้อสรุปของการประเมินผลกระทบ

การทบทวนรายงานการประเมินผลกระทบอาจมีหลายรูปแบบ ดังนี้

- เมื่อเจ้าของโครงการเป็นผู้กำหนดการประเมินผลกระทบ เจ้าของโครงการมักจะตรวจสอบควบคู่ไปกับประเด็นอื่นว่าการประเมินได้ดำเนินการตามข้อกำหนดโครงการหรือไม่
- เมื่อคณะกรรมการมรดกโลกร้องขอให้มีการประเมินผลกระทบ รายงานและแผนงานที่ผู้เสนอมักจะได้รับการตรวจสอบทางเทคนิคโดยองค์กรที่ปรึกษา
- เมื่อดำเนินการประเมินผลกระทบภายในกรอบการดำเนินงานระดับชาติ มักจะมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคอยตรวจสอบในกรอบกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง และอาจให้หน่วยงาน หรือองค์กรอื่นที่เกี่ยวข้องเข้ามาแสดงความคิดเห็น
- ควรเปิดเผยรายงานแก่ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ เพื่อให้พวกเขามีโอกาสแสดงความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญ กรอบการดำเนินงานระดับชาติหลายแห่งเปิดโอกาสให้มีการทบทวนโดยสาธารณะ และถือเป็นแนวปฏิบัติที่ดี แม้ว่ากฎหมายจะไม่บังคับก็ตาม
- การทบทวนการประเมินผลกระทบโดยอิสระอาจกระทำผ่านผู้เชี่ยวชาญอิสระที่เหมาะสม และได้รับการรับรอง ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในกรณีที่มีความละเอียดอ่อนต่อการคุณภาพและความโปร่งใสของการประเมินผลกระทบ

กล่องข้อความที่ 6.7 แสดงรายการตรวจสอบสำหรับการดำเนินการทบทวนรายงานการประเมินผลกระทบ

กล่องข้อความที่ 6.7 รายการตรวจสอบการประเมินผลกระทบ

- รายงานกล่าวถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในเอกสารการกำหนดขอบเขตหรือไม่?
- รายงานนี้สอดคล้องกับข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องในการประเมินผลกระทบหรือไม่? (เช่น กฎหมายระดับชาติ ข้อกำหนดของผู้บริจาค)
- รายงานกล่าวถึงบริบทมรดกโลกและคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล ของแหล่งมรดกอย่างครบถ้วนหรือไม่
- รายงานอธิบายว่าแผนงานที่ผู้เสนอนั้นสอดคล้องกับนโยบายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับมรดกที่เกี่ยวข้องหรือไม่?
- ให้ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ มีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินผลกระทบ และมีการพิจารณาความคิดเห็นของพวกเขาอย่างเพียงพอหรือไม่?
- การประเมินผลกระทบดำเนินการตามแนวปฏิบัติการประเมินผลกระทบที่ดีและสอดคล้องกับคำแนะนำตามคู่มือนี้หรือไม่?
- ข้อมูลที่ให้ไว้ในรายงานมีความน่าเชื่อถือและมีความถูกต้องทางเทคนิคหรือไม่? บทสรุปของรายงานเป็นไปตามหลักฐานที่เพียงพอหรือไม่ มีช่องว่างของข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญจนต้องใช้หลักการ “ระมัดระวังก่อน” (Precautionary Principle) หรือไม่?
- รายงานระบุมาตรการบรรเทาผลกระทบที่จำเป็นเพื่อหลีกเลี่ยงหรือลดผลกระทบต่อคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลและคุณค่าทางมรดก/การอนุรักษ์อื่นๆ อย่างชัดเจนหรือไม่?
- รายงานมีความชัดเจน ครบถ้วน และเหมาะสมสำหรับวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนการตัดสินใจหรือไม่?

ภายหลังจากการทบทวน คณะประเมินผลกระทบควรรวมข้อเสนอแนะหรือคำขอที่สมเหตุสมผล ไว้ในรายงานในขั้นสุดท้าย ในกรณีที่คณะทำงานตัดสินใจที่จะไม่รวมข้อเสนอแนะไว้ในรายงานขั้นสุดท้าย ควรอธิบายเหตุผลประกอบ รายงานฉบับแก้ไข ขั้นสุดท้าย ควรเผยแพร่สู่สาธารณะ ในกรณีที่มีความละเอียดอ่อนและไม่สามารถทำได้ ควรให้ความโปร่งใสมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยการแบ่งปันเนื้อหาที่ไม่เป็นปัญหาและเสนอบทสรุปที่ไม่ใช่ทางเทคนิค และ/หรือการนำเสนอสาธารณะต่อผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ

6.13 การตัดสินใจ

การตัดสินใจเกี่ยวกับ**แผนงานที่ถูกเสนอ**จะเกิดขึ้นตลอดกระบวนการประเมินผลกระทบ ตัวอย่างเช่น

- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเจ้าของโครงการจะตัดสินใจว่าแผนงานที่ถูกเสนอ ควรดำเนินการต่อไปหรือไม่ในขั้นตอนการ**คัดกรอง** (ตอนที่ 6.4) และขั้นตอนการ**กำหนดขอบเขต** (ตอนที่ 6.5)
- **เจ้าของโครงการ**อาจตัดสินใจเปลี่ยนสถานที่ การออกแบบ เทคโนโลยี และอื่นๆ ของการดำเนินการให้เหมาะสม เมื่อมีการระบุและประเมินผลกระทบของการดำเนินการระหว่างกระบวนการประเมิน (ตอนที่ 6.8–ตอนที่ 6.9)
- นักลงทุนรายใหญ่ เช่น ธนาคารเพื่อการพัฒนาหรือสถาบันการเงินระหว่างประเทศอื่น ๆ ใช้รายงานการประเมินผลกระทบขั้นสุดท้ายเพื่อตัดสินใจว่าจะให้ทุนสนับสนุนแผนงานที่ถูกเสนอหรือไม่
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะใช้รายงานการประเมินผลกระทบขั้นสุดท้ายเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจเกี่ยวกับการอนุมัติแผนงานที่ถูกเสนอ และหากดำเนินการต่อไปจะดำเนินการภายใต้เงื่อนไขใด

หน่วยงานระดับชาติที่เกี่ยวข้องจะเป็นผู้ตัดสินใจขั้นสุดท้ายว่าแผนงานที่ถูกเสนอควรได้รับการอนุมัติหรือไม่ โดยมีทางเลือกสามทางสำหรับการตัดสินใจ ได้แก่

- มีการอนุมัติโดยกำหนดเงื่อนไขเฉพาะ (เช่น มาตรการลดผลกระทบ) ควรเกิดขึ้นในกรณีที่แผนงานที่ถูกเสนอและเงื่อนไขจะสามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบทั้งหมดต่อคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลได้ หรือผลกระทบเชิงลบเล็กน้อยเกินกว่าที่จะนำมาพิจารณาเพิ่มเติม
- การอนุมัติถูกเลื่อนออกไป เช่น รอข้อมูลเพิ่มเติมหรือขอให้มีการออกแบบแผนงานที่ถูกเสนอใหม่อีกครั้ง
- การอนุมัติถูกปฏิเสธ

รัฐภาคีมีหน้าที่จะต้องดำเนินการตัดสินใจตามพันธกรณีภายใต้**อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก**และการประเมินผลกระทบของมรดกโลกควรมีส่วนช่วยในการตัดสินใจ **การประเมินผลกระทบในบริบทมรดกโลกมีวัตถุประสงค์เพื่อรับรองว่าผลกระทบต่อ OUV** ที่อาจเกิดขึ้นจากแผนงานที่ถูกเสนอจะได้รับการพิจารณาอย่างครบถ้วนในกระบวนการการตัดสินใจโดยมีเป้าหมายเพื่อปกป้องสถานที่ที่มีความพิเศษเหล่านี้ แผนงานที่ถูกเสนอทั้งหมดไม่ว่าจะตั้งอยู่ในหรือใกล้กับแหล่งมรดกโลก ควรได้รับการพิจารณาว่าสอดคล้องกับการอนุรักษ์ OUV ในระยะยาวหรือไม่ การประเมินควรพิจารณาความเชื่อมโยงของแหล่งมรดกกับ**บริบทโดยรวม**เนื่องจากมีความเกี่ยวพันกันอย่างไม่สามารถแยกออกจากกันได้ และแผนงานที่ถูกเสนอที่ไม่สอดคล้อง กับวัตถุประสงค์ดังกล่าวไม่ควรได้รับการอนุมัติ

6.14 การติดตามผล

หากแผนงานที่ถูกละเลยได้รับการอนุมัติ จำเป็นต้องมีกลไกติดตามผลระยะยาว เพื่อติดตามและดำเนินการตามมาตรการบรรเทาผลกระทบที่จำเป็นเพื่อรับรองว่า OUV ได้รับการคุ้มครองและบรรลุวัตถุประสงค์การพัฒนาที่ยั่งยืน (ตารางที่ 6.4) แม้ว่าผู้ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งมรดกโลกจะไม่ได้มีความรับผิดชอบต่องิจกรรมติดตามผลดังกล่าวทั้งหมด แต่การสนับสนุนอย่างต่อเนื่องจากกลุ่มคนเหล่านี้จะมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการที่จะรับรองว่าข้อมูลระยะยาวจะได้รับการดำเนินการ โดยเคารพต่อการปกป้อง OUV

การประเมินผลกระทบควรระบุรายละเอียดข้อกำหนดและเงื่อนไขที่สำคัญ - มาตรการบรรเทาผลกระทบที่จำเป็น - เพื่อยืนยันอนุมัติ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับกลยุทธ์การดำเนินการที่ชัดเจน สำหรับโครงการขนาดเล็ก การประเมินผลกระทบอาจเป็นรายการข้อเสนอแนะพื้นฐานจากข้อตกลงร่วม สำหรับโครงการขนาดใหญ่ การประเมินผลกระทบอาจอยู่ในรูปแบบของร่างแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและสังคมซึ่งรวมอยู่ในเอกสารสัญญาของแผนงานที่ถูกละเลย กลยุทธ์การดำเนินการจะชี้แนะแนวทางการพัฒนาแผนงานที่ถูกละเลยในพื้นที่ กล่าวคือ กลยุทธ์ดังกล่าวควรอธิบายการดำเนินการและติดตามมาตรการลดผลกระทบที่จำเป็นของการประเมินผลกระทบอย่างชัดเจน

เมื่อมีการอนุมัติโครงการขนาดใหญ่ เจ้าของโครงการควรปฏิบัติตามแนวปฏิบัติที่ดี (Good Practice) คือควรจัดทำแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและการทางสังคม (Environmental and Social Management Plan/ESMP) ที่อธิบายถึงวิธีการดำเนินการโครงการโดยเคารพกฎหมายที่เกี่ยวข้องและมาตรการบรรเทาผลกระทบจากข้อตกลงร่วม ควรมีการปรึกษาสถาบันที่เกี่ยวข้องกับมรดกและผู้จัดการแหล่งมรดกโลกเมื่อมีการจัดทำแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและสังคมสำหรับโครงการที่อาจส่งผลกระทบต่อ OUV เมื่อรวมเข้ากับมาตรการบรรเทาผลกระทบซึ่งมาจากข้อตกลงร่วมและมาตรการป้องกันอื่น ESMP สามารถเป็นพื้นฐานที่ดีในการสร้างความรับผิดชอบให้เจ้าของโครงการ ติดตามความคืบหน้าของโครงการและอภิปรายการปรับเปลี่ยนที่จำเป็นในขณะที่มีการดำเนินการ (ข้อ 6.14) นอกจากนี้ การดำเนินการดังกล่าวยังเป็นประโยชน์ในการรับรองว่าทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการจะรับรู้ผลลัพธ์ของการประเมินผลกระทบ แม้ว่าจะไม่ได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบ

ถือเป็นความรับผิดชอบของเจ้าของโครงการในการรับรองว่าแผนงานที่ถูกละเลยจะไม่ก่อผลกระทบในทางลบระหว่างการดำเนินการ โดยมีหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมและมรดกเป็นผู้ตรวจสอบและคณะกรรมการเมือง คณะกรรมการการร่วม หรือการจัดการโดยหน่วยงานในรูปแบบอื่นเป็นผู้ติดตามการดำเนินการตามความเหมาะสมกับระเบียบการปกครองในแต่ละพื้นที่ คณะผู้บริหารของแหล่งมรดกโลกควรตรวจสอบกระบวนการติดตามและประเมินผลภายใน หน่วยประสานงานกลางของรัฐภาคีสามารถรวมความก้าวหน้าโครงการและการดำเนินการตามข้อเสนอแนะของการประเมินผลกระทบไว้ในรายงานประจำงวด (Periodic Reporting) และ/หรือรายงานสถานภาพของการอนุรักษ์เพื่อรายงานต่อศูนย์มรดกโลก UNESCO โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ได้รับการร้องขอจากคณะกรรมการมรดกโลก กระบวนการประเมินผลกระทบสามารถแนะนำพื้นที่เพิ่มเติมที่อาจเป็นประโยชน์ในการติดตามในอนาคต กระบวนการนี้ ไม่เพียงทำให้เกิดการตรวจสอบเพิ่มเติมเกี่ยวกับแผนงานที่ถูกละเลยเท่านั้น แต่ยังช่วยรับรองว่าจะสามารถเข้าถึงข้อมูลระยะยาวที่มีความน่าเชื่อถือมากขึ้นซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการดำเนินการอื่นในอนาคต (ข้อ 6.6)

ตารางที่ 6.4 การติดตามผลหลังจากที่แผนงานที่ถูกเสนอได้รับการอนุมัติ

กิจกรรมติดตามผล	จะต้องเกิดอะไรขึ้น?	ผู้รับผิดชอบ
การดำเนินการตามมาตรการบรรเทาผลกระทบที่จำเป็น	การจัดทำเอกสารข้อเสนอแนะของการประเมินผลกระทบสำหรับมาตรการบรรเทาผลกระทบ และการนำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาแผนงานที่ถูกเสนอ สำหรับโครงการขนาดใหญ่ ควรมีการบูรณาการกลยุทธการดำเนินการเข้ากับแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและสังคมของผู้เสนอ ศูนย์มรดกโลกของ UNESCO ควรได้รับข้อมูลความก้าวหน้าของกระบวนการดำเนินการเพื่อรับรองว่า OUV ได้รับการคุ้มครอง	• เจ้าของโครงการ
การติดตามตรวจสอบพื้นฐาน	การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบของแหล่งมรดกโลกที่สามารถนำไปใช้เปรียบเทียบกับข้อมูลพื้นฐานที่รวบรวมระหว่างการประเมินผลกระทบ (ตอนที่ 6.6) และการคาดการณ์การประเมินผลกระทบได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อพิจารณาว่าสถานการณ์เป็นไปตามแผนหรือไม่ หรือจำเป็นต้องมีการดำเนินการใดเพิ่มเติมบ้าง	• เจ้าของโครงการ • รัฐบาล • คณะบริหารแหล่งมรดกโลก • พลเมือง
การติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามข้อกำหนด	การรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบเปรียบเทียบเงื่อนไขข้อกำหนดที่เป็นส่วนหนึ่งของการอนุญาตการวางแผนอย่างต่อเนื่อง เพื่อรับรองว่าจะเกิดการปฏิบัติตามเงื่อนไขข้อกำหนดดังกล่าวอย่างครบถ้วน	• หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง • พลเมือง
การจัดการ	หากการติดตามบ่งชี้ว่าเกิดปัญหาที่จำเป็นต้องจัดการแก้ไข ระบบการจัดการที่มีอยู่ (ของทั้งการจัดการแผนงานที่ถูกเสนอ และแหล่งมรดกโลก) จะต้องสามารถนำมาปรับใช้เพื่อตอบสนองได้อย่างทันท่วงที	• เจ้าของโครงการ • คณะผู้บริหารมรดกโลก
การสื่อสาร	การแจ้งผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น (ที่อาจเกี่ยวข้องโดยตรง) ให้ทราบผลของกิจกรรมติดตามผล สำหรับการดำเนินการซ้ำที่เป็นวัฏจักร (เช่น แผนการใช้ที่ดิน 10 ปี) การติดตามตรวจสอบพื้นฐานจะนำมาใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงแก่การประเมินผลกระทบของแผนที่จะเกิดขึ้นภายหลัง	• เจ้าของโครงการ • รัฐบาล • คณะบริหารแหล่งมรดกโลก
การบังคับใช้	ในกรณีที่ OUV ของแหล่งมรดกโลกได้รับผลกระทบในทางลบจากโครงการด้วยสาเหตุที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นใหม่หรือการติดตามและการดำเนินการตามมาตรการลดผลกระทบที่ไม่เพียงพอ ควรหยุดการดำเนินงานของโครงการทันที คณะกรรมการมรดกโลกอาจตรวจสอบกรณีดังกล่าว และอาจร้องขอให้มีการส่งคณะปฏิบัติการลงไปในพื้นที่แหล่งมรดกโลกดังกล่าวเพื่อให้คำแนะนำ	• ศูนย์มรดกโลก • องค์การที่ปรึกษา • คณะกรรมการมรดกโลก • พลเมือง

คำแนะนำนี้เขียนขึ้นโดยพยายามจำกัดการใช้ตัวย่อเพื่อให้เนื้อหาที่มีความชัดเจนมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้สำหรับผู้อ่านที่ไม่คุ้นชินกับคำศัพท์เฉพาะ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เกิดการอ้างอิงเชื่อมโยงกับเอกสารอื่นที่มีการใช้ตัวย่อ การทำความเข้าใจคำจำกัดความของตัวย่อต่อไปนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้อ่าน

EIA	การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment)
ESIA	การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสังคม (Environmental and Social Impact)
ESMP	แผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและสังคม (Environmental and Social Management Plan)
FPIC	ฉันทานุมัติที่ได้รับการรับรู้ บอกรับล่วงหน้า และเป็นอิสระ (Free, prior and informed consent)
ICCROM	ศูนย์ระหว่างชาติว่าด้วยการศึกษา การอนุรักษ์และปฏิสังขรณ์สมบัติทางวัฒนธรรม (International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property)
ICOMOS	สภาการโบราณสถานระหว่างประเทศ (International Council on Monuments and Sites)
IUCN	องค์การระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ (International Union for Conservation of Nature)
OUV	คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล (Outstanding Universal Value)
SEA	การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment)
SOUV	คำแถลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล (Statement of Outstanding Universal Value)

คำศัพท์	คำนิยาม/ความหมาย
แผนงาน (Action)	น. นโยบาย แผน แผนงานหรือโครงการ.
องค์กรที่ปรึกษา (Advisory Bodies)	องค์กรระหว่างประเทศ 3 องค์กรที่มีชื่ออยู่ในอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก มีหน้าที่ให้คำแนะนำแก่คณะกรรมการมรดกโลกในการพิจารณาหรือ ได้แก่ ศูนย์ระหว่างชาติว่าด้วยการศึกษา การอนุรักษ์ และปฏิสังขรณ์สมบัติทางวัฒนธรรม (ICCROM), สภาการโบราณสถานระหว่างประเทศ (ICOMOS) และองค์การระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ (IUCN) องค์กรที่ปรึกษาหน้าที่ดังต่อไปนี้: • ให้คำแนะนำการดำเนินการตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกในสาขาที่ตนเชี่ยวชาญ • ให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิธีการอนุรักษ์และจัดการแหล่งมรดกที่อยู่ในบัญชีมรดกโลก • ช่วยเหลือศูนย์มรดกโลกในการเตรียมเอกสารของคณะกรรมการ วาระการประชุม และดำเนินการตามการตัดสินใจของคณะกรรมการ • ช่วยในการพัฒนาและดำเนินการตามยุทธศาสตร์ระดับโลกสำหรับตัวแทนมรดกโลก รายชื่อมรดกโลกที่สมดุลและน่าเชื่อถือ ยุทธศาสตร์การสร้างความมรดกโลก รายงานประจำปี และการเสริมสร้างการใช้กองทุนมรดกโลกอย่างมีประสิทธิภาพ • ติดตามสถานภาพของการอนุรักษ์แหล่งมรดกโลก (รวมถึงการติดตามตรวจสอบตามคำร้องขอของคณะกรรมการและองค์กรที่ปรึกษาตามคำเชิญของรัฐบาล) • ตรวจสอบคำร้องขอความช่วยเหลือระหว่างประเทศ • เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกและการประชุมคณะกรรมการบริหารในฐานะที่ปรึกษา องค์กรที่ปรึกษามีส่วนร่วมในการทบทวนแผนงานที่ถูกเสนอและการประเมินผลกระทบที่เกี่ยวข้องเมื่อได้รับการร้องขอจากคณะกรรมการมรดกโลก
พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ (Area of influence)	พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากแผนงานที่ถูกเสนอ หมายถึง พื้นที่ทางภูมิศาสตร์ที่ได้รับผลกระทบ ทั้งทางตรง ทางอ้อม และแบบสะสมที่อาจเกิดขึ้น แนวคิดนี้ตระหนักถึงพื้นที่ซึ่งแผนงานที่ถูกเสนอจะถูกนำไปดำเนินการจริง รวมถึงขอบเขตพื้นที่กว้างขึ้นที่ได้รับผลกระทบจากโครงการที่เสนอ (เช่น ผ่านการปล่อยมลพิษทางอากาศ การจราจร หรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจ) นอกจากนี้ยังควรพิจารณาขอบเขตที่เกี่ยวข้องที่มีผลต่อองค์ประกอบมรดกโลก และส่วนประกอบด้านสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ (เช่น ขอบเขตประชากร ขอบเขตการปกครอง แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า) ควรรวบรวมข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับประเด็นนี้ในระหว่างการประเมินผลกระทบ

คำศัพท์	คำนิยาม/ความหมาย
องค์ประกอบ (Attributes)	องค์ประกอบคือส่วนประกอบของแหล่งมรดกที่ถ่ายทอดคุณค่าของมรดก/การอนุรักษ์ และสร้างความรู้ความเข้าใจต่อคุณค่าดังกล่าว องค์ประกอบอาจเป็นคุณสมบัติทางกายภาพ เนื้อวัสดุ และคุณสมบัติที่จับต้องได้อื่น หรืออาจอยู่ในรูปแบบที่จับต้องไม่ได้ เช่น กระบวนการจัดการทางสังคม หรือทางวัฒนธรรมปฏิบัติ ตลอดจนความเกี่ยวโยงและความสัมพันธ์ที่สะท้อนให้เห็นในองค์ประกอบทางกายภาพของแหล่ง ในกรณีของแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม องค์ประกอบดังกล่าวอาจหมายถึง อาคาร หรือสิ่งก่อสร้างอื่น และรูปแบบ วัสดุ การออกแบบ การใช้งานและประโยชน์ใช้สอยของอาคาร หรือสิ่งก่อสร้างดังกล่าว รวมไปถึงผังเมือง กระบวนการเกษตรกรรม พิธีกรรมทางศาสนา เทคนิคการก่อสร้าง การสร้างความสัมพันธ์ทางภาพ และความเชื่อมโยงทางจิตวิญญาณ สำหรับพื้นที่มรดกทางธรรมชาติอาจเป็นลักษณะเฉพาะของภูมิประเทศ พื้นที่ที่อยู่อาศัย ชนิดเรื้อรัง ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพสิ่งแวดล้อม (เช่น ความสมบูรณ์ คุณภาพสิ่งแวดล้อมสูง/บริสุทธิ์) ขนาดและความเป็นธรรมชาติของแหล่งที่อยู่อาศัย ขนาด และความสามารถในการดำรงอยู่ของประชากรสัตว์ป่า องค์ประกอบและปฏิสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบควรเป็นประเด็นหลักของแผนงานป้องกัน การอนุรักษ์ และการจัดการ คำว่า “องค์ประกอบ” จะใช้เฉพาะกับแหล่งมรดกโลก และความเข้าใจในองค์ประกอบที่สื่อถึงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกอย่างชัดเจนเป็นสิ่งสำคัญต่อการปกป้องแหล่งมรดกในระยะยาว การกระจายตัวขององค์ประกอบเชิงพื้นที่ และข้อกำหนดในการป้องกัน ที่เกี่ยวข้องควรเป็นข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการกำหนดขอบเขตของแหล่ง และแผนงานการจัดการอื่น
ความเป็นของแท้ ดั้งเดิม (Authenticity)	แหล่งมรดกโลกที่ได้รับการเสนอชื่อภายใต้หลักเกณฑ์ (i) ถึง (vi) (ได้แก่ มรดกทางวัฒนธรรม) จะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขของความเป็นของแท้ดั้งเดิม แหล่งมรดกและบริบททางวัฒนธรรมของแหล่งจะตรงกับข้อกำหนดด้านความเป็นของแท้ดั้งเดิมได้เมื่อคุณค่าทางด้านวัฒนธรรมของแหล่ง (ตามเกณฑ์ที่เสนอในการขึ้นทะเบียนมรดกโลก) ถูกถ่ายทอดตามความความเป็นจริงและน่าเชื่อถือผ่านองค์ประกอบดังต่อไปนี้ • รูปแบบและการออกแบบ • วัสดุและวัตถุที่จับต้องได้ • การใช้งานและประโยชน์ใช้สอย • ขนบประเพณี เทคนิค และระบบการจัดการ • ที่ตั้งและบริบท • ภาษาและรูปแบบอื่นของมรดกที่จับต้องไม่ได้ • จิตวิญญาณและความรู้สึก • ปัจจัยภายในและภายนอกอื่น ๆ
การประเมินพื้นฐาน (Baseline assessment)	การประเมินพื้นฐาน เป็นการอธิบายสภาพแวดล้อมซึ่งได้รับผลกระทบ i) ตามสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ii) ในช่วงเวลาที่มีการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก และ iii) จากการคาดการณ์ว่าสภาพแวดล้อมดังกล่าวจะเกิดการพัฒนายังไรต่อไปหากโครงการไม่ได้ดำเนินการต่อการประเมินดังกล่าวควรครอบคลุมทุกมิติของสิ่งแวดล้อม ทั้งทางกายภาพ ชีวภาพ การใช้ทรัพยากร สังคม วัฒนธรรม สุขภาวะ และเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ประสิทธิภาพของการประเมินผลกระทบจะขึ้นอยู่กับความเข้าใจมิติดังกล่าวโดยตรง
พื้นที่กันชน (Buffer zone)	ในบริบทของแหล่งมรดกโลกพื้นที่กันชนหมายถึงพื้นที่โดยรอบแหล่งมรดกที่มีข้อกำหนดทางกฎหมายและ/หรือจารีตประเพณีอื่นกำกับกับการใช้งานและการพัฒนาเพื่อเพิ่มชั้นการป้องกันให้กับแหล่งมรดก ซึ่งควรรวมถึงตำแหน่งที่ตั้งของแหล่งมรดก มุมมองที่สำคัญ และพื้นที่หรือองค์ประกอบอื่นที่มีหน้าที่สำคัญในการสนับสนุนแหล่งมรดก และการปกป้องแหล่งมรดก การกำหนดพื้นที่กันชนในแต่ละกรณีควรกระทำผ่านกลไกที่เหมาะสม คณะกรรมการมรดกโลกจะเป็นผู้รับรองการกำหนดพื้นที่กันชน การดัดแปลง หรือกำหนดพื้นที่กันชนใหม่ภายหลังการขึ้นทะเบียนแหล่งมรดกในบัญชีมรดกโลก จะต้องได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการมรดกโลกตามคำขออย่างเป็นทางการตามที่กำหนดไว้ในวรรค 163-167 ของแนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก

คำศัพท์	คำนิยาม/ความหมาย
ผลกระทบสะสม (Cumulative impacts)	ผลกระทบสะสม หมายถึงผลลัพธ์ที่เกิดจากผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมของโครงการรวมกันกับผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมประเภทเดียวกันของโครงการอื่นหรือกิจกรรมอื่นที่เกิดขึ้นในอดีต ปัจจุบัน หรือที่คาดการณ์ว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต รวมถึงผลกระทบที่อาจเกิดจากโครงการด้วย
การรื้อถอน (Decommissioning)	การรื้อถอนจะเกิดขึ้นเมื่อโครงการสิ้นสุดลง รวมไปถึงการรื้อถอนโครงสร้าง และส่วนประกอบอื่นของโครงการออกทั้งหมดปกติแล้วการดำเนินการจะทำได้โดยผู้ที่ก่อสร้างโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูสถานที่ให้กลับคืนสู่สภาพเดิม
ผลกระทบโดยตรง (Direct impacts)	ผลกระทบโดยตรงเป็นผลมาจากความสัมพันธ์อย่างเป็นเหตุเป็นผลระหว่างโครงการกับองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งของมรดกโลก หรือส่วนประกอบด้านสิ่งแวดล้อมอื่น ดูเพิ่มเติมที่: ผลกระทบ ผลกระทบทางอ้อม ผลกระทบสะสม
การจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Disaster risk management/DRM)	การออกแบบ ดำเนินการ และประเมินกลยุทธ์ นโยบาย และมาตรการ เพื่อ • การปรับปรุงความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงจากภัยพิบัติ • ส่งเสริมการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ • ส่งต่อและส่งเสริมพัฒนาการการเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยพิบัติ และแนวปฏิบัติในการคืนสู่สภาพเดิมอย่างต่อเนื่อง วัตถุประสงค์ของการจัดการความเสี่ยงจากภัยพิบัติ คือ การเพิ่มความมั่นคงและความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษย์ รวมถึงการพัฒนาอย่างยั่งยืน
สิ่งแวดล้อม (Environment)	ความหมายของคำว่า ‘สิ่งแวดล้อม’ จะแตกต่างกันไปตามแต่ละเขตอำนาจ และองค์กร อย่างไรก็ตาม ในบริบทของมรดกโลก จำเป็นต้องใช้คำจำกัดความที่ครอบคลุม ซึ่งคำจำกัดความดังกล่าวจะหมายรวมถึงมิติทางกายภาพ ชีวภาพ การใช้ทรัพยากร สังคม วัฒนธรรม สุขภาวะ และเศรษฐกิจของสภาพแวดล้อมของโครงการ
หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมและมรดก (Environmental and heritage authorities)	หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมและมรดก หมายถึง องค์กรของรัฐที่รับผิดชอบหลักในการคุ้มครองและการจัดการมรดกทางธรรมชาติและวัฒนธรรมภายในประเทศของตน หน่วยงานเหล่านี้จะรับผิดชอบในการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาภายในประเทศของตน
การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสังคม (Environmental and Social Impact Assessment/ESIA)	การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสังคมหรือที่รู้จักกันในอีกชื่อหนึ่งว่า “การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment/EIA)” จะหมายถึงการประเมินระดับโครงการ (เช่น ไฟฟ้าพลังน้ำหรือโครงการทางหลวง). ดูเพิ่มเติมที่: การประเมินผลกระทบมรดก การประเมินผลกระทบ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์

คำศัพท์	คำนิยาม/ความหมาย
แผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและสังคม (Environmental and Social Management Plans/ESMPs)	ในระหว่างการประชุมผลกระทบสิ่งแวดล้อม และสังคม การจัดการผลกระทบจะเกี่ยวข้องกับการหลีกเลี่ยงผลกระทบและการลดผลกระทบระหว่างการวางแผนและออกแบบโครงการ ในระหว่างขั้นตอนการดำเนินการ แผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและสังคม (ESMP) จะเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวางแผนสำหรับการจัดการผลกระทบ และมักจะถูกฝังอยู่ในระบบการจัดการด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม ปกติแล้วแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและสังคมแบบแยกเดี่ยวจะจัดเตรียมโดยผู้เสนอโครงการสำหรับใช้ในแต่ละขั้นตอนของโครงการตามความต้องการและในเวลาที่เป็น เช่น การก่อสร้าง การดำเนินการ และการรื้อถอนและการปิดโครงการ โดยทั่วไปแล้วแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและสังคมจะมีเนื้อหาที่เฉพาะเจาะจงเกี่ยวกับ • การเตรียมพร้อมและตอบสนองเหตุฉุกเฉิน • การจัดการ: • ที่ดิน ดิน และความหลากหลายทางชีวภาพ • วัตถุอันตรายและของเสีย • ปริมาณและคุณภาพน้ำ • คุณภาพอากาศ • เสียงรบกวนและแรงสั่นสะเทือน • สุขภาพและความปลอดภัยของชุมชน • มรดกทางวัฒนธรรม แผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและสังคมแต่ละแผนจะระบุบทบาทและความรับผิดชอบของการดำเนินกิจกรรมที่วางแผนไว้ รวมถึงการกำกับดูแล การติดตาม และการรายงาน การรับทราบเกี่ยวกับแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมและสังคมจะเป็นประโยชน์สำหรับคณะผู้จัดการแหล่งมรดกโลกทำให้พวกเขาสามารถหารือเกี่ยวกับกระบวนการตรวจสอบได้อย่างเหมาะสมกับการคุ้มครองมรดก
ส่วนประกอบด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental components)	ส่วนประกอบด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ส่วนประกอบเฉพาะของแหล่งมรดกซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากแผนงานที่ถูกเสนอ ซึ่งรวมถึงภูมิทัศน์ ดิน น้ำ อากาศและบรรยากาศ พืชพันธุ์ สัตว์ป่า ระบบนิเวศ ประชากรมนุษย์ และการตั้งถิ่นฐาน มรดกทางวัฒนธรรมอื่น เป็นต้น ในการประเมินผลกระทบส่วนประกอบเหล่านี้ บางส่วนอาจจะได้รับการระบุว่าเป็น “ส่วนประกอบด้านสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่า” (Valued Environmental Components/VECs) ซึ่งเป็นส่วนประกอบของสภาพแวดล้อมที่ถือว่ามีความสำคัญต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการ ประชาชนทั่วไป ผู้บริหารของรัฐ หรือผู้มีส่วนร่วมหลักในการประเมินผลกระทบด้วยเหตุผลที่แตกต่างกันไป ถือเป็นวิธีการจัดระเบียบประเด็นที่ต้องศึกษาในการประเมินผลกระทบ ตามที่ระบุไว้ในขั้นการกำหนดขอบเขตให้เป็นกลุ่มก่อนที่สามารถจัดการได้ง่าย ในบริบทของมรดกโลก องค์ประกอบของคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล จะต้องได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนประกอบด้านสิ่งแวดล้อมที่มีคุณค่า
ปัจจัย (Factors)	ปัจจัย หมายถึง สิ่งที่สามารถส่งผลกระทบทั้งทางบวก และทางลบต่อคุณค่าและองค์ประกอบของแหล่งมรดกและสภาพของการอนุรักษ์ ปัจจัยเชิงลบมักเรียกว่าภัยคุกคาม คำถามที่ว่าปัจจัยสามารถส่งผลกระทบต่อแหล่งมรดกได้อย่างไร ต้องถูกวิเคราะห์ผ่านชุดตัวแปรเสริมซึ่งประกอบด้วย เหตุพื้นฐาน และแหล่งที่มาของปัจจัย แหล่งกำเนิด (หากเกิดขึ้นภายในหรือภายนอกแหล่งมรดก) ผลกระทบในปัจจุบัน และอนาคตที่อาจเกิดขึ้นจากปัจจัย และขอบเขตและความรุนแรงของผลกระทบต่อองค์ประกอบของแหล่งมรดก
มรดก (Heritage)	มรดก หมายถึง สินทรัพย์ทั้งหมดที่ได้รับการสืบทอดต่อกันมา และผู้คนให้ความสำคัญด้วยเหตุผลที่นอกเหนือจากประโยชน์ในการใช้สอย มรดกเป็นแนวความคิดที่กว้าง และหมายรวมถึงสิ่งที่ตกทอดร่วมกันจากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ การสร้างสรรค์ของมนุษย์ และการสร้างสรรค์และปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ คำว่า มรดกครอบคลุมถึง สิ่งแวดล้อม ธรรมชาติสภาพแวดล้อมบนบก ในน้ำและในทะเล ภูมิทัศน์และท้องทะเล ความหลากหลายทางชีวภาพความหลากหลายทางธรณีวิทยา ศิลปะ/วัตถุในพิพิธภัณฑ์ การปฏิบัติทางวัฒนธรรม ความรู้ ประสบการณ์การดำรงชีวิต เป็นต้น

คำศัพท์	คำนิยาม/ความหมาย
การประเมินผลกระทบต่อแหล่งมรดก (Heritage Impact Assessment)	การประเมินผลกระทบต่อแหล่งมรดกเป็นการประเมินเฉพาะกิจกรรมหรือระดับโครงการที่มุ่งเน้นไปที่การระบุและประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกิจกรรมหรือโครงการที่เสนอต่อคุณค่าของมรดก/การอนุรักษ์ของแหล่งมรดกทางธรรมชาติ และ/หรือทางวัฒนธรรม ในบริบทของแหล่งมรดกโลก การประเมินผลกระทบต่อแหล่งมรดกควรมุ่งเน้นการระบุ และประเมินผลกระทบเชิงลบและเชิงบวกต่อองค์ประกอบที่สื่อถึงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกโลกโดยเฉพาะ
แนวทางตามหลักสิทธิมนุษยชน หรือหลักการอิงสิทธิมนุษยชน (Human rights - based approach or Rights - based approach)	การใช้หลักการอิงสิทธิมนุษยชนกับแนวทางการอนุรักษ์ เป็นการบูรณาการสิทธิ บรรทัดฐาน มาตรฐาน และหลักการเข้ากันนโยบาย การวางแผน การนำไปปฏิบัติ และการประเมินผลลัพธ์ เพื่อช่วยรับรองว่าการปฏิบัติการด้านอนุรักษ์จะเคารพสิทธิในทุกกรณี และสนับสนุนให้เกิดผลต่อไปหากเป็นไปได้ นอกจากนี้ การนำหลักการอิงสิทธิมนุษยชนมาใช้ จะทำให้เกิดการส่งเสริมซึ่งกันและกันระหว่างการคุ้มครองสิทธิและการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
ผลกระทบ (Impact)	ผลกระทบ (effects) หรือผลของปัจจัย (consequences of a factor) ที่มีต่อองค์ประกอบของแหล่งมรดก ทั้งในแง่ของสภาพของการอนุรักษ์ขององค์ประกอบและความสามารถในการถ่ายทอดคุณค่าของมรดก/การอนุรักษ์อื่น ผลกระทบคือความแตกต่างระหว่างสภาพแวดล้อมที่มีและไม่มีมาตรการดำเนินการของโครงการผลกระทบนั้นจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีแหล่งที่มาของผลกระทบ (เช่น เสียงจากแหล่งอุตสาหกรรม) ตัวรับผลกระทบหรือองค์ประกอบของแหล่งมรดกโลกที่ได้รับผลกระทบ (เช่น ผู้อยู่อาศัยในบริเวณใกล้เคียง) และช่องทาง หรือเส้นทางที่สามารถนำพาให้การกระทำหรือวัสดุที่เป็นอันตรายเข้าถึงตัวรับผลกระทบได้ (เช่น อากาศ) ผลกระทบสามารถเป็นได้ทั้งเชิงบวกและลบ ทางตรงหรือทางอ้อม เกิดขึ้นในปัจจุบันหรือที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต และเกิดขึ้นภายในแหล่งมรดก พื้นที่กันชน หรือสถานที่อื่นนอกเหนือจากที่กล่าวไป ดูเพิ่มเติมที่: ผลกระทบโดยตรง ผลกระทบทางอ้อม ผลกระทบสะสม
การประเมินผลกระทบ (Impact assessment)	การประเมินผลกระทบเป็นกระบวนการระบุ คาดการณ์ และประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมที่อาจเกิดขึ้นจากแผนงานที่ถูกเสนอ ก่อนที่จะมีการตัดสินใจอนุมัติ และเกิดข้อผูกมัดเป็นการดำเนินการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการหลีกเลี่ยง หรือบรรเทาผลกระทบในทางลบ และส่งเสริมผลกระทบที่เป็นประโยชน์ นอกจากนั้น การประเมินผลกระทบถือเป็นวิธีคิด และการวางแผนที่สามารถใช้ได้กับกิจกรรมทุกระดับ การประเมินผลกระทบสามารถนำไปใช้กับข้อเสนอการพัฒนาในระดับต่าง ๆ เช่น โครงการ แผนงาน โครงการ และนโยบาย ดูเพิ่มเติมที่: การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสังคม การประเมินผลกระทบต่อแหล่งมรดก การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์
ผลกระทบทางอ้อม (Indirect impacts)	ผลกระทบทางอ้อม หมายถึง ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมซึ่งไม่ได้เป็นผลโดยตรงจากโครงการซึ่งมักเกิดจากหรือเป็นผลมาจากกระบวนการที่ซับซ้อน บางครั้งผลกระทบทางอ้อมจะถูกเรียกว่า “ผลกระทบระดับที่สอง” หรือ “ผลกระทบระดับที่สาม” หรือ “ผลกระทบรอง” ดูเพิ่มเติมที่: ผลกระทบ ผลกระทบโดยตรง ผลกระทบสะสม
ความครบถ้วนสมบูรณ์ (Integrity)	แหล่งมรดกทั้งหมดที่ได้รับการเสนอชื่อเพื่อขึ้นทะเบียนมรดกโลกจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขความครบถ้วนสมบูรณ์ เป็นเครื่องบ่งชี้ความเป็นองค์รวม และความสมบูรณ์ของมรดกทางธรรมชาติ และ/หรือทางวัฒนธรรม และองค์ประกอบ การตรวจสอบเงื่อนไขของความครบถ้วนสมบูรณ์จึงต้องประเมินแหล่งมรดกโดยคำนึงถึง • ส่วนประกอบรวมทั้งหมดที่จำเป็นในการแสดงให้เห็นถึงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล • แหล่งมรดกต้องมีขนาดเพียงพอที่จะทำให้คุณสมบัติและกระบวนการที่สื่อถึงความสำคัญของคุณสมบัติถูกนำเสนอได้อย่างสมบูรณ์ • แหล่งมรดกได้รับผลกระทบจากการพัฒนาและ / หรือการไม่ดูแล
วัฏจักร/การเกิดซ้ำเป็นวัฏจักร (Iterative)	ใช้อธิบายกระบวนการประเมินผลกระทบที่ไม่เป็นเส้นตรง - แต่ละขั้นตอนในกระบวนการจะเกิดขึ้นอีกซ้ำอีกครั้งเมื่อมีการรวบรวมข้อมูลใหม่

คำศัพท์	คำนิยาม/ความหมาย
การบรรเทาผลกระทบ (Mitigation)	ตามคำนิยาม การบรรเทาหมายถึง “การดำเนินการลดความรุนแรง ความตึงเครียด หรือความเจ็บปวดของบางสิ่ง” การบรรเทาผลกระทบมีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันผลกระทบด้านลบไม่ให้เกิดขึ้นและเพื่อให้ผลกระทบที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เริ่มแรกมาตรการบรรเทาผลกระทบจะถูกระบุแล้วจึงนำมาใช้ตามความเหมาะสมในระหว่างการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการเมื่อพิจารณาทางเลือกและทางเลือกในการออกแบบเพื่อหลีกเลี่ยง หรือ ลดผลกระทบ จากนั้นจึงกลายเป็นส่วนหนึ่งของแผนการดำเนินโครงการเพื่อจัดการกับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นระหว่างการก่อสร้าง การดำเนินงาน การรื้อถอน และการปิดโครงการ การบรรเทาผลกระทบอาจรวมถึงมาตรการเชิงโครงสร้าง (เช่น การออกแบบ หรือการเปลี่ยนแปลงสถานที่) และมาตรการที่ไม่ใช่เชิงโครงสร้าง (เช่น เครื่องมือเชิงสถาบัน และนโยบาย การให้บริการชุมชน และการฝึกอบรมและการเสริมสร้างศักยภาพ) แม้ว่าการประเมินผลกระทบจะศึกษามาตรการบรรเทาผลกระทบหลายมาตรการโดยมีการลดผลกระทบเป็นลำดับขั้น (ตั้งแต่การหลีกเลี่ยงไปจนถึงการชดเชย) แต่บางตัวเลือกก็อาจไม่เหมาะสมในบริบทของมรดกโลก การหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบทั้งหมด หรือลดผลกระทบเชิงลบให้เหลือน้อยที่สุดเป็นแนวทางในการลดผลกระทบแนวทางเดียวที่ควรถูกนำมาใช้ ข้อสังเกตสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ “การลดผลกระทบ” มักจะใช้กับการจัดการกับผลกระทบเชิงลบ โครงการอาจมีผลกระทบในเชิงบวกเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากได้รับการออกแบบโดยคำนึงถึงการรักษา หรือเพิ่มคุณค่าทางชีวกายภาพหรือคุณค่าด้านสังคม
หน่วยประสานงานกลาง (National Focal Point)	หน่วยงานหลักแห่งชาติ หมายถึง องค์กรของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบหลักในการรับรองการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญาภายในประเทศของตน และทำหน้าที่เป็นช่องทางสื่อสารระหว่างสำนักเลขาธิการ (ศูนย์มรดกโลกแห่งUNESCO) หน่วยงานสาธารณะระดับชาติ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น
แนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก (Operational Guidelines/OG)	แนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก (Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention) (ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี ค.ศ. 1997 และฉบับล่าสุดในปี ค.ศ. 2021) เป็นเอกสารที่มีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการปฏิบัติตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก โดยกำหนดขั้นตอนสำหรับ • การขึ้นทะเบียนแหล่งมรดกบนบัญชีมรดกโลกและรายชื่อมรดกโลกที่ตกอยู่ในอันตราย • การคุ้มครองและอนุรักษ์แหล่งมรดกโลก • การให้ความช่วยเหลือระหว่างประเทศภายใต้การสนับสนุนจากกองทุนมรดกโลก • การระดมการสนับสนุนจากระดับชาติและนานาชาติเพื่อสนับสนุนอนุสัญญา
คุณค่าของมรดก/การอนุรักษ์อื่น (Other heritage/conservation values)	ในบริบทของคำแนะนำเล่มนี้ คุณค่าของมรดก / การอนุรักษ์อื่น หมายถึงคุณค่าของมรดก / การอนุรักษ์อื่นที่อาจมีอยู่ในแหล่งมรดกนอกเหนือจากคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล ซึ่งอาจรวมถึงเหตุผลในการกำหนดว่าแหล่งมรดกโลกมีความสำคัญในระดับชาติหรือท้องถิ่น และคุณค่าพื้นถิ่นดั้งเดิมที่ให้กับมรดกนั้น นอกจากนี้ ยังอาจรวมถึงแง่มุมอื่น ของแหล่งมรดก ซึ่งแม้ว่าจะไม่คงไว้ซึ่งคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล แต่ก็ยังมีคุณค่าทางสุนทรียภาพ ประวัติศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคม หรือคุณค่าอื่น
คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล (Out-standing Universal Value/OUV)	คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล หมายถึง คุณค่าความสำคัญทางวัฒนธรรมและ / หรือทางธรรมชาติที่มีความโดดเด่นที่สูงมากกว่าเป็นคุณคาระดับชาติ และมีความสำคัญต่อมนุษยชาติทั้งหมด ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ด้วยเหตุนี้ การคุ้มครองมรดกแบบถาวร จึงมีความสำคัญสูงสุดต่อประชาคมโลก

คำศัพท์	คำนิยาม/ความหมาย
การแจ้งย่อหน้า 172 หรือ 174 (Paragraph 172 or 174 notifications)	ย่อหน้าที่ 172 ของ “แนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก” เชิญชวนให้รัฐภาคีแจ้งให้คณะกรรมการทราบ ผ่านทางศูนย์มรดกโลกขององค์การ UNESCO ถึงแผนงานที่ถูกเสนอใดก็ตามที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกโลกก่อนที่จะทำการตัดสินใจใดๆ ย่อหน้าที่ 174 ระบุว่าภาคีประชาสังคมสามารถส่งข้อมูลไปยังศูนย์มรดกโลกของ UNESCO ได้เช่นกัน หากพวกเขาพิจารณาว่าแหล่งมรดกเสื่อมโทรมอย่างร้ายแรง หรือไม่ได้ดำเนินการมาตรการแก้ไขที่จำเป็นภายในเวลาที่เสนอ ในกรณีนี้ ศูนย์มรดกโลก UNESCO จะติดต่อรัฐภาคีเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
หลักการระวังไว้ก่อน (Precautionary Principle)	หลักการระวังไว้ก่อนจะช่วยให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจใช้มาตรการป้องกัน ในกรณีที่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ที่บ่งชี้ว่าอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพของมนุษย์นั้นมีความไม่แน่นอน และมีความเสี่ยงสูง “The Rio Declaration” (United Nation, 1992) ให้คำจำกัดความของหลักการระวังไว้ก่อนไว้ว่า “ในกรณีที่มีภาวะคุกคามจากความเสียหายที่ร้ายแรงหรือไม่สามารถแก้ไขได้ การขาดความแน่นอนของข้อมูลเชิงวิทยาศาสตร์ที่สมบูรณ์ จะไม่สามารถนำมาใช้เป็นเหตุผลในการเลื่อนมาตรการป้องกันความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพออกไปได้”
พื้นที่พัฒนาโครงการ (Project development area /PDA)	พื้นที่พัฒนาโครงการ หมายถึง พื้นที่ที่คาดว่าจะเกิดการรบกวนทางกายภาพที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง และการดำเนินงานของโครงการ พื้นที่พัฒนาโครงการจะรวมถึงที่ตั้งหรือเส้นทางหลักของโครงการ ตลอดจนพื้นที่ของโครงสร้างพื้นฐานใหม่ที่จะจำเป็นในการสนับสนุน เช่น ถนนทางเข้า สายส่งไฟฟ้า อ่างเก็บน้ำและท่อส่งน้ำ ดูเพิ่มเติมที่: พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบ
เจ้าของโครงการ (Proponent)	บุคคล กลุ่ม หรือ องค์กร ที่เสนอการดำเนินการแล้วระดมคณะทำงานเพื่อดำเนินการตามข้อเสนอ ผู้เสนออาจเป็นคณะผู้จัดการพื้นที่ของแหล่งมรดกโลก องค์กรของรัฐ นักพัฒนา องค์กร องค์กรชนพื้นเมือง กลุ่มชุมชน หรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่น ๆ
แผนงานที่ถูกเสนอ (Proposed action)	ดูที่: แผนงาน
ผลกระทบตกค้าง (Residual impacts)	ผลกระทบที่ยังคงอยู่แม้จะมีการออกแบบมาตรการบรรเทาผลกระทบแล้วก็ตาม ดูเพิ่มเติมที่: ผลกระทบ การบรรเทาผลกระทบ
ผู้ครอบครองกรรมสิทธิ์ (Rights-holders)	กลุ่มผู้ที่ได้รับสิทธิทางกฎหมายหรือจารีตประเพณีทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรมรดก ในกรณีที่มีชนพื้นเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องกับกลุ่มชนพื้นเมืองเหล่านี้มีสิทธิที่จะได้รับฉันทานุมัติที่ได้รับการรับรู้ บอกแจ้งล่วงหน้า และเป็นอิสระ (Free, prior and informed consent: FPIC) ก่อนที่จะมีการอนุมัติโครงการที่มีผลกระทบต่อที่ดิน หรือดินแดนและทรัพยากรอื่นของพวกเขา และพวกเขาก็จำเป็นต้องมีส่วนร่วมในการประเมินผลกระทบด้วย

คำศัพท์	คำนิยาม/ความหมาย
การกำหนดขอบเขต (Scoping)	การกำหนดขอบเขตจะช่วยระบุประเด็นที่มีความสำคัญสำหรับการวางแผน และการตัดสินใจ ซึ่งจะอยู่ในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสังคม และกำหนดหรือจำกัดการพิจารณาประเด็นดังกล่าวที่มีความสำคัญเพียงเล็กน้อยหรือไม่มีเลย กระบวนการนี้ช่วยให้การประเมินผลกระทบมุ่งเน้นไปยังประเด็นสำคัญและหลีกเลี่ยงการเสียเวลาและทรัพยากรไปกับการตรวจสอบที่ไม่จำเป็น การกำหนดขอบเขตเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในตอนต้นของการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและสังคมและมักจะเกิดหลังจากกระบวนการคัดกรอง การกำหนดขอบเขตมักจะเกิดขึ้นระหว่างขั้นตอนก่อนการศึกษาความเป็นไปได้ขณะที่กำลังพัฒนาลักษณะและขอบเขตของโครงการในระดับสูง แต่ยังมีรายละเอียดเพียงเล็กน้อยหรือยังไม่มีเลย การกำหนดขอบเขตโดยทั่วไปจึงถือเป็นการประเมินความเสี่ยงของผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเชิงคุณภาพ ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต (ในขณะที่การประเมินผลกระทบที่ตามมามักจะเป็นเชิงปริมาณ) โดยทั่วไปแล้วผลลัพธ์ของกระบวนการกำหนดขอบเขตจะอยู่ในรูปแบบของเอกสารที่ออกแบบมาเพื่อกำกับการดำเนินการศึกษาการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เอกสารดังกล่าวสามารถมีได้หลายรูปแบบ และมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละระบบการประเมินผลกระทบ เช่น การตรวจสอบสิ่งแวดล้อมเบื้องต้น รายงานกำหนดขอบเขตการศึกษา แนวทางการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสังคม ข้อกำหนดโครงการ และบทสรุปโครงการ
การคัดกรอง (Screening)	การคัดกรองเป็นขั้นตอนแรกในกระบวนการประเมินผลกระทบ และช่วยในการตัดสินใจว่าจำเป็นต้องมีการประเมินหรือไม่ เมื่อกระบวนการคัดกรองบ่งชี้ว่าแผนงานที่ถูกเสนออาจส่งผลกระทบเชิงลบต่อคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกโลกและคุณค่าอื่นก็จำเป็นต้องมีการประเมินผลกระทบ และควรสนับสนุนให้เจ้าของโครงการทบทวนแผนงานที่ถูกเสนอและแก้ไขหากจำเป็น เพื่อหลีกเลี่ยง หรือลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นตั้งแต่แรก
ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholders)	ในบริบทของมรดกโลก ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ผู้ที่มีผลประโยชน์ และเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมเกี่ยวกับทรัพยากรมรดก แต่ไม่จำเป็นต้องมีสิทธิตามกฎหมายหรือที่สังคมยอมรับ ในการประเมินผลกระทบ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือบุคคล หรือกลุ่มที่อาจได้รับผลกระทบจากโครงการ หรือบุคคลหรือองค์กรที่เป็นตัวแทนของบุคคลดังกล่าว ในบางครั้งทั้งสองกรณีเรียกรวมกันว่า “ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและได้รับผลกระทบ”
สถานภาพของการอนุรักษ์ (State of conservation)	สถานภาพของการอนุรักษ์ หมายถึง สภาพ (รวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียง สถานะทางกายภาพ ความเป็นของแท้ดั้งเดิมและความครบถ้วนสมบูรณ์) ของแหล่งมรดกโลก ความเปราะบาง ปัจจัยที่ส่งผลกระทบ และมาตรการอนุรักษ์ที่ใช้เพื่อรักษาคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล ในบริบทของมรดกโลก คำว่า ‘สถานภาพของการอนุรักษ์’ มักจะใช้เพื่ออ้างถึงกระบวนการทางกฎหมายของการติดตามตรวจสอบเชิงรับ (Reactive Monitoring) ที่ควบคุมโดยแนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของการอนุรักษ์ แหล่งมรดกอาจได้รับการพิจารณาจากศูนย์มรดกโลกขององค์การ UNESCO องค์กรที่ปรึกษา และคณะกรรมการมรดกโลก ผ่านรายงานสถานภาพของการอนุรักษ์ที่ส่งโดยรัฐภาคีที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของวรรค 169 และ 172 ของแนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก หรือแหล่งที่มาอื่น ตามวรรค 174 ภายใต้กระบวนการตรวจสอบเชิงรับ กระบวนการเหล่านี้อาจรวมถึงการประเมินผลกระทบด้วย
คำแถลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล (Statement of Outstanding Universal Value/ SOUV)	คำอธิบายอย่างเป็นทางการที่ได้รับการรับรองโดยคณะกรรมการมรดกโลกเมื่อแหล่งถูกจารึกไว้บนบัญชีมรดกโลก (World Heritage List) (หรือย้อนหลังสำหรับการขึ้นทะเบียนก่อนปี ค.ศ. 2007) เป็นการอธิบายเหตุผลที่แหล่งมรดกได้รับการพิจารณาว่ามีคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล แหล่งมรดกนั้นไปตามเกณฑ์ของมรดกโลก เงื่อนไขของความครบถ้วนสมบูรณ์ (และสำหรับแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม ความเป็นของแท้ดั้งเดิม) และการเตรียมการด้านการคุ้มครองและการจัดการและข้อกำหนดต่าง ๆ เพื่อปกป้องแหล่งมรดก และรักษาคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลในระยะยาว คำแถลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลจะถูกนำมาใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงที่จำเป็นสำหรับการจัดการ และการตรวจสอบแหล่งมรดก และสถานภาพของการอนุรักษ์
รัฐภาคี (State Parties)	ประเทศที่ได้ปฏิบัติตามอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ (อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก) (UNESCO, 1972).

คำศัพท์	คำนิยาม/ความหมาย
การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment/SEA)	การประเมินสิ่งแวดล้อมเชิงกลยุทธ์จะนำการประเมินผลกระทบไปใช้ประกอบการตัดสินใจในระดับกลยุทธ์เช่น นโยบาย แผน และแผนงาน ที่โดยทั่วไปจะรู้จักกันในรูปแบบของการประเมินผลกระทบที่มีเป้าหมายหลักในประเด็นทางชีวกายภาพ สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสุขภาพ ในการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ จุดประสงค์คือเพื่อให้ข้อมูลแก่ผู้วางแผนผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจ และประชาชนที่ได้รับผลกระทบเกี่ยวกับความยั่งยืนของการตัดสินใจดังกล่าว เพื่ออำนวยความสะดวกในการค้นหาทางเลือกที่ดีที่สุด และเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของการตัดสินใจที่ตามมา
ข้อกำหนดโครงการ (Term of Reference)	ข้อกำหนดโครงการ (Terms of Reference/ToRs) หมายถึง เอกสารที่ปกติจะถูกส่งมอบให้กับคณะประเมินผลกระทบ เพื่ออธิบายถึงการประเมินที่ต้องดำเนินการ ประเด็นที่ควรถูกพิจารณาและวิธีการเฉพาะเจาะจงที่จะต้องนำมาใช้ เอกสารนี้ มักจะถูกดัดแปลงมาจากรายงานกำหนดขอบเขตการศึกษา
คุณค่า (Values)	ในบริบทของการอนุรักษ์มรดก “คุณค่า” คือ คุณสมบัติของแหล่งมรดกที่มีความสำคัญจำเป็นต้องได้รับการคุ้มครองเพื่อคนรุ่นปัจจุบันและอนาคต คุณค่าถูกกำหนดโดยปัจจัยทางสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลาย สิ่งที่มีคุณค่าต่อสังคมหนึ่งอาจไม่ถูกให้คุณค่าโดยสังคมอื่น หรือสังคมอื่นอาจให้คุณค่าด้วยเหตุผลที่แตกต่างกัน หรือคนรุ่นหนึ่งอาจให้คุณค่า แต่คนรุ่นต่อไปอาจไม่ให้คุณค่าต่อสิ่งนั้น แหล่งมรดกมักมีคุณค่าที่หลากหลาย เช่น ด้านสุนทรียภาพ สถาปัตยกรรม ชีวภาพ ระบบนิเวศ ประวัติศาสตร์ ธรณีวิทยา สังคม จิตวิญญาณ เป็นต้น คุณค่าเหล่านี้ฝังอยู่ในและถูกถ่ายทอดโดยองค์ประกอบของแหล่งมรดก
บริบทโดยรอบ (Wider Setting)	บริบทโดยรอบของแหล่งมรดกโลกอาจมีความเกี่ยวข้องกับภูมิประเทศ สภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและที่ถูกสร้างขึ้น และองค์ประกอบอื่นของแหล่ง อาทิเช่น โครงสร้างพื้นฐาน รูปแบบการใช้ที่ดิน การจัดพื้นที่ และความสัมพันธ์ทางภาพ บริบทโดยรอบอาจรวมถึงการปฏิบัติทางสังคมและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้อง กระบวนการทางเศรษฐกิจ และมีมติอื่น ที่จำเป็นต้องไม่ได้ของมรดก เช่น การรับรู้และการเชื่อมโยง บริบทโดยรอบอาจมีบทบาทสำคัญในการปกป้องความเป็นของแท้ดั้งเดิมและความครบถ้วนสมบูรณ์ของแหล่งมรดกและการจัดการ บริบทโดยรอบจะเกี่ยวข้องกับบทบาทของบริบทโดยรอบในการสนับสนุนคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล
ศูนย์มรดกโลก (World Heritage Centre)	ศูนย์มรดกโลกขององค์การ UNESCO เป็นหน่วยงานด้านเทคนิคภายในองค์การ UNESCO ซึ่งก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1992 และถูกแต่งตั้งโดยผู้อำนวยการทั่วไปขององค์การ UNESCO ทำหน้าที่เป็นสำนักเลขาธิการของอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกเป็นจุดศูนย์กลาง และเป็นผู้ประสานงานภายในองค์การ UNESCO เกี่ยวกับทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมรดกโลก และเป็นผู้รับผิดชอบการปฏิบัติงานประจำที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารอนุสัญญา
อนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก (World Heritage Convention)	อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและธรรมชาติ เป็นสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ได้รับการรับรองโดยองค์การสหประชาชาติในปี ค.ศ. 1972 ซึ่งกำหนดประเภทสถานที่ทางธรรมชาติ หรือวัฒนธรรม ที่สามารถนำมาพิจารณาขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกตามคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลที่สถานที่ดังกล่าวมีต่อมวลมนุษยชาติได้ สนธิสัญญานี้รู้จักกันทั่วไปในนามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก และเป็นตัวกำหนดหน้าที่ของประชาคมระหว่างประเทศโดยรวมในการรับผิดชอบคุ้มครองมรดกดังกล่าว และกำหนดหน้าที่ของรัฐบาลในการระบุพื้นที่ที่มีศักยภาพที่อาจได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก และบทบาทในการปกป้องและอนุรักษ์ การลงนามในอนุสัญญานั้น หมายความว่าแต่ละประเทศให้คำมั่นว่าจะอนุรักษ์ไม่เพียงแต่แหล่งที่ตั้งอยู่ในอาณาเขตรัฐของตนที่ได้รับการยอมรับว่ามีคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลเท่านั้น แต่จะปกป้องมรดกของชาติและมีส่วนร่วมในความพยายามระหว่างประเทศในการปกป้อง อนุรักษ์ และส่งเสริมมรดกของมนุษยชาติ
แหล่งมรดกโลก (World Heritage property)	แหล่งมรดกโลก หมายถึงแหล่งมรดกทางวัฒนธรรม ธรรมชาติ หรือมรดกผสมที่ขึ้นทะเบียนบนบัญชีมรดกโลกและถือว่ามีความโดดเด่นอันเป็นสากลต่อมวลมนุษยชาติ ความรับผิดชอบในการเสนอชื่อแหล่งมรดกเข้าสู่บัญชีมรดกโลกจะเป็นของรัฐบาลในพื้นที่ที่แหล่งมรดกนั้นตั้งอยู่ คณะกรรมการมรดกโลกจะเป็นผู้ตัดสินว่า แหล่งมรดกควรได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกหรือไม่ โดยพิจารณาจากคำแนะนำทางเทคนิคขององค์กรที่ปรึกษาตามกระบวนการประเมินที่เข้มงวด เมื่อใช้เป็นคำทั่วไป มรดกโลก หมายถึง แหล่งมรดกทางธรรมชาติ วัฒนธรรม และมรดกผสมทั้งหมดที่ขึ้นทะเบียนไว้ในบัญชีมรดกโลก

- Agency for Cultural Affairs, Japan and Kyushu University. 2020. *Heritage in Urban Contexts: Impacts of Development Projects on World Heritage Properties in Cities. Final Outcomes.* <https://whc.unesco.org/en/events/1516/>
- André, P., Enserink, B., Connor, D. and Croal, P. 2006. *Public Participation International Best Practice Principles.* Fargo, ND, International Association for Impact Assessment. (IAIA Special Publication Series, 4.) <https://www.iaia.org/uploads/pdf/SP4.pdf>
- CSIR (Council for Scientific and Industrial Research). 1996. *Strategic Environmental Assessment (SEA): A Primer.* CSIR Report ENV/S-RR96001. Stellenbosch (South Africa), Division of Water, Environment and Forest Technology.
- FAO (Food and Agriculture Organization of the United Nations). 2016. *FPIC Toolkit.* Rome, FAO. https://www.fao.org/fileadmin/user_upload/faoweb/2018-New/Our_Pillars/FPIC_package_.zip
- Glasson, J. and Therivel, R. 2019. *Introduction to Environmental Impact Assessment.* London, Routledge.
- IAIA (International Association for Impact Assessment). 1999. *Principles of Environmental Assessment Best Practice.* Fargo ND, IAIA/Lincoln (UK), IEA. <https://www.iaia.org/uploads/pdf/Principles%20of%20IA%2019.pdf>
- _____. 2009. *What is Impact Assessment?* Fargo ND, IAIA. https://www.iaia.org/uploads/pdf/What_is_IA_web.pdf
- _____. 2020. *Foundations of Impact Assessment* (unpublished). Fargo ND, IAIA.
- IAPP (International Association for Public Participation). n.d. *Core Values, Ethics, Spectrum – The 3 Pillars of Public Participation.* <https://www.iap2.org/page/pillars>
- ICID (International Commission on Irrigation and Drainage). 1993. *The ICID Environmental Checklist to Identify Environmental Effects of Irrigation, Drainage and Flood Control Projects.* Wallingford (UK), HR Wallingford. https://assets.publishing.service.gov.uk/media/57a08dd5ed915d3cfd001c12/R5835-icid_enviromental_checklist.pdf
- ICOMOS. 2011. *Guidance on Impact Assessment for Cultural World Heritage Properties.* https://www.iccom.org/sites/default/files/2018-07/icomos_guidance_on_heritage_impact_assessments_for_cultural_world_heritage_properties.pdf
- IDB (Inter-American Development Bank). 2019. *Meaningful Stakeholder Engagement.* https://publications.iadb.org/publications/english/document/Meaningful_Stakeholder_Engagement_A_Joint_Publication_of_the_MFI_Working_Group_on_Environmental_and_Social_Standards_en.pdf
- IFC (International Finance Corporation). 2007. *Stakeholder Engagement: A Good Practice Handbook for Companies Doing Business in Emerging Markets.* Washington, DC, IFC. https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/affbco05-2569-4e58-9962-280c483baa12/IFC_StakeholderEngagement.pdf?MOD=AJPERES&CVID=jkD13-p
- _____. 2012. *IFC Performance Standards on Environmental and Social Sustainability.* Washington, DC, IFC. https://www.ifc.org/wps/wcm/connect/co2c2e86-e6cd-4b55-95a2-b3395d204279/IFC_Performance_Standards.pdf?MOD=AJPERES&CVID=kTjHBzk
- IUCN. 2013a. *Governance, Equity and Rights.* <https://www.iucn.org/theme/protected-areas/our-work/governance-equity-and-rights>

- _____. 2013b. *World Heritage Advice Note on Environmental Assessment*.
https://www.iucn.org/sites/dev/files/import/downloads/iucn_advice_note_environmental_assessment_18_11_13_iucn_template.pdf
- Morrison-Saunders, A. 2018. *Advanced Introduction to Environmental Impact Assessment*. Cheltenham (UK), Edward Elgar.
- OECD-DAC. 2006. *Applying Strategic Environmental Assessment: Good Practice Guidance for Development Co-operation*. Paris, OECD Publishing.
https://www.oecd-ilibrary.org/applying-strategic-environmental-assessment_5l9njf7q195c.pdf?itemId=%2Fcontent%2Fpublication%2F9789264026582-en&mimeType=pdf
- Therivel, R. and Wood, G. (eds). 2018. *Methods of Environmental and Social Impact Assessments*. London, Routledge.
- UNDP Serbia. 2010. *Guidelines on the Environmental Impact Assessment for Wind Farms*. Belgrade, UNDP Serbia/Ministry of Environment and Spatial Planning of the Republic of Serbia.
https://unece.org/DAM/env/eia/documents/EIAGuides/Serbia_EIA_windfarms_Jun10_en.pdf
- UNECE. 2012. *Resource Manual to Support Application of the SEA Protocol*.
<https://unece.org/info/Environment-Policy/Environmental-assessment/pub/21602>
- _____. 2015. *Good Practice Recommendations on Public Participation in Strategic Environmental Assessment*. Geneva, UN. https://unece.org/sites/default/files/2020-12/1514364_E_Espoo_web.pdf
- UNESCO. 1972. *Convention Concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage*. Paris, UNESCO. <https://whc.unesco.org/archive/convention-en.pdf>
- _____. 2008. *Enhancing Our Heritage: Monitoring and Managing for Success in World Natural Heritage Sites*. Paris, UNESCO. <https://whc.unesco.org/en/eoh/>
- _____. 2010. *Managing Disaster Risks for World Heritage*. Paris, UNESCO.
<https://whc.unesco.org/en/activities/630/>
- _____. 2012. *Managing Natural World Heritage*. Paris, UNESCO.
<https://whc.unesco.org/en/managing-natural-world-heritage/>
- _____. 2013. *Managing Cultural World Heritage*. Paris, UNESCO.
<https://whc.unesco.org/en/managing-cultural-world-heritage/>
- _____. 2015. *Policy on the Integration of a Sustainable Development Perspective into the Processes of the World Heritage Convention*. Paris, UNESCO. <https://whc.unesco.org/en/sustainabledevelopment>
- _____. 2018. *Policy on Engaging with Indigenous Peoples*. Paris, UNESCO.
<https://en.unesco.org/indigenous-peoples/policy>
- _____. 2021. *The Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention*. Paris, UNESCO. <https://whc.unesco.org/en/guidelines/>
- UNESCO/ICCROM/ICOMOS/IUCN. 2020. *Guidance on Developing and Revising World Heritage Tentative Lists*. <https://whc.unesco.org/document/184566>
- United Nations. 1992. *Rio Declaration on Environment and Development, Report of the United Nations Conference on Environment and Development*. Rio de Janeiro, United Nations.
https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/generalassembly/docs/globalcompact/A_CONF.151_26_Vol.I_Declaration.pdf
- _____. 2007. *Declaration on the Rights of Indigenous Peoples*. New York, United Nations.
<https://www.un.org/development/desa/indigenouspeoples/declaration-on-the-rights-of-indigenous-peoples.html>
- _____. 2015. *Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development*. New York, United Nations. <https://sdgs.un.org/2030agenda>

WHITRAP. 2016. *The HUL Guidebook: Managing Heritage in Dynamic and Constantly Changing Urban Environments*.

https://www.hulballarat.org.au/resources/HUL%20Guidebook_2016_FINALWEB.pdf

World Bank. 2018. *The World Bank Environmental and Social Framework*. Washington, DC, International Bank for Reconstruction and Development/World Bank.

<https://thedocs.worldbank.org/en/doc/837721522762050108-0290022018/original/ESFFramework.pdf>

FURTHER READING

Campese, J., Sunderland, T., Greiber, T. and Oviedo, G. (eds). 2009. *Rights-Based Approaches: Exploring Issues and Opportunities for Conservation*. Bogor, Indonesia, CIFOR and IUCN.

CBD (Convention on Biological Diversity). 2006. *Impact Assessment: Voluntary Guidelines on Biodiversity-Inclusive Impact Assessment*. <https://www.cbd.int/decision/cop/?id=11042>

คำแนะนำฉบับแก้ไขนี้ ได้รับการปรับปรุงในบริบทของโครงการผู้นำมรดกโลก โดยได้รับการสนับสนุนจาก ICCROM, ICOMOS และ IUCN ในฐานะองค์กรที่ปรึกษาของคณะกรรมการมรดกโลก และ UNESCO และขอขอบคุณการสนับสนุนจากกระทรวงสภาพอากาศและสิ่งแวดล้อม ราชอาณาจักรนอร์เวย์ เอกสารนี้ อ้างอิงตาม ICOMOS Guidance on Heritage Impact Assessments for Cultural World Heritage Properties (2011) และ World Heritage Advice Note on Environmental Assessment (2013b) ของ IUCN โดยได้รับการเพิ่มเติมบนพื้นฐานของกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพของ ICCROM รวมถึงหลักสูตรการฝึกอบรมร่วมเกี่ยวกับการประเมินผลกระทบด้านมรดกของ ICCROM และ WHITRAP ซึ่งจัดขึ้นตั้งแต่ปี 2012

คำแนะนำเป็นผลผลิตของความร่วมมือที่เข้มแข็งจากทุกสถาบันโดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มผู้ประสานงานหลักที่ติดตามกระบวนการทั้งหมด มานานกว่า 3 ปี นับตั้งแต่การเปิดตัวการประชุมเชิงปฏิบัติ ณ กรุงลอนดอน ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ ในปี 2018 กลุ่มผู้ประสานงานหลักประกอบด้วย Jyoti Hosagrahar, Feng Jing และ Richard Veillon จาก UNESCO; Richard Mackay จาก ICOMOS International; Mizuki Murai จาก IUCN ; และ Sarah Court และ Eugene Jo จาก ICCROM โดย Sarah Court และ Riki Therivel ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ปรับปรุงคำแนะนำฉบับแก้ไข ผู้เขียนทำงานร่วมกับ Eugene Jo ในฐานะผู้จัดการโครงการ และ Tim Badman, Joseph King และ Valerie Magar ในฐานะผู้อำนวยการร่วมของโครงการผู้นำมรดกโลก ออกแบบกราฟิกโดย Felipe Echeverri Velasco และ Alberto José Moncayo ตรวจสอบเอกสารตลอดกระบวนการโดย Gamini Wijesuriya และ Laura Frank เป็นผู้นำกระบวนการเผยแพร่ของ UNESCO โดยมี Céla Zwaalen และ Nicole Franceschini เป็นผู้ประสานงานด้านการสื่อสาร นอกจากนี้ สมาคมระหว่างประเทศเพื่อการประเมินผลกระทบ (IAIA) ยังมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ไขและทบทวนคำแนะนำในฐานะเครือข่ายชั้นนำระดับโลกด้านการประเมินผลกระทบ

คำแนะนำนี้ได้รับการทบทวนจำนวน 5 ครั้งในระหว่างการรวบรวมข้อมูล ด้วยการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง และได้รับข้อเสนอแนะจากหน่วยงานต่าง ๆ ประกอบด้วย กระทรวงสภาพอากาศและสิ่งแวดล้อม ประเทศนอร์เวย์, สำนักงานสิ่งแวดล้อม ประเทศนอร์เวย์, คณะกรรมการมรดกทางวัฒนธรรม ประเทศนอร์เวย์, ICOMOS National Committees and International Scientific Committees, สถาบันฝึกอบรมและวิจัยด้านมรดกโลกแห่งเอเชียและแปซิฟิก, ศูนย์มรดกโลกภูมิภาคอาหรับ และคณะกรรมการเพื่อการประเมินสิ่งแวดล้อม ประเทศเนเธอร์แลนด์ คณะทำงานขอขอบคุณผู้เข้าร่วมหลักสูตรการประเมินผลกระทบที่ดำเนินการภายใต้กรอบของโครงการผู้นำมรดกโลกซึ่งใช้ร่างเอกสารที่กำลังพัฒนาและได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับเนื้อหา หลักสูตรประกอบไปด้วย ประเทศโอมาน ในปี ค.ศ. 2018 ร่วมกับ ARC-WH, ประเทศจีน ในปี ค.ศ. 2018 ร่วมกับ WHITRAP, ประเทศมอนเตเนโกร ในปี ค.ศ. 2018, ประเทศเกาหลี ในปี ค.ศ. 2019, ประเทศปาเลสไตน์ ในปี ค.ศ. 2020 ร่วมกับ UNESCO Ramallah, ประเทศอียิปต์ ในปี ค.ศ. 2021 ร่วมกับ UNESCO WHC, ประเทศสโลวีเนีย ในปี ค.ศ. 2021, การประเมินผลกระทบสำหรับมรดกโลก ค.ศ. 2021 ร่วมกับ WHITRAP และรัฐอาหรับ ในปี ค.ศ. 2021 ร่วมกับ UNESCO WHC ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมการประชุมประจำปีของ IAIA (เมืองเดอร์บัน ในปี ค.ศ. 2018 และเมืองบริสเบน ในปี ค.ศ. 2019) ยังให้ข้อมูลที่มีคุณค่าในการออกแบบคำแนะนำฉบับแก้ไข

ขอขอบคุณผู้ประเมิน และผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการดังรายชื่อ ต่อไปนี้ ที่สละเวลาอ่านเอกสารฉบับต่าง ๆ และมอบข้อมูลเชิงลึกรวมทั้งประสบการณ์อันมีคุณค่า: George Abungu, Rachel Asante-Owusu, Andrea Athanas, Line Bårdsgeng, Charlotte Bingham, Gwenaëlle Bourdin, Mohamed Ziane Bouziane, Elizabeth Bradshaw, Kristal Buckley, Elsa Chang, Nicholas Clarke, Ascanio D'Andrea, Guy Debonnet, Luisa De Marco, Susan Denyer, Regina Durighello, Steve Edwards, Aleksandra Einen, Ole Sør Eriksen, Arlene K. Fleming, Eva Hauge Fontaine, Nicole Franceschini, Carlo Francini, Sharif Shams Imon, Maya Ishizawa, Tilman Jaeger, Rohit Jigyasu, Selma Kassem, Chunggho Kim, Arend Kolhoff, Ping Kong, Cyril Kormos, Marie-Laure Lavenir, Kyung-Ah Lee, Leticia Leitao, Hong Li, Katri Lisitzin, Valerie Magar, Andrea Margotta, Andrew Mason, Muhammad Juma Muhammad, Masanori Nagaoka, Kazuhiko Nishi, Olukoya Obafemi, Ishanlosen Odiaua, Carlo Ossola, Chris Polglase, Yves Prevost, Britta Rudolff, Luis Enrique Sánchez, Peter Shadie, Adele Shaw, Gaute Sønstebo, Jane Thompson, Montira Horayangura Unakul, Remco Van Merm, Réka Viragos, Daniel Young-Torquemada and Katherine Zischka.

ภาคผนวก: เครื่องมือ

หมายเหตุเกี่ยวกับการใช้เครื่องมือที่ 1 คุณค่าและองค์ประกอบของมรดก/การอนุรักษ์

เครื่องมือนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางการใช้คำแถลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลในแต่ละขั้นตอนเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับองค์ประกอบมรดกโลกเพื่อใช้ในการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในวงกว้าง การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสังคม หรือการประเมินผลกระทบทางมรดกแบบแยกเดี่ยว คำแถลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลเป็นข้อความบรรยายสั้นๆ ที่อธิบายว่าเหตุใดแหล่งมรดกโลกจึงได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษจนกระทั่งได้รับการขึ้นทะเบียนในบัญชีมรดกโลกอย่างไรก็ตาม การใช้คำแถลงนี้ จะเป็นประโยชน์ในการวิเคราะห์เนื้อหา ซึ่งจำแนกออกเป็นคุณค่าและองค์ประกอบข้อมูลต่อไปนี้แสดงให้เห็นถึงกระบวนการทำงาน เครื่องมือนี้เป็นเทมเพลตทั่วไปเพื่อเสนอแนะหนึ่งในหลากหลายแนวทางที่สามารถเป็นไปได้ และอาจมีการปรับเปลี่ยนและปรับปรุงเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 1: ค้นหาคำแถลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล

เว็บไซต์ของศูนย์มรดกโลก (<https://whc.unesco.org/en/list/>) มีเนื้อหาส่วนที่จะให้ข้อมูลแหล่งมรดกโลกแต่ละแห่งรวมถึงคำแถลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลโดยเฉพาะ แหล่งมรดกจะถูกจำแนกตามรายประเทศ นอกจากนี้ ยังสามารถสืบค้นแหล่งมรดกได้จากชื่อของแหล่งมรดกดังกล่าว คำแถลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลจะปรากฏอยู่ในหน้าแรกของรายการแหล่งมรดก

ขั้นตอนที่ 2: วิเคราะห์คำแถลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล

เริ่มต้นขั้นตอนนี้จากการคัดเลือกเนื้อหาของคำแถลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลที่บรรยายถึงคุณค่าและองค์ประกอบซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ต่อไป

คุณค่าของมรดก/การอนุรักษ์

เนื้อความบางส่วนของคำแถลงจะบรรยายถึงเหตุผลที่ทำให้แหล่งมรดกได้รับการพิจารณาว่ามีความยอดเยี่ยม น่าสนใจแตกต่าง หรือ พิเศษ - สิ่งเหล่านี้คือคุณค่าของมรดกนั่นเอง ตัวอย่างในกล่องข้อความที่ A1.1 อธิบายว่าอุทยานแห่งชาติทางทะเลลูซี...และเมืองเก่าของเฮริโตะปิสได้รับการพิจารณาว่ายอดเยี่ยม เนื่องจาก ‘ระบบทางทะเลมีการพัฒนาระบบนิเวศและสายพันธุ์สิ่งมีชีวิต จนเป็นเอกลักษณ์และมีความหลากหลาย’ (คุณค่าใช้สีแดงและตัวเอน)

องค์ประกอบ

คำศัพท์บางคำที่ปรากฏอยู่ในคำแถลงจะเป็นการอธิบายองค์ประกอบซึ่งถ่ายทอดคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล (OUV) จะเป็นประโยชน์มากถ้าคำนี้ว่าองค์ประกอบเป็นส่วนสำคัญของแหล่งมรดกโลกและเป็นศูนย์กลางของการจัดการและการอนุรักษ์ที่เกิดขึ้นในแหล่ง กล่าวคือ เป็นส่วนประกอบที่ต้องการการปกป้องและส่งต่อให้กับคนรุ่นต่อไป องค์ประกอบเหล่านี้อาจเป็นคุณสมบัติทางกายภาพซึ่งเกี่ยวข้องกับวัสดุและคุณลักษณะอื่นที่จับต้องได้ หรืออาจเป็นสิ่งที่จับต้องไม่ได้ตัวอย่างเช่น กระบวนการ การจัดการทางสังคมหรือการปฏิบัติทางวัฒนธรรมรวมถึงความเชื่อมโยงและความสัมพันธ์ที่สะท้อนให้เห็นในส่วนประกอบทางกายภาพของแหล่งมรดก ตัวอย่างองค์ประกอบ (ขีดเส้นใต้) ในกล่องข้อความที่ A1.1 ได้แก่ ‘แหล่งหล้าทะเล’ ‘พะยูนสีส้ม’ และ ‘แนวปะการัง’

กล่องข้อความที่ A1.1 ตัวอย่างคำแถลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติทางทะเลบลูชี และเมืองเก่าของเฮโรโดโพลิส พร้อมตัวอย่างคุณค่า (*สีแดง ตัวเอียง*) และองค์ประกอบ (*ขีดเส้นใต้*)

แหล่งมรดกแห่งนี้อยู่ในบลูชี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความโดดเด่นทางนิเวศวิทยาและความโดดเด่นระดับโลก ครอบคลุมพื้นที่ 400,000 เฮกตาร์ โดยมีเขตพื้นที่กันชน 600,000 เฮกตาร์ ประกอบด้วยพื้นที่ ทางทะเลและภาคพื้นดิน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่เปลี่ยนผ่านขนาดใหญ่ระหว่างเขตชีวภูมิศาสตร์ทางตอนเหนือและตอนใต้ ระบบทางทะเลมีการพัฒนาระบบนิเวศ และ สายพันธุ์สิ่งมีชีวิตจนเป็นเอกลักษณ์และมีความหลากหลาย โดยครอบคลุมถึงสังคมนิเวศที่ใกล้สูญพันธุ์ *แหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำส่วนใหญ่ซึ่งไม่ถูกรบกวน* และตัวอย่างที่หายากและเป็นเอกลักษณ์ของระบบแนวปะการังเขตร้อนและสายพันธุ์ปะการังอ่อน แหล่งมรดกและพื้นที่โดยรอบยังประกอบไปด้วยทุ่งหญ้าทะเล และป่าชายเลน ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของนกทะเล สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในทะเล ปลา ปะการัง ฉลาม ปลากะเบนราหู และเต่าทะเล *อีกทั้งยังเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของพะยูนสีส้มที่ใกล้สูญพันธุ์* อุทยานแห่งชาติทางทะเลบลูชี เป็นพื้นที่สำคัญสำหรับการพักตัวอ่อนและการวางไข่ของปลาสายพันธุ์เชิงพาณิชย์

ในแหล่งมรดกมี *ปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่น่าประทับใจ เป็นพื้นที่ที่มีความงามตามธรรมชาติที่ยอดเยี่ยม* และ *ค่อนข้างไม่ถูกรบกวน ประกอบด้วยแหล่งที่อยู่อาศัยหลายประเภท* เช่น แนวปะการังที่กว้างขวาง ป่าชายเลน ทุ่งหญ้าทะเล และพื้นที่น้ำขึ้นน้ำลงและหาดโคลน ซึ่งทั้งหมดช่วยให้สิ่งมีชีวิตทั้ง *พะยูนสีส้ม ฉลาม ปลากะเบนราหู โลมา และนกอพยพที่ใกล้สูญพันธุ์* สามารถอยู่รอดได้ (เช่น ผสมพันธุ์ ให้อาหาร และพัก่อน) โซนแนวปะการังทางชีวภาพที่แตกต่างกัน ซึ่งแต่ละ *เป็นแหล่งรวมแนวปะการังทั่วไป เขตแนวปะการังชีวภาพที่แตกต่างกันแต่ละแห่งเป็นตัวอย่างของการวางแนวปะการัง ส่งเสริมความอุดมสมบูรณ์ของสิ่งมีชีวิตใต้ทะเลและชีวทัศน์ใต้น้ำอันน่าทึ่ง*

เมืองท่าประวัติศาสตร์เฮโรโดโพลิส ตั้งอยู่บนชายฝั่งทะเลบลูชี เป็นเมืองที่มีบทบาทอย่างต่อเนื่องในฐานะเป็นสถานที่แลกเปลี่ยนระหว่างวัฒนธรรมในประวัติศาสตร์ แม้ว่า *สถาปัตยกรรมส่วนใหญ่จะสะท้อนให้เห็นถึงยุคทองของความมั่งคั่งของเมืองในฐานะท่าเรือการค้าในศตวรรษที่ 18 แต่อาคารเหล่านี้ก็ล้มพังสอดคล้องกับฝั่งเมืองที่เก่าแก่กว่ามาก ซึ่งมีอายุย้อนไปถึงศตวรรษที่ 6 ฝั่งเมืองในศตวรรษที่ 18 ให้ความสำคัญกับสิ่งก่อสร้างเช่นเดียวกับพื้นที่สีเขียวสาธารณะภายในใจกลางเมือง* นอกจากนี้ ภายในเมืองยังมี *โบราณสถานที่สำคัญจำนวนมากจากแต่ละช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์ของเมือง: สุสานของยูจีนีส, มหาวิหารเซนต์เฮเลนา และมีสยิดใหญ่ (Great Mosque) ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนสอนศาสนา (madrasa) และโรงอาบน้ำ (baths) ล้วนเป็นผลงานชิ้นเอกทางสถาปัตยกรรมที่สำคัญของช่วงเวลาที่แตกต่างกัน การผสมผสานของสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นและโบราณสถานสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายของชุมชนซึ่งอาศัยอยู่ในเมืองเป็นระยะเวลากว่าหนึ่งพันห้าร้อยปีและยังคงปฏิบัติตามประเพณีกระทั่งในปัจจุบัน เป็นเวลาหลายศตวรรษที่พ่อค้า นักเดินทาง และผู้แสวงบุญมาที่เฮโรโดโพลิส ด้วยท่าเรือที่คึกคักซึ่งเชื่อมต่อกับเครือข่ายการขนส่งที่แพร่หลาย เมื่อเวลาผ่านไปผู้มาเยือนจำนวนมากกลายเป็นผู้อยู่อาศัย พวกเขาได้นำประเพณีและความเชื่อทางศาสนาเข้ามา ซึ่งสะท้อนให้เห็นผ่านเทศกาลและประเพณีที่ยังดำเนินอยู่และยังได้รับการสืบทอดในบางพื้นที่ชุมชน และมีความเกี่ยวข้องกับโบราณสถานบางแห่ง รวมถึงเชื่อมโยงกับความเชื่อทางจิตวิญญาณที่เชื่อมโยงกับโลกธรรมชาติ เมืองนี้ยังคงทำหน้าที่ท่าเรือประวัติศาสตร์ และเป็นศูนย์กลางสำคัญ (Node) ของเส้นทางการค้าโดยรอบ*

ขั้นตอนที่ 3: จำแนกและจัดระเบียบคุณค่าของมรดก

ขั้นตอนต่อไปคือการแจกแจงรายการคุณค่าที่ถูกระบุจากคำแถลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล คำแถลงนั้นไม่สามารถเขียนขึ้นใหม่ได้ อย่างไรก็ตาม เมื่อทำการคัดแยกคุณค่าออกมาแล้ว อาจต้องมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบของเนื้อหา ตัวอย่างเช่น การปรับเปลี่ยนรูปประโยคโดยการทำให้ประโยคดังกล่าวสมบูรณ์ หรือการรวมคุณค่าสองอย่างที่คล้ายคลึงกันให้อยู่ในประโยคเดียว (กล่องข้อความที่ A1.2)

กล่องข้อความที่ A1.2 ตัวอย่างรายการคุณค่าที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของเฮริโตโปลิสและอุทยานแห่งชาติทางทะเลลูซี

เฮริโตโปลิสและอุทยานแห่งชาติทางทะเลลูซีมีความพิเศษ เนื่องจาก..
 ...เป็นภูมิภาคที่โดดเด่นทางระบบนิเวศและระดับโลก
 ...ระบบทางทะเลได้พัฒนาระบบนิเวศและสายพันธุ์สิ่งมีชีวิตเป็นเอกลักษณ์และหลากหลาย รวมถึงสังคมนิเวศที่ใกล้สูญพันธุ์
 ...เป็นแหล่งอาหารที่สำคัญสำหรับพะยูนสีส้มใกล้สูญพันธุ์จำนวนมากที่ยังมีความอุดมสมบูรณ์
 ...สถาปัตยกรรมสะท้อนให้เห็นถึงยุคทองแห่งความมั่งคั่งของเมืองในฐานะท่าเรือการค้าในศตวรรษที่ 18 และโบราณสถานเป็นสถาปัตยกรรมชั้นเอกที่สำคัญในยุคต่างๆ
 ...เมืองนี้ยังคงมีทำหน้าที่เป็นท่าเรือประวัติศาสตร์และเป็นศูนย์กลางสำคัญ (Node) ของเส้นทางการค้าโดยรอบ

ขั้นตอนที่ 4: ระบุคุณค่าของมรดก/การอนุรักษ์อื่น

นอกเหนือจากคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลแล้ว ยังมีความจำเป็นที่จะต้องระบุคุณค่าของมรดก/การอนุรักษ์อื่น คุณค่าดังกล่าวอาจเป็นคุณค่าที่ได้รับการยอมรับจากการกำหนดในระดับนานาชาติ ระดับชาติ และระดับท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น เหตุผลอื่นที่แหล่งมรดกได้รับการพิจารณาว่ามีความสำคัญและน่าสนใจ **คุณค่า**ไม่มีการแบ่งลำดับชั้นความสำคัญ ในความเป็นจริงแล้ว คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลมักจะเกี่ยวโยงสัมพันธ์กับคุณค่าประเภทอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ควรที่จะละเลยคุณค่าที่เกี่ยวข้องกับมรดกที่จับต้องไม่ได้

ตัวอย่างเช่น เฮริโตโปลิสได้รับการพิจารณาว่ามีความสำคัญระดับชาติเนื่องจากความสัมพันธ์ของชุมชนกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติสะท้อนให้เห็นผ่านศิลปะและสถาปัตยกรรมของศาสนสถานและเฉลิมฉลองในหลายเทศกาลตามประเพณี

ขั้นตอนที่ 5: ใส่คุณค่าที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลและมรดก/การอนุรักษ์อื่น ลงในตารางคุณค่าและองค์ประกอบ

เมื่อมีการระบุคุณค่าแล้ว สามารถนำคุณค่าดังกล่าวมาใส่ในช่องแนวตั้งช่องแรกของตารางคุณค่าและองค์ประกอบ (ตารางที่ A1.1) คุณค่าทั้งหมดที่คัดแยกออกมาจากคำแถลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลสามารถนำมาใส่ในช่อง ‘คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล’ ให้สัมพันธ์กับระดับในการยอมรับคุณค่า ส่วนคุณค่าของมรดก/การอนุรักษ์อื่นสามารถใส่ไว้ในช่องคุณค่าระดับชาติหรือระดับท้องถิ่น

หมายเหตุ: การที่คุณค่าจะได้รับการยอมรับว่าเป็นคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลได้นั้น จะต้องได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญในระดับท้องถิ่นและระดับชาติเสียก่อน ด้วยเหตุนี้จึงไม่จำเป็นต้องระบุคุณค่าอย่างเดียวกันซ้ำในทุกช่องของระดับการยอมรับคุณค่า

ตารางที่ A1.1 ตัวอย่างตารางคุณค่าและองค์ประกอบ: การระบุคุณค่า

ระดับในการยอมรับคุณค่า	คุณค่าของมรดก/การอนุรักษ์	คุณลักษณะ	แหล่งที่มาของข้อมูล
คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล (OUV)	เป็นภูมิภาคที่โดดเด่นทางระบบนิเวศและระดับโลก		
	ระบบทางทะเลได้พัฒนาระบบนิเวศและสายพันธุ์สิ่งมีชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกัน รวมถึงกลุ่มสังคมนิเวศที่ใกล้สูญพันธุ์		
	เป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตหลากหลายสายพันธุ์		
	เป็นแหล่งอาหารที่สำคัญสำหรับพะยูนสีส้มที่ใกล้สูญพันธุ์กลุ่มสุดท้ายที่ยังมีความอุดมสมบูรณ์		
	สถาปัตยกรรมสะท้อนให้เห็นถึงยุคทองแห่งความมั่งคั่งของเมืองในฐานะท่าเรือการค้าในศตวรรษที่ 18 และโบราณสถานเป็นสถาปัตยกรรมชิ้นเอกที่สำคัญในยุคต่างๆ		
	ยังคงมีการจัดเทศกาล และงานประเพณีในบางย่านและเกี่ยวเนื่องกับกับโบราณสถานเฉพาะแห่ง รวมทั้งเชื่อมโยงกับความเชื่อทางจิตวิญญาณที่เชื่อมโยงกับโลกธรรมชาติ		
	เมืองนี้ยังคงมีทำหน้าที่เป็นท่าเรือประวัติศาสตร์และเป็นศูนย์กลางสำคัญ (Node) ของเส้นทางการค้าโดยรอบ		
ระดับนานาชาติ			
ระดับท้องถิ่น			

ขั้นตอนที่ 6: ระบุองค์ประกอบลงในตารางคุณค่าและองค์ประกอบ

เมื่อใส่คุณค่าลงในตารางแล้ว ให้กลับไปวิเคราะห์คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลในขั้นตอนที่ 2 เพื่อคัดแยกองค์ประกอบ พึงระลึกเสมอว่าองค์ประกอบนั้นจะต้องสื่อถึงคุณค่าของมรดก เมื่อคัดเลือกองค์ประกอบที่ถ่ายทอดคุณค่าของมรดกแล้ว จึงสามารถนำคุณค่าดังกล่าวมาใส่ในช่องแนวตั้งช่องที่สามนับจากซ้ายมือ ถัดจากคุณค่าที่องค์ประกอบดังกล่าวส่งเสริม (ตารางที่ A1.2)

ตารางที่ A1.2 ตัวอย่างตารางคุณค่าและองค์ประกอบ: การระบุองค์ประกอบ

ระดับในการยอมรับคุณค่า	คุณค่าของมรดก/การอนุรักษ์	องค์ประกอบ	แหล่งที่มาของข้อมูล
คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล (OUV)	เป็นภูมิภาคที่โดดเด่นทางระบบนิเวศและระดับโลก	บลูชี พื้นที่ทางทะเลและบนพื้นดิน	
	ระบบทางทะเลได้พัฒนาระบบนิเวศและสายพันธุ์สิ่งมีชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกัน รวมถึงกลุ่มสังคมนิเวศที่ใกล้สูญพันธุ์	ระบบนิเวศ สายพันธุ์ กลุ่มสังคมนิเวศที่ใกล้สูญพันธุ์ ตัวอย่างหายากของระบบแนวปะการังเขตร้อนและปะการังอ่อนชนิดพิเศษ แหล่งหญ้าทะเล และที่อยู่อาศัยแนวป่าชายเลน	
	เป็นที่อยู่อาศัยของสิ่งมีชีวิตหลากหลายสายพันธุ์	สิ่งมีชีวิตหลากหลายสายพันธุ์ (เช่น นกทะเล สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในทะเล ปลา ปะการัง ฉลาม ปลากระเบนราหู และเต่าทะเล)	
	เป็นแหล่งอาหารที่สำคัญสำหรับพะยูนสีส้มที่ใกล้สูญพันธุ์กลุ่มสุดท้ายที่ยังมีความอุดมสมบูรณ์	แหล่งอาหารของพะยูนสีส้ม	
	สถาปัตยกรรมสะท้อนให้เห็นถึงยุคทองแห่งความมั่งคั่งของเมืองในฐานะท่าเรือการค้าในศตวรรษที่ 18 และโบราณสถานเป็นสถาปัตยกรรมชิ้นเอกที่สำคัญในยุคต่างๆ	สถาปัตยกรรมสมัยศตวรรษที่ 18, ท่าเรือ, สุสานของยูจีเนียส, มหาวิหารเซนต์เฮเลนา และมีสยิดใหญ่ (Great Mosque) ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนสอนศาสนา (madrasa) และโรงอาบน้ำ (baths)	
	ยังคงมีการจัดเทศกาลและงานประเพณีในบางย่านและเกี่ยวเนื่องกับกับโบราณสถานเฉพาะแห่ง รวมทั้งเชื่อมโยงกับความเชื่อทางจิตวิญญาณที่เชื่อมโยงกับโลกธรรมชาติ	เทศกาล งานประเพณี ย่าน ที่อยู่อาศัย โบราณสถาน ความเชื่อทางจิตวิญญาณที่เกี่ยวข้องกับโลก ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	
	เมืองนี้ยังคงมีทำหน้าที่เป็นท่าเรือประวัติศาสตร์และศูนย์กลาง--สำคัญ (Node) ของเส้นทางการค้าโดยรอบ	ท่าเรือ ประโยชน์ใช้สอยของท่าเรือ เส้นทางการค้า	

ขั้นตอนที่ 7: จัดเกลาองค์ประกอบในตารางคุณค่าและองค์ประกอบ

อาจต้องมีการปรับปรุงจัดเกลาองค์ประกอบและอาจต้องมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติมเพื่อการดำเนินการดังกล่าว ทั้งนี้เนื่องจาก:

- ค่าแกลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลบางข้อไม่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบทั้งหมดที่สื่อถึงคุณค่าของมรดก จึงต้องมีการเพิ่มข้อมูลดังกล่าว

- อาจมีการบรรยายองค์ประกอบบางอย่างในค่าแกลงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลไว้กว้างเกินไป และจำเป็นต้องระบุให้เฉพาะเจาะจงมากขึ้น จากตัวอย่างเฮริโตนีโปลิสอาจต้องมีการทบทวน และขยายความในประเด็น ‘สายพันธุ์สิ่งมีชีวิต’ และ ‘โบราณสถาน’ ในรายละเอียดเพิ่มเติม นอกจากนี้ ‘ระบบนิเวศ’ อาจพิจารณาเป็นองค์รวม ซึ่งอาจต้องการรายละเอียดเพิ่มเติมในระหว่างกระบวนการประเมินผลกระทบ

- คุณลักษณะที่สื่อถึงคุณค่าของมรดก/การอนุรักษ์อื่นจะต้องปรากฏอยู่ในรายการเช่นกัน

ขั้นตอนที่ 8: ระบุแหล่งที่มาของข้อมูล

ช่องแนวตั้งช่องสุดท้ายเป็นช่องสำหรับใส่แหล่งอ้างอิงของข้อมูลที่ปรากฏในช่ององค์ประกอบ (ตารางที่ A1.3) แหล่งข้อมูลดังกล่าวอาจมาจาก องค์ความรู้จากบุคคล การอ้างอิงบรรณานุกรม ชุดข้อมูล ภาพถ่าย ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) เอกสารจดหมายเหตุ หรือแหล่งข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง การแสดงรายการเหล่านี้สามารถเป็นแนวทางการศึกษาในขั้นตอนต่อไปของการประเมินผลกระทบ หรือเน้นจุดที่จำเป็นต้องมีการรวบรวมข้อมูลใหม่

ข้อมูลบางประการเกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกอาจมีความละเอียดอ่อนสูงและจำเป็นต้องได้รับการจัดการอย่างระมัดระวังเพื่อรักษาความลับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับองค์ความรู้อันศักดิ์สิทธิ์ที่เป็นสิ่งหวงห้ามของกลุ่มชาติพันธุ์ อย่างไรก็ตาม สามารถบันทึกข้อมูลดังกล่าวลงในตารางได้หากพิจารณาแล้วว่ามีเหมาะสม

ตารางที่ A1.3 ตัวอย่างตารางและคุณลักษณะ: การระบุแหล่งที่มาของข้อมูล

ระดับในการยอมรับคุณค่า	คุณค่าของมรดก/การอนุรักษ์	องค์ประกอบ	แหล่งที่มาของข้อมูล
คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล (OUV)	เป็นภูมิภาคที่โดดเด่นทางระบบนิเวศและระดับโลก	บลูซี พื้นที่ทางทะเลและบนพื้นดิน	Della Corte et al. (2002). <i>Assessment of habitat management system of the Blue Sea Marine National Park and its Orange Dugong Habitat.</i>
	ระบบทางทะเลได้พัฒนาระบบนิเวศและสายพันธุ์สิ่งมีชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกัน รวมถึงกลุ่มสังคมนิเวศที่ใกล้สูญพันธุ์	ระบบนิเวศ สายพันธุ์ กลุ่มสังคมนิเวศที่ใกล้สูญพันธุ์ ตัวอย่างหายากของระบบแนวปะการังเขตร้อนและปะการังอ่อนชนิดพิเศษ แหล่งหญ้าทะเลและที่อยู่อาศัยแนวป่าชายเลน	Mizuku et al. (2008). <i>Coral Reef Management Plan: Field Survey and Analysis.</i>
	สถาปัตยกรรมสะท้อนให้เห็นถึงยุคทองแห่งความมั่งคั่งของเมืองในฐานะท่าเรือการค้าในศตวรรษที่ 18 และโบราณสถานเป็นสถาปัตยกรรมชิ้นเอกที่สำคัญในยุคต่างๆ	สถาปัตยกรรม สมัยศตวรรษที่ 18, ท่าเรือ, สุสานของยูจีเนียส, มหาวิหารเซนต์เฮเลนา และมีสยิดใหญ่ (Great Mosque) ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนสอนศาสนา (madrasa) และโรงอาบน้ำ (baths)	Makee et al. (2012a). <i>Cultural Heritage and Urban Values Assessment.</i>
	ยังมีการจัดเทศกาล และงานประเพณีในบางย่านและเกี่ยวเนื่องกับกับโบราณสถานเฉพาะแห่ง รวมทั้งเชื่อมโยงกับความเชื่อทางจิตวิญญาณที่เชื่อมโยงกับโลกธรรมชาติ	เทศกาล งานประเพณี ย่านที่อยู่อาศัยโบราณสถาน ความเชื่อทางจิตวิญญาณที่เกี่ยวข้องกับโลก ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	Kim, F (2014). <i>Ancient Histories: The Architecture and History of Heritopolis.</i> Oral history (NB: potentially sensitive). Heritopolis Community Archives Project.

เครื่องมือที่ 1 คุณค่าของมรดกและองค์ประกอบ

ระดับในการ ยอมรับคุณค่า	คุณค่าของมรดก/การอนุรักษ์	องค์ประกอบ	แหล่งที่มาของข้อมูล
คุณค่าโดดเด่น อันเป็นสากล (OUV)			
		-	
ระดับชาติ			
		-	
ระดับท้องถิ่น			
		-	

เครื่องมือที่ 2 การระบุผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

เครื่องมือนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางขั้นตอนการระบุผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่างละเอียด ในกรณีที่ส่วนประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอมีปฏิสัมพันธ์กับองค์ประกอบของแหล่งมรดกโลกอย่างน้อยหนึ่งองค์ประกอบ เครื่องมือดังกล่าวจะอยู่ในรูปแบบของเทมเพลต พื้นฐานเพื่อเสนอแนะหนึ่งในหลากหลายแนวทางที่สามารถนำไปปรับใช้ และสามารถนำไปปรับเปลี่ยนและปรับปรุงเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

องค์ประกอบ + = ผลกระทบ

การดำเนินการ

ผลกระทบต่อนักที่ทำการซึ่งเกิดจากเสียงจากแผนงานที่ถูกเสนอ ผลกระทบคือปฏิสัมพันธ์ของแผนงานที่ถูกเสนอกับองค์ประกอบของแหล่งมรดกโลก ในกรณีตัวอย่างนี้ เสียงจากแผนงานที่ถูกเสนออาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่ทำรัง ซึ่งเมื่อถูกรบกวนจะส่งผลให้นกออกจากพื้นที่ หากนกเป็นองค์ประกอบของแหล่งมรดกโลก เหตุการณ์ดังกล่าวจะนำไปสู่การสูญเสียคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล

ขั้นตอนที่ 1: ระบุคุณองค์ประกอบของแหล่งมรดกโลก

เครื่องมือที่ 1 คุณค่าและองค์ประกอบมีจุดประสงค์เพื่อช่วยระบุองค์ประกอบที่สื่อถึงคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลของแหล่งมรดกโลก ในตารางที่ A2.1 เครื่องมือที่ 1 ช่องแนวตั้งที่ 3 แสดงรายการองค์ประกอบทั้งหมด

ตารางที่ A2.1 ตัวอย่างตารางคุณค่าและคุณลักษณะ

ระดับในการยอมรับคุณค่า	คุณค่าของมรดก/การอนุรักษ์	องค์ประกอบ	แหล่งที่มาของข้อมูล
คุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากล (OUV)	เป็นภูมิภาคที่โดดเด่นทางระบบนิเวศและระดับโลก	บลูซี พื้นที่ทางทะเลและบนพื้นดิน	Della Corte et al. (2002). <i>Assessment of habitat management system of the Blue Sea Marine National Park and its Orange Dugong Habitat.</i>
	ระบบทางทะเลได้พัฒนาระบบนิเวศและสายพันธุ์สิ่งมีชีวิตที่มีลักษณะเฉพาะ และแตกต่างกัน รวมถึงกลุ่มสังคมนิเวศที่ใกล้สูญพันธุ์	ระบบนิเวศ สายพันธุ์ กลุ่มสังคมนิเวศที่ใกล้สูญพันธุ์ ตัวอย่างหายากของระบบแนวปะการังเขตร้อนและปะการังอ่อนชนิดพิเศษ แหล่งหญ้าทะเลและที่อยู่อาศัยแนวป่าชายเลน	Mizuku et al. (2008). <i>Coral Reef Management Plan: Field Survey and Analysis.</i>
	สถาปัตยกรรมสะท้อนให้เห็นถึงยุคทองแห่งความมั่งคั่งของเมืองในฐานะท่าเรือการค้าในศตวรรษที่ 18 และโบราณสถานเป็นสถาปัตยกรรมชิ้นเอกที่สำคัญในยุคต่างๆ	สถาปัตยกรรม สมัยศตวรรษที่ 18, ท่าเรือ, สุสานของยูจีเนียส, มหาวิหารเซนต์เฮเลนา และมัสยิดใหญ่ (Great Mosque) ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนสอนศาสนา (madrasa) และโรงอาบน้ำ (baths)	Makee et al. (2012a). <i>Cultural Heritage and Urban Values Assessment.</i>
	ยังคงมีการจัดเทศกาลและงานประเพณีในบางย่านและเกี่ยวเนื่องกับกับโบราณสถานเฉพาะแห่ง รวมทั้งเชื่อมโยงกับความเชื่อทางจิตวิญญาณที่เชื่อมโยงกับโลกธรรมชาติ	เทศกาล งานประเพณี ย่านที่อยู่อาศัย โบราณสถาน ความเชื่อทางจิตวิญญาณที่เกี่ยวข้องกับโลกธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ	Kim, F (2014). <i>Ancient Histories: The Architecture and History of Heritopolis.</i> Oral history (NB: potentially sensitive). Heritopolis Community Archives Project.

องค์ประกอบดังกล่าวจะใส่ไว้ในช่องแนวดิ่งช่องแรกของเครื่องมือที่ 2 (ตารางที่ A2.2) องค์ประกอบอาจปรากฏได้หลายครั้งในเครื่องมือที่ 1 แต่จะแสดงเพียงครั้งเดียวในเครื่องมือที่ 2

ตารางที่ A2.2 ตัวอย่างตารางการระบุผลกระทบ: การระบุองค์ประกอบ

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N
1	เครื่องมือ 2	การระบุผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น												
2														
3														
4		ส่วนประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบ												
5	องค์ประกอบ													
6	ระบบนิเวศ													
7	ระบบนิเวศแนวปะการัง													
8	สายพันธุ์ปะการังอ่อนที่มีเอกลักษณ์													
9	ระบบนิเวศหญ้าทะเล													
10	ป่าโกงกาง													
11	สถาปัตยกรรมสมัยศตวรรษที่ 18													
12	สุสานของยูจีนีนิส													
13	มหาวิหารเซนต์เฮเลนา													
14	มัสยิดใหญ่ (Great Mosque) ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนสอนศาสนา (madrasa) และโรงอาบน้ำ (baths)													
15	เทศกาล งานประเพณี ย่าน													
16	ท่าเรือ													
17	อื่นๆ													

ขั้นตอนที่ 2: ทำความเข้าใจกับแผนงานที่ถูกเสนอ

ต้องทำความเข้าใจรายละเอียดของแผนงานที่ถูกเสนอ ควรพิจารณารายละเอียดในทุกขั้นตอนของแผนงานที่ถูกเสนอ ทั้งการก่อสร้าง การดำเนินงาน การรื้อถอน การฟื้นฟู เพื่อทำความเข้าใจถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้น (ทั้งทางตรงและทางอ้อม) ลักษณะวิธีการและระยะเวลาที่สิ่งเหล่านั้นจะเกิดขึ้นตลอดช่วงระยะเวลาของแผนงานที่ถูกเสนอ

แนวคิด

> วางแผน

> ก่อสร้าง

> ดำเนินการ

> รื้อถอน

> ฟื้นฟู

ภาพแสดงขั้นตอนกระบวนการของวงจรชีวิตของแผนงานที่ถูกเสนอ การประเมินผลกระทบควรพิจารณาตลอดระยะเวลาของแผนงานที่ถูกเสนอ เนื่องจากผลกระทบต่อคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลอาจเกิดขึ้นได้ในทุกขั้นตอน

การทำความเข้าใจว่ามีการเสนอแผนงานที่เกี่ยวข้องหรือไม่ (เช่น การสร้างถนนทางเข้าหรือการติดตั้งสายไฟแรงสูง) และการประเมินผลกระทบของแผนดังกล่าวก็เป็นสิ่งที่สำคัญ ผลกระทบทางอ้อมที่อาจเกิดขึ้นจากแผนงานที่ถูกเสนอ ตัวอย่างเช่น จำนวนผู้เข้าชมแหล่งมรดกที่เพิ่มขึ้นเนื่องจากมีโรงแรมแห่งใหม่ หรือยอดขายของร้านค้าแบบดั้งเดิมที่ลดลงเนื่องจากห้างสรรพสินค้าแห่งใหม่ควรถูกพิจารณาด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตามในขั้นตอนกระบวนการประเมินผลกระทบนี้ไม่จำเป็นต้องตัดสินว่าผลกระทบจากส่วนประกอบดังกล่าวของแผนงานที่ถูกเสนอจะเป็นไปในเชิงบวกหรือลบ เพียงแต่จำเป็นต้องมีการระบุรายละเอียดทั้งหมดให้ครบถ้วน

นอกจากนี้ ยังสามารถจัดทำรายการบรรยายส่วนประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอที่อาจส่งผลกระทบต่อแหล่งมรดก ดังตัวอย่างด้านล่าง ทั้งนี้ จะต้องมีการทำความเข้าใจรายละเอียดเฉพาะของแต่ละแผนงานที่ถูกเสนอควบคู่กันไปด้วย

- การรื้อถอนอาคาร
- การก่อสร้างอาคารใหม่
- ก่อสร้างเส้นทางเข้าออกใหม่
- การย้ายถิ่นฐานของผู้อยู่อาศัย
- แรงงานก่อสร้างที่เข้ามาใหม่
- การสัญจรที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ตั้ง
- การดำเนินงานของอาคารใหม่
- การดำเนินการเส้นทางการเข้าถึงใหม่
- พนักงานปฏิบัติการใหม่

ขั้นตอนที่ 3: ใส่องค์ประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอลงในเครื่องมือที่ 2

เมื่อรวบรวมรายการส่วนประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอแล้ว จึงนำข้อมูลดังกล่าวมาใส่ลงในเครื่องมือที่ 2 (ตารางที่ A2.3)

ตารางที่ A2.3 ตัวอย่างตารางการระบุผลกระทบ: การระบุองค์ประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอ

	A	B	C	D	E	F	G	H
1	เครื่องมือ 2	การระบุผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น						
2								
3								
4		ส่วนประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอที่อาจจะก่อให้เกิดผลกระทบ						
5	องค์ประกอบ	การรื้อถอนอาคาร	การก่อสร้างอาคารใหม่	การก่อสร้างทางเข้าใหม่	การดำเนินการของทางเข้าใหม่	การย้ายที่อยู่ของประชากร	คนงานก่อสร้างที่เข้ามาใหม่	อื่นๆ
6	ระบบนิเวศ							
7	ระบบนิเวศแนวปะการัง							
8	สายพันธุ์ปะการังอ่อนที่มีเอกลักษณ์							
9	ระบบนิเวศหญ้าทะเล							
10	ป่าโกงกาง							
11	สถาปัตยกรรมสมัยศตวรรษที่ 18							
12	สุสานของยูเจนีเยส							
13	มหาวิทยาลัยเซนต์เฮเลน							
14	มัสยิดใหญ่ (Great Mosque) ซึ่งประกอบด้วย โรงเรียนสอนศาสนา (madrasa) และโรงอาบน้ำ (baths)							
15	เทศกาล งานประเพณี ย่าน							
16	ท่าเรือ							
17	อื่นๆ							

ขั้นตอนที่ 4: ทำความเข้าใจว่าส่วนประกอบของแผนงานที่ถูกเสนออาจมีผลกระทบต่อองค์ประกอบอย่างไร

ขั้นตอนนี้เกี่ยวข้องกับการทำความเข้าใจว่าส่วนประกอบใดของแผนงานที่ถูกเสนอ อาจมีผลกระทบต่อองค์ประกอบของแหล่งมรดกโลก ปฏิสัมพันธ์อาจเกิดขึ้นอย่างชัดเจนในบางกรณี แต่ในกรณีอื่นอาจนำแผนที่และแผนผังมาใช้เพื่อศึกษาทำความเข้าใจตำแหน่งที่แม่นยำของแผนงานที่ถูกเสนอและองค์ประกอบ ส่วนในกรณีที่มีความซับซ้อน อาจจำเป็นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญเพื่อระบุผลกระทบของการปฏิสัมพันธ์ดังกล่าว เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านนกอาจระบุได้ว่าเสียงและการรบกวนที่เกิดจากการก่อสร้างจะส่งผลกระทบต่อนกบางชนิดในช่วงฤดูทำรังหรือไม่ หรือเส้นทางรถไฟใต้ดินที่เสนออาจก่อให้เกิดแรงสั่นสะเทือนกระทบต่ออาคารประวัติศาสตร์ในพื้นที่ด้านบนหรือไม่

ควรมีการทำเครื่องหมายในช่องของเครื่องมือที่ 2 เพื่อแสดงการปฏิสัมพันธ์ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างส่วนประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอและองค์ประกอบ เพื่อรับรองว่าแผนงานที่ถูกเสนอจะได้รับการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบในทุกขั้นตอน และเกิดการระบุผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างครบถ้วน

หากใช้เครื่องมือนี้ในขั้นตอนการกำหนดขอบเขตของการประเมินผลกระทบหรือในการวิเคราะห์เบื้องต้น การระบุปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวอาจเพียงพอต่อการกำหนดพื้นที่ที่จะต้องให้ความสำคัญในระหว่างกระบวนการประเมินผลกระทบ ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอาจต้องมีส่วนร่วมในกระบวนการดังกล่าว

ตารางที่ A2.4 ตัวอย่างตารางการระบุผลกระทบ: การทำเครื่องหมายในช่องที่อาจเกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างแผนงานที่ถูกเสนอ และองค์ประกอบ

	A	B	C	D	E	F
1	เครื่องมือ 2	การระบุผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น				
2						
3						
4		ส่วนประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบ				
5	องค์ประกอบ	การก่อสร้างกลุ่มอาคารริสอร์ทใหม่	การดำเนินการของริสอร์ทใหม่	การรื้อถอนกลุ่มอาคารเพื่อวางและสถานีรถไฟ	การดำเนินการของรางและสถานีรถไฟ	อื่นๆ
6	แนวปะการัง	X	X		X	
7	ป่าโกงกาง	X			X	
8	พายุ	X	X		X	
9	โบราณสถาน (เช่น สุสานมหาวิทยาลัย)		X		X	
10	ผู้อยู่อาศัย	X	X	X	X	
11	ผังเมือง			X	X	
12	ทำเรือประวัติศาสตร์				X	
13	อื่นๆ					

ขั้นตอนที่ 5: อธิบายว่าแผนงานที่ถูกละเลยจะมีการปฏิสัมพันธ์กับองค์ประกอบอย่างไร

เมื่อระบุการปฏิสัมพันธ์ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างส่วนประกอบของแผนงานที่ถูกละเลย และองค์ประกอบแล้ว การเริ่มบรรยายรายละเอียดของการปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวจะช่วยให้เกิดการวิเคราะห์ผลกระทบเชิงบวก และเชิงลบที่อาจขึ้นที่มีความซับซ้อนยิ่งขึ้น ตลอดจนสร้างความเข้าใจในประเด็นเฉพาะที่จำเป็นต้องตรวจสอบได้ดีขึ้น ดังนั้น จึงสามารถบันทึกรายละเอียดเพิ่มเติมลงในตารางเพื่อเป็นการสรุปได้

ตารางที่ A2.5 ตัวอย่างตารางการระบุผลกระทบ: การใส่รายละเอียดเพิ่มเติมสำหรับการปฏิสัมพันธ์ที่อาจเกิดขึ้นแต่ละรายการเพื่อสรุปประเด็นที่จะต้องให้ความสำคัญในการประเมินผลกระทบ

เครื่องมือ 2	การระบุผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น				
	ส่วนประกอบของแผนงานที่ถูกละเลยที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบ				
องค์ประกอบ	การก่อสร้างกลุ่มอาคารรีสอร์ทใหม่	การดำเนินการของรีสอร์ทใหม่	การรื้อถอนกลุ่มอาคารเพื่อสร้างและสถานีรถไฟ	การดำเนินการของรางและสถานีรถไฟ	อื่นๆ
แนวปะการัง	การก่อสร้างตามแนวหาดอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของน้ำในสภาพแวดล้อมทางทะเล	การเพิ่มขึ้นของกิจกรรมการท่องเที่ยวอาจก่อความเสียหายต่อแนวปะการัง		ช่องทางการเข้าถึงใหม่อาจเพิ่มปริมาณการเข้าถึงของพื้นที่ที่ได้รับการคุ้มครอง	
ป่าโกงกาง	การถางกลุ่มดินโกงกางในพื้นที่ก่อสร้าง			ช่องทางการเข้าถึงใหม่อาจเพิ่มปริมาณการเข้าถึงของพื้นที่ที่ได้รับการคุ้มครอง	
พายุ	การก่อสร้างอาจรบกวนพายุที่มีความแปรปรวน	การเพิ่มขึ้นของกิจกรรมการท่องเที่ยวอาจรบกวนพายุที่มีความแปรปรวน		ช่องทางการเข้าถึงใหม่อาจเพิ่มจำนวนคนที่ก่อให้เกิดการรบกวน	
โบราณสถาน (เช่น สุสานมหาวิทยาลัย)		การเพิ่มขึ้นของแรงกดดันด้านการท่องเที่ยว		ทางเชื่อมการสัญจรใหม่อาจทำให้การท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น	
เทศกาล และงานประเพณี		ศักยภาพของโอกาสทางเศรษฐกิจเมื่อจำนวนผู้ร่วมงานเทศกาลมีมากขึ้น (+) การท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอาจเปลี่ยนแปลงเทศกาลและประเพณี (-)		เส้นทางแสวงบุญและขบวนอาจมีการเปลี่ยนแปลงเมื่อทางรถไฟตัดผ่านเมือง	
ผังเมือง			การรื้อถอนทำลายอาจส่งผลกระทบต่อผังเมือง	ทางรถไฟอาจตัดขาดชุมชนบางส่วน	
ท่าเรือประวัติศาสตร์				ทางเชื่อมคมนาคมใหม่อาจลดหน้าที่ของท่าเรือลง	
อื่นๆ					

เครื่องมือที่ 3 การประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

เครื่องมือนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวทางขั้นตอนการประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นซึ่งรวมถึงการพิจารณาโดยละเอียดว่าแผนงานที่ถูกเสนอจะส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบของมรดกโลกอย่างไร เครื่องมือนี้ควรใช้หลังจากดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกและแผนงานที่ถูกเสนอแล้วเท่านั้น ไม่สามารถใช้แทนการวิจัยได้ อย่างไรก็ตาม เครื่องมือที่ 3 จะช่วยให้สามารถสรุปข้อมูลที่รวบรวม และวิเคราะห์อย่างซับซ้อนให้เป็นตาราง เพื่อที่จะนำเสนอข้อสรุปได้อย่างชัดเจน และนำไปเผยแพร่ได้ เครื่องมือดังกล่าวจะอยู่ในรูปแบบของเทมเพลตพื้นฐานเพื่อเสนอแนะหนึ่งในหลากหลายแนวทางที่สามารถนำไปปรับใช้ และสามารถนำไปปรับเปลี่ยนและปรับปรุงเพิ่มเติมได้ตามความเหมาะสม

ขั้นตอนที่ 1: การศึกษาวิจัยเพื่อระบุผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

ในเครื่องมือที่ 2 ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นถูกระบุด้วยวิธีการบรรยายสรุปการปฏิสัมพันธ์ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างส่วนประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอและองค์ประกอบ

ตารางที่ A3.1 ตัวอย่างตารางการจำแนกผลกระทบที่มีการบรรยายสรุปการปฏิสัมพันธ์

เครื่องมือ 2	การระบุผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น				
ส่วนประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอที่อาจจะก่อให้เกิดผลกระทบ					
องค์ประกอบ	การก่อสร้างกลุ่มอาคาร รีสอร์ทใหม่	การดำเนินการของรีสอร์ทใหม่	การรื้อถอนกลุ่มอาคารเพื่อ รางและสถานีรถไฟ	การดำเนินการของรางและ สถานีรถไฟ	อื่นๆ
แนวปะการัง	การก่อสร้างตามแนวหาด อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพ ของน้ำในสภาพแวดล้อม ทางทะเล	การเพิ่มขึ้นของกิจกรรมการ ท่องเที่ยวอาจก่อความเสี ยหายต่อแนวปะการัง		ช่องทางการเข้าถึงใหม่อาจจะ เพิ่มปริมาณการเข้าถึงของพื้นที่ ที่ได้รับการคุ้มครอง	
ป่าโกงกาง	การถางกลุ่มต้นไม้โกงกางใน พื้นที่ก่อสร้าง			ช่องทางการเข้าถึงใหม่อาจจะ เพิ่มปริมาณการเข้าถึงของพื้นที่ ที่ได้รับการคุ้มครอง	
พายุ	การก่อสร้างอาจรบกวนพยุ ที่มีความเปราะบาง	การเพิ่มขึ้นของกิจกรรมการ ท่องเที่ยวอาจรบกวนพายุที่มี ความเปราะบาง		ช่องทางการเข้าถึงใหม่อาจจะ เพิ่มจำนวนคนที่ก่อให้เกิดการ รบกวน	
โบราณสถาน (เช่น สุสาน มหาวิทยาลัย)		การเพิ่มขึ้นของแรงกดดันด้าน การท่องเที่ยว		ทางเชื่อมการสัญจรใหม่อาจจะ ทำให้การท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น	
เทศกาล และงานประเพณี		ศักยภาพของโอกาสทาง เศรษฐกิจเมื่อจำนวนผู้ร่วม งานเทศกาลมีมากขึ้น (+) การท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอาจ เปลี่ยนแปลงเทศกาลและ ประเพณี (-)		เส้นทางแสวงบุญและขบวนอาจ มีการเปลี่ยนแปลงเมื่อทางรถไฟ ตัดผ่านเมือง	
ผังเมือง			การรื้อถอนทำลายอาจส่ง ผลกระทบต่อผังเมือง	ทางรถไฟอาจตัดขาดชุมชน บางส่วน	
ท่าเรือประวัติศาสตร์				ทางเชื่อมคมนาคมใหม่อาจจะ ลดหน้าที่ของท่าเรือ	
อื่นๆ					

ทุกผลกระทบควรได้รับการสำรวจเพื่อให้สามารถที่จะนำไปประเมินต่อได้ กระบวนการดังกล่าวควรอยู่บนพื้นฐานการศึกษาวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 2: ใส่องค์ประกอบและส่วนประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอลงในเครื่องมือ 3

จากการศึกษาวิจัย ให้นำการปฏิสัมพันธ์ที่อาจเกิดขึ้นแต่ละครั้งซึ่งระบุไว้ในเครื่องมือที่ 2 มาใส่ลงในเครื่องมือที่ 3 โดยในแต่ละการปฏิสัมพันธ์ ควรใส่ข้อมูลส่วนประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอในช่องแนวตั้งช่องแรกและองค์ประกอบในช่องแนวตั้งที่สอง (ตารางที่ A3.2)

ตารางที่ A3.2 ตัวอย่างตารางประเมินผลกระทบ: ระบุส่วนประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอและองค์ประกอบที่อาจส่งผลต่อกันและกัน

เครื่องมือ 3		การประเมินกระทบที่อาจเกิดขึ้น
ส่วนประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอ	องค์ประกอบ	คำอธิบายผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น
การถางกลุ่มต้นไม้ในป่าที่ก่อสร้าง	แหล่งป่าโกงกาง	
การดำเนินงานของรีสอร์ทใหม่	พายุ	
การดำเนินงานของรีสอร์ทใหม่	เทศกาลและประเพณี	
การดำเนินงานของรีสอร์ทใหม่	เทศกาลและประเพณี	

ขั้นตอนที่ 3: อธิบายว่าส่วนประกอบของแผนงานที่ถูกเสนออาจส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบอย่างไร

จากการศึกษาวิจัยจะสามารถใส่ข้อมูลลงในช่องที่ 3 โดยเป็นคำอธิบายว่าส่วนประกอบของแผนงานมีผลกระทบต่อองค์ประกอบอย่างไร (สิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์) และควรเขียนเป็นข้อสรุปโดยสังเขป (ตาราง A3.3)

ตารางที่ A3.3 ตัวอย่างตารางประเมินผลกระทบ: ระบุคำอธิบายของผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

ส่วนประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอ	องค์ประกอบ	คำอธิบายผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น
การถางกลุ่มต้นไม้ในป่าที่ก่อสร้าง	แหล่งป่าโกงกาง	กลุ่มต้นไม้ในป่าที่มีพื้นที่ 50 เฮกเตอร์จะถูกถางออก มีกรสูบน้ำออกจากพื้นที่และปรับระดับก่อนการก่อสร้าง
การดำเนินงานของรีสอร์ทใหม่	พายุ	แผนกิจกรรมการท่องเที่ยวในบริเวณน้ำน้ำชายฝั่ง (รวมถึงเรือเล็กและการดำน้ำแบบสกุบ้า) จะทำให้พายุต้องย้ายถิ่นที่อยู่
การดำเนินงานของรีสอร์ทใหม่	เทศกาลและประเพณี	ประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยวที่มารีสอร์ท 17,000 คนต่อปี ซึ่งอาจเข้าร่วมเทศกาลท้องถิ่น ส่งผลให้เงินสนับสนุนกิจกรรมพื้นเมืองมีปริมาณเพิ่มขึ้น และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจขึ้นทุติยภูมิให้กับชุมชนท้องถิ่น
การดำเนินงานของรีสอร์ทใหม่	เทศกาลและประเพณี	แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวที่ถูกเสนออาจเปลี่ยนการจัดการงานเทศกาล ในเรื่องของผู้เข้าร่วมงาน ระบบการขนส่ง (logistics) และความรู้สึกที่มีต่อสถานที่ (sense of place)

ขั้นตอนที่ 4: กำหนดลักษณะส่วนประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอ

ช่องแนวตั้งที่ 4 5 และ 6 ในเครื่องมือที่ 3 สํารวจองค์ประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอในรายละเอียดเพิ่มเติม:

- แผนงานที่อาจเกิดขึ้นบ่อยแค่ไหน? จะเกิดขึ้นครั้งเดียว? หรือเป็นระยะ? หรือต่อเนื่อง?
- แผนงานที่อาจเกิดขึ้นจะคงอยู่นานแค่ไหน? จะเป็นแผนระยะสั้นหรือระยะยาว?
- แผนงานที่อาจเกิดขึ้นเป็นสิ่งที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ในอนาคตหรือไม่? การกระทำนั้นย้อนกลับได้หรือไม่?

ควรใส่คำตอบของคำถามดังกล่าวไว้ในเครื่องมือที่ 3 ให้สัมพันธ์กับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแต่ละรายการที่ระบุไว้ คำตอบเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการพิสูจน์ด้วยข้อมูลและการศึกษาวิจัยที่เพียงพอในรายงานการประเมินผลกระทบ

ตารางที่ A3.4 ตัวอย่างตารางการประเมินผลกระทบ: การใส่คุณลักษณะของส่วนประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอ

การประเมินกระทบที่อาจเกิดขึ้น				
องค์ประกอบ	คำอธิบายผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น	ความถี่ของการดำเนินงาน	ระยะเวลาของการดำเนินงาน	การย้อนกลับของการดำเนินงาน
		ครั้งเดียว/ เป็นระยะ/ หรือต่อเนื่อง	ระยะสั้น/ ระยะยาว	ย้อนกลับได้/ ย้อนกลับไม่ได้
แหล่งป่าโกงกาง	กลุ่มต้นโกงกางที่มีพื้นที่ 50 เฮกเตอร์จะถูกมีการสูบน้ำออกจากพื้นที่และปรับระดับก่อนการก่อสร้าง	ครั้งเดียว/	ระยะยาว	ย้อนกลับไม่ได้
พายุ	แผนกิจกรรมการท่องเที่ยวในบริเวณน่านน้ำชายฝั่ง (รวมถึงเรือเล็กและการดำน้ำแบบส쿠บา) จะทำให้พายุต้องย้ายถิ่นที่อยู่	ต่อเนื่อง	ระยะยาว	ย้อนกลับไม่ได้
เทศกาลและประเพณี	ประมาณการนักท่องเที่ยวที่มีรีสอร์ท 17,000 คนต่อปี ซึ่งอาจรวมเทศกาลท้องถิ่น ส่งผลให้เงินสนับสนุนกิจกรรมพื้นเมืองมีปริมาณเพิ่มขึ้น และสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจขึ้นทุกปีให้กับชุมชนท้องถิ่น	ต่อเนื่อง	ระยะยาว	ย้อนกลับไม่ได้
เทศกาลและประเพณี	แผนยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวที่ถูกเสนออาจเปลี่ยนการจัดการงานเทศกาลในเรื่องของผู้เข้าร่วมงาน logistics และ sense of place	ต่อเนื่อง	ระยะยาว	ย้อนกลับไม่ได้

ขั้นตอนที่ 5: อธิบายความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นกับองค์ประกอบ

ขั้นตอนที่ 3 และ 4 ได้อธิบายส่วนประกอบของแผนงานที่ถูกเสนอ คำตอบเหล่านี้ควรระบุไว้ในช่องแนวตั้งที่ 7, 8, 9 และ 10 ซึ่งเป็นคำอธิบายการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นกับองค์ประกอบ

- การเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบสามารถย้อนกลับในอนาคตรึเปล่า? ผลกระทบสามารถย้อนกลับได้หรือย้อนกลับไม่ได้?
- การเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบดังกล่าวจะคงอยู่ได้นานเท่าใด? จะชั่วคราวหรือถาวร?
- องค์ประกอบจะเปลี่ยนไปแค่ไหน? จะไม่มีการเปลี่ยนแปลง? จะมีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยบางส่วนหรือจำนวนมากหรือไม่?
- คุณภาพของการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นอย่างไร? จะเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกหรือเชิงลบ?

คำตอบเหล่านี้จำเป็นต้องได้รับการพิสูจน์ด้วยข้อมูลและการศึกษาวิจัยที่เพียงพอในรายงานการประเมินผลกระทบ

ตารางที่ A3.5 ตัวอย่างตารางการระบุผลกระทบ: การอธิบายลักษณะของการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบ

	ความถี่ของ การดำเนินงาน	ระยะเวลาของ การดำเนินงาน	การย้อนกลับของ การดำเนินงาน	ความสามารถ ในการย้อนกลับ การเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นกับองค์ ประกอบ	ความถาวรของ การเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นกับองค์ ประกอบ	ความร้ายแรงของ การเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นกับองค์ ประกอบ	คุณภาพของการ เปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นกับองค์ ประกอบ
	ครั้งเดียว/ เป็นระยะ/ หรือต่อเนื่อง	ระยะสั้น/ ระยะยาว	ย้อนกลับได้/ ย้อนกลับไม่ได้	ย้อนกลับได้/ ย้อนกลับไม่ได้	ชั่วคราว/ เปลี่ยนแปลงถาวร	ไม่มีผล/ มีผลเล็กน้อย/ มีผลปานกลาง/ เปลี่ยนแปลงในวง กว้าง	เปลี่ยนแปลงเชิง บวก/ เปลี่ยนแปลงเชิงลบ
พื้นที่นี้จะถูกสูบน้ำ	ครั้งเดียว/	ระยะยาว	ย้อนกลับไม่ได้	ย้อนกลับไม่ได้	เปลี่ยนแปลงถาวร	เปลี่ยนแปลงในวง กว้าง	เปลี่ยนแปลงเชิงลบ
รวมถึงเรือเล็กและการค้า ให้พญานกย้ายถิ่นที่อยู่	ต่อเนื่อง	ระยะยาว	ย้อนกลับไม่ได้	ย้อนกลับไม่ได้	เปลี่ยนแปลงถาวร	เปลี่ยนแปลงในวง กว้าง	เปลี่ยนแปลงเชิงลบ
ไว้ 17,000 คน อาจรวม เมืองมีปริมาณเพิ่มขึ้น จนท้องถิ่น	ต่อเนื่อง	ระยะยาว	ย้อนกลับไม่ได้	ย้อนกลับได้	ชั่วคราว	มีผลปานกลาง	เปลี่ยนแปลงเชิง บวก
การจัดการทาง โลจิสติกส์ (logistics) และ	ต่อเนื่อง	ระยะยาว	ย้อนกลับไม่ได้	ย้อนกลับไม่ได้	เปลี่ยนแปลงถาวร	มีผลปานกลาง	เปลี่ยนแปลงเชิงลบ

ขั้นตอนที่ 6: ประเมินผลกระทบ

ช่องแนวตั้งสูงสุดท้าย (ช่องที่ 11) ของเครื่องมือที่ 3 เป็นการประเมินขั้นสุดท้ายของผลกระทบที่ระบุแต่ละรายการ ซึ่งควรสัมพันธ์กับคำอธิบายของผลกระทบและคุณลักษณะของทั้งแผนงานและการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบที่ถูกอธิบายไว้ในขั้นตอนก่อนหน้านี้

ประเภทของผลกระทบต่อไปนี้จะสามารถเป็นได้ทั้งเชิงลบหรือเชิงบวก:

- **ไม่มีผล:** การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแสดงให้เห็นว่าจะไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงกับองค์ประกอบ
- **น้อย:** การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแสดงให้เห็นว่าการเปลี่ยนแปลงนั้นไม่สำคัญ
- **ปานกลาง:** การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแสดงให้เห็นว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงบางอย่างกับองค์ประกอบ
- **มาก:** การศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแสดงให้เห็นว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากกับองค์ประกอบ

ตารางที่ A3.6 ตัวอย่างตารางระบุผลกระทบ: การประเมินระดับของผลกระทบ

ระยะเวลาของ การดำเนินงาน	การย้อนกลับของ การดำเนินงาน	ความสามารถ ในการย้อนกลับ การเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นกับองค์ ประกอบ	ความถาวรของ การเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นกับองค์ ประกอบ	ความร้ายแรงของ การเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นกับองค์ ประกอบ	คุณภาพของการ เปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นกับองค์ ประกอบ	การประเมินผลกระทบ
ระยะสั้น/ ระยะยาว	ย้อนกลับได้/ ย้อนกลับไม่ได้	ย้อนกลับได้/ ย้อนกลับไม่ได้	ชั่วคราว/ เปลี่ยนแปลงถาวร	ไม่มีผล/ มีผลเล็กน้อย/ มีผลปานกลาง/ เปลี่ยนแปลงในวง กว้าง	เปลี่ยนแปลงเชิง บวก/ เปลี่ยนแปลงเชิงลบ	ไม่มีผลกระทบ/ผลกระทบน้อย/ ผลกระทบปานกลาง/ ผลกระทบ มาก (เชิงบวกและเชิงลบ)
ระยะยาว	ย้อนกลับไม่ได้	ย้อนกลับไม่ได้	เปลี่ยนแปลงถาวร	เปลี่ยนแปลงในวง กว้าง	เปลี่ยนแปลงเชิงลบ	ผลกระทบเชิงลบมาก
ระยะยาว	ย้อนกลับไม่ได้	ย้อนกลับไม่ได้	เปลี่ยนแปลงถาวร	เปลี่ยนแปลงในวง กว้าง	เปลี่ยนแปลงเชิงลบ	ผลกระทบเชิงลบมาก
ระยะยาว	ย้อนกลับไม่ได้	ย้อนกลับได้	ชั่วคราว	มีผลปานกลาง	เปลี่ยนแปลงเชิง บวก	ผลกระทบเชิงลบปานกลาง
ระยะยาว	ย้อนกลับไม่ได้	ย้อนกลับไม่ได้	เปลี่ยนแปลงถาวร	มีผลปานกลาง	เปลี่ยนแปลงเชิงลบ	ผลกระทบเชิงลบปานกลาง

ขั้นตอนที่ 7: ใช้การประเมินผลกระทบเพื่อพิจารณาทางเลือกอื่นและการบรรเทาผลกระทบ

ผลลัพธ์จากเครื่องมือที่ 3 สามารถใช้เพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่แผนของแผนงานที่ถูกเสนอ ซึ่งควรได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบที่อาจเกิดขึ้นต่อคุณค่าโดดเด่นอันเป็นสากลหรือน้อยเพื่อลดผลกระทบเหล่านี้ลงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ นอกจากนี้ ยังสามารถศึกษาผลกระทบเชิงบวกที่อาจเกิดขึ้นเพื่อทำความเข้าใจว่าสามารถพัฒนาผลเชิงบวกได้หรือไม่

กระบวนการประเมินเป็นการทำซ้ำ - เมื่อแผนงานที่ถูกเสนอได้รับการปรับปรุงแล้วจะต้องได้รับการประเมินอีกครั้งโดยใช้เครื่องมือที่ 3

ขั้นตอนที่ 8: ใช้การประเมินผลกระทบเพื่อการรายงาน

เมื่อประเมินแผนงานที่ถูกเสนอทั้งหมดและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแล้ว สามารถระบุสี่ของตารางในช่องผลกระทบช่องสุดท้ายให้สัมพันธ์กับลักษณะและระดับของผลกระทบเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ

ตารางที่ A3.7 ตัวอย่างตารางระบุผลกระทบที่แสดงระดับของผลกระทบจากสี่

ระยะเวลาของการดำเนินงาน	การย้อนกลับของการดำเนินงาน	ความสามารถในการย้อนกลับของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับองค์ประกอบ	ความถี่ของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับองค์ประกอบ	ความรุนแรงของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับองค์ประกอบ	คุณภาพของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับองค์ประกอบ	การประเมินผลกระทบ
ระยะสั้น/ระยะยาว	ย้อนกลับได้/ย้อนกลับไม่ได้	ย้อนกลับได้/ย้อนกลับไม่ได้	ชั่วคราว/เปลี่ยนแปลงถาวร	ไม่มีผล/มีผลเล็กน้อย/มีผลปานกลาง/เปลี่ยนแปลงในวงกว้าง	เปลี่ยนแปลงเชิงบวก/เปลี่ยนแปลงเชิงลบ	ไม่มีผลกระทบ/ผลกระทบน้อย/ผลกระทบปานกลาง/ผลกระทบมาก (เชิงบวกและเชิงลบ)
ระยะยาว	ย้อนกลับไม่ได้	ย้อนกลับไม่ได้	เปลี่ยนแปลงถาวร	เปลี่ยนแปลงในวงกว้าง	เปลี่ยนแปลงเชิงลบ	ผลกระทบเชิงลบมาก
ระยะยาว	ย้อนกลับไม่ได้	ย้อนกลับไม่ได้	เปลี่ยนแปลงถาวร	เปลี่ยนแปลงในวงกว้าง	เปลี่ยนแปลงเชิงลบ	ผลกระทบเชิงลบมาก
ระยะยาว	ย้อนกลับไม่ได้	ย้อนกลับได้	ชั่วคราว	มีผลปานกลาง	เปลี่ยนแปลงเชิงบวก	ผลกระทบเชิงลบปานกลาง
ระยะยาว	ย้อนกลับไม่ได้	ย้อนกลับไม่ได้	เปลี่ยนแปลงถาวร	มีผลปานกลาง	เปลี่ยนแปลงเชิงลบ	ผลกระทบเชิงลบปานกลาง

เครื่องมือที่ 3 การประเมินผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น

องค์ประกอบของ แผนงานที่ถูกเสนอ	องค์ประกอบ	คำอธิบายผลกระทบที่อาจ จะเกิดขึ้น	ความถี่ของ การดำเนินงาน	ระยะเวลาของ การดำเนินงาน	การย้อนกลับของ การดำเนินงาน	ความสามารถ ในการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นกับองค์ ประกอบ	ความถี่ของการ เปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นกับองค์ ประกอบ	ความร้ายแรงของ การเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นกับองค์ ประกอบ	คุณภาพของการ เปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นกับองค์ ประกอบ	การประเมินผลกระทบ
			ครั้งเดียว/ เป็นระยะ/ หรือต่อเนื่อง	ระยะสั้น/ ระยะยาว	ย้อนกลับได้/ ย้อนกลับไม่ได้	ย้อนกลับได้/ ย้อนกลับไม่ได้/ ย้อนกลับไม่ได้	ชั่วคราว/ เปลี่ยนแปลงถาวร	ไม่มีผล/ มีผลเล็กน้อย/ มีผลปานกลาง/ เปลี่ยนแปลงในวง กว้าง	เปลี่ยนแปลงเชิง บวก/ เปลี่ยนแปลงเชิงลบ	ไม่มีผลกระทบ/ผลกระทบ เล็กน้อย/ ผลกระทบ ปานกลาง/ ผลกระทบ มาก (เชิงบวกและ เชิงลบ)
										ผลกระทบเชิงลบมาก
										ผลกระทบเชิงลบปาน กลาง
										ผลกระทบเชิงลบน้อย
										ไม่มีผลกระทบ
										ผลกระทบเชิงบวก น้อย
										ผลกระทบเชิงบวก ปานกลาง
										ผลกระทบเชิงบวกมาก

ข้อมูลติดต่อ

รายชื่อและที่อยู่	รายละเอียดโดยย่อ	ความรับผิดชอบในอนุสัญญา
ICCROM International Centre for the Study of the Preservation and Restoration of Cultural Property Via di S. Michele, 13 00153 Rome, Italy Tel: +39 06.585-531 E-mail: iccrom@iccrom.org www.iccrom.org	ICCROM (ศูนย์ระหว่างชาติว่าด้วยการศึกษา การอนุรักษ์และปฏิสังขรณ์สมบัติทางวัฒนธรรม) เป็นองค์กรระหว่างรัฐบาลที่มีสำนักงานใหญ่อยู่ที่กรุงโรม สาธารณรัฐอิตาลี ก่อตั้งโดย UNESCO ในปี ค.ศ. 1956 หน้าที่ตามกฎหมายของ ICCROM คือ ดำเนินการวิจัย, จัดทำข้อมูลเอกสาร, ความช่วยเหลือทางเทคนิค เสริมสร้างทักษะและการรับรู้ของ ประชาชน เสริมสร้างศักยภาพด้านการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรมที่เคลื่อนย้ายได้และไม่ได้	บทบาทของ ICCROM ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญารวมถึง: - มีส่วนร่วมหลักในการฝึกอบรมด้านมรดกทางวัฒนธรรม - ติดตามสถานภาพของการอนุรักษ์แหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม - ตรวจสอบคำขอสำหรับความช่วยเหลือนานาชาติที่ส่งมาโดยรัฐภาคีและ - ให้ข้อมูลและสนับสนุนกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพ
ICOMOS International Council on Monuments and Sites International Secretariat 11 rue du Séminaire de Conflans 94 220 Charenton-le-Pont France Tel: + 33 (0) 1 41 94 17 59 E-mail: secretariat@icomos.org www.icomos.org	ICOMOS (สภาการโบราณสถานระหว่างประเทศ) เป็นองค์กรที่ไม่ใช่องค์กรของรัฐ มีสำนักงานใหญ่ อยู่ที่กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1965 มีบทบาทหน้าที่เพื่อการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ ทัศนวิสัยวิธีการและเทคนิควิทยาศาสตร์ในการอนุรักษ์มรดกทางสถาปัตยกรรมและโบราณคดี การทำงานจะตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎบัตรระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์และบูรณะโบราณสถาน และแหล่งที่ตั้งปี ค.ศ. 1964 (กฎบัตรเวนิส)	บทบาทของ ICOMOS ที่เกี่ยวข้องกับอนุสัญญารวมถึง: - การประเมินแหล่งมรดกที่ได้รับการเสนอชื่อเพื่อขอรับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก, - ติดตามสถานภาพของการอนุรักษ์ แหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม - ตรวจสอบคำขอสำหรับความช่วยเหลือนานาชาติที่ส่งมาโดยรัฐภาคีและ - ให้ข้อมูลและสนับสนุนกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพ
IUCN International Union for Conservation of Nature Rue Mauverney 28 1196 Gland Switzerland Tel: +41 22 999-0000 E-mail: worldheritage@iucn.org www.iucn.org	IUCN (องค์การระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติ) ถูกก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1948 เป็นการร่วมมือในระดับระดับสากลระหว่างรัฐบาลแห่งชาติ องค์กรนอกภาครัฐ และกลุ่มนักวิทยาศาสตร์ การกิจองค์กร คือ การชักจูง ส่งเสริม และช่วยเหลือสังคมทั่วโลก เพื่ออนุรักษ์ความสมบูรณ์และความหลากหลายของธรรมชาติและเพื่อให้แน่ใจว่าการใช้ทรัพยากรธรรมชาติใดๆ มีความเป็นธรรม และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน IUCN มีสำนักงานใหญ่ที่เมืองกลองด์ ประเทศสวิตเซอร์แลนด์	บทบาทของ IUCN ที่เกี่ยวข้อง อนุสัญญา รวมถึง: - การประเมินแหล่งมรดกที่ได้รับการเสนอชื่อเพื่อขอรับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก, - ติดตามสถานภาพของการอนุรักษ์ แหล่งมรดกโลกทางธรรมชาติ - ตรวจสอบคำขอสำหรับความช่วยเหลือนานาชาติที่ส่งมาโดยรัฐภาคีและ - ให้ข้อมูลและสนับสนุนกิจกรรมเสริมสร้างศักยภาพ
UNESCO World Heritage Centre 7, place de Fontenoy 75352 Paris 07 SP France Tel: +33 (0) 1 45 68 11 04 whc.unesco.org	ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1992 ศูนย์มรดกโลกทำหน้าที่เป็นหน่วยประสานงานกลาง และผู้ประสานงานภายใน UNESCO ในทุกด้านที่เกี่ยวกับมรดกโลก ดูแลการจัดการวันต่อวันของอนุสัญญา จัดการประชุมประจำปีของคณะกรรมการมรดกโลก ให้คำแนะนำแก่รัฐภาคีในการเตรียมการเสนอ ชื่อแหล่งมรดก จัดความช่วยเหลือระหว่างประเทศจากกองทุนมรดกโลก ตามคำร้องขอ และประสานงานทั้งการรายงานเกี่ยวกับสภาพของแหล่ง และการดำเนินการฉุกเฉินเมื่อแหล่งถูกคุกคาม ทางศูนย์ยังจัดการสัมมนาทางเทคนิค และการประชุมเชิงปฏิบัติการ ปรับปรุงบัญชีมรดกโลกและฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน พัฒนาสื่อการสอนเพื่อปลูกจิตสำนึกให้เยาวชน ประชาชนถึงความจำเป็นในการอนุรักษ์มรดกและแจ้งให้สาธารณชนทราบถึงประเด็นต่างๆ ของมรดกโลก	

คำแนะนำและเครื่องมือสำหรับการประเมินผลกระทบ ในบริบทมรดกโลก

เอกสารฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้คำแนะนำในการประเมินผลกระทบสำหรับแหล่งมรดกโลก โดยใช้กรอบแนวทางการดำเนินการที่สามารถนำไปใช้กับแหล่งมรดกทั้งทางธรรมชาติ และวัฒนธรรม และสำหรับโครงการขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ ไม่ว่าจะอยู่ในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสังคม (ESIA) หรือเป็นการประเมินผลกระทบมรดก (HIA)

นอกจากนี้ คำแนะนำนี้ยังเป็นแหล่งข้อมูลสำหรับการเสริมสร้างศักยภาพ และสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับการจัดการแหล่งมรดกโลกเป็นพื้นฐานของกิจกรรมเสริมสร้างขีดความสามารถที่เกี่ยวข้องซึ่งดำเนินการโดย UNESCO องค์การที่ปรึกษา และศูนย์ฝึกอบรมประเภทที่ 2 ของ UNESCO (Category 2 Centres) และยังสามารถนำไปใช้เพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างอิสระ เพื่อสนับสนุนการดำเนินการตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลกควบคู่ไปกับแนวทางการอนุรักษ์ตามอนุสัญญาคุ้มครองมรดกโลก